

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΕΡΕΥΝΑ - ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ - ΤΕΧΝΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ

Ιουτή-Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας-Χρόνος 18^{ος}-Τεύχος

73

έματα:

- Τιμητικά Πρωτοσέλιδα
- Ένας εξαιρετος καλλιτέχνης
- Ελληνική Ποίηση
- Ταξιδιωτική Λογοτεχνία
- Ανδόρα-Μπιλμπάο-Λα Κορούνια
- Εντυπώσεις από τη Λιβύη
- Ιστορικά της Αρκαδίας
- Σημειώσεις από την Αλόνησο
- Χρονικά από την Εθνική Αντίσταση
- Ο καπεταν-Ανυπόμονος
- Αποκαλυπτικές μαρτυρίες για τον Άρη
- Μικρή σκιαγραφία Φάνη Μιχαλόπουλου
- Δοκιμιογραφία
- Ρεαλιστική Διηγηματογραφία
- Λαογραφική Μυθογραφία
- Νότες φυσιολατρίας
- Κριτικές Λογοτεχνίας
- Με το Σφυρί στα Καρώματα
- Πολιτικοκοινωνικά Κεντρίσματα
- Με την Πειθώ των Αριθμών
- Μαχητικά και Αποκαλυπτικά Σχόλια
- Πνευματικά και Καλλιτεχνικά Γεγονότα

«Όταν διαβάζεις κείμενα του Λάμπρου Μάλαμα, καταγγελίες για τα στραβά και τ' άδικα ή θερμή υποστήριξη για τα σωστά και τα δίκια, είναι σαν ν' ακούς τη φωνή του Γάλλου (ιδρυτικού παράγοντα του Σοσιαλισμού) Ζαν Ζωρές, και ικανοποιείσαι μαθαίνοντας την αλήθεια για το χτύπημα του κακού... Ο Λ. Μάλαμας απομυθοποιεί και ξεσκεπάζει, ικανοποιεί κι ενθουσιάζει, με τις 50 αυτοτελείς δημιουργίες του: στην ποίηση, το διήγημα, το μυθιστόρημα, το θέατρο, ή την κοινωνιολογία, την ιστορία, τη φιλοσοφία, τη δημοσιογραφία...»

Άγγελος Δόξας

«Σ' όλο τον κόσμο ξαστεριά
σ' όλο τον κόσμο ήλιος»

Πρωτότυπη Επιθεώρηση αγωνιστικής Λογοτεχνίας και κριτικού προβληματισμού.
Μαχητικό όργανο διαφώτισης και πνευματικής καλλιέργειας του λαού.

Όσα σημειώνω, τα σημειώνω γιατί δεν υποφέρω να βλέπω το άδικο να πνίγει το δίκαιο

Μακρυγιάννης

Περιεχόμενα

Τιμητικά πρωτοσέλιδα

	Σελίδα
Ανδρέας Τσώνης: Α. Μάλαμα.....	
και ποιήματα	
Α. Τσώνη.....	129-133

Ελληνική Ποίηση

Θάνου Κοτσόπουλου: Τρία τραγούδια για τη Λευτεριά.....	134
Αλέκου Χρισστομίδη: Οχύρωμα φωτός.....	135
Ζαφείρη Στάλιου: Αιγαιο.....	135
Γιώργου Παπαστάμου: Οινάνθη.....	136
Κώστα Γαρίδη: Επεισόδιο.....	136
Κωστή Κοκόροβιτς: Συνάπαρξη.....	136
Θοδώρας Κ. Αυγέρη: Έφυγες.....	136
Γ. Τριανταφύλλου: Το Μήνυμα.....	136
Νίκης Κακαβά:Γαρίδη:	
Τρία ποιήματα.....	137
Στάθη Γρίβα: Διο ποιήματα.....	137
Γιάννη Καραβίδα:	
Γράμμα στο χωριό μου.....	138
Σταύρου Παρζάλη:	
Στον ποταμό Κυ.....	138
Δ. Κ. Τσινικόπουλου:	
Ποιητικοί Στοχασμοί.....	138
Μάνθου Σκαργιώτη:	
Το Μοιρογνωμόνιο.....	139

Ταξιδιωτική Λογοτεχνία

Λάμπρου Μάλαμα: Ισπανία-Πορτογαλία Γ'.....	140
Μαρίτσας Παρασκευά:	
Εντυπώσεις από τη Λιβύη.....	145
Λάμπρου Μάλαμα:	
Αρκαδικές Νότες.....	147
Δαφνόνας Ξάνθης.....	149
Αλόνησος.....	150

Αποφθεγματικές Αλήθειες.....

151

Νότες της Εθνικής Αντίστασης

Λάμπρου Μάλαμα:	
Ο καπεταν-Ανυπόμονος.....	152
Γερμανού Δημάκου:	
Μαρτυρίες για τον Άρη.....	153-156
Λάμπρου Μάλαμα:	
Βασίλης και Αριστούλα Καρρά.....	157
Γιάννη Περ. Παπαμιχάλη:	
Μάνα του Αντάρτη.....	158
Ανδρέα Τσώνη:	
Στον Άρη Βελουχιώτη.....	158

Πεζογραφία

Λάμπρου Μάλαμα:	
Φάνης Μιχαλόπουλος.....	159

Παναγιώτη Ι. Παναγούλια:	
Της χαρηνής.....	16
Γιώργου Παπαστάμου:	
Ταξίδι με το Φιλοκτήτη.....	16
Μιχάλη Δελησάββα:	
Τ' όνειρο του Βασιλή.....	16
Κίτσου Κόκαλη:	
Η Νεραϊδότσουκα της Πετρινίτσας.....	16

Οι Συγγραφείς και τα Βιβλία

Κρίνονται	
από τον Λάμπρο Μάλαμα:	
1) Χρήστος Κατσιγιάννης:.....	166-169
2) Νάσος Νικόπουλος	
3) Φάνης Τουλούπης	
4) Στάθης Γρίβας	
5) Άννα Μπουρατζή-Θώδα	
6) Νίκος Ρίγγας	
7) Γιώργος Π. Αναγνωστόπουλος	
Δημήτρη Χ. Στάμο	
ο Αναστάσης Τακάς.....	170

Με το Σφυρί στα Καρόματα

(Σχόλια του Άλκη Φωτεινού)..... 171

Με την Πειθό τον Αριθμόν..... 177

Πολιτικοκοινωνικά Κεντρίσματα

(Σχόλια του Στέλιου Κεντρή)..... 179

Πνευματικά και Καλλιτεχνικά

Γεγονότα..... 191

«ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ»

Ιδιοκτήτης - υπεύθυνος - εκδότης

Λάμπρος Μάλαμας

Διεύθυνση σύμφωνα με το νόμο:

Ανεξαρτησίας 188 - Γιάννινα

Ταχ. Τομέας 454.44

Τηλέφωνο: 0651.22030

Τιμή τεύχους δρχ. 350
Χρονιάτικη συνδρομή 1.500
Ιδρύματα - Δήμοι 7.000

Φιλική κατά προαίρεση...

Εξωτερικού δολάρια 20

Ύλη - αλληλογραφία - επιταγές στον ίδιο.
Φιλοξενούνται μόνο αδημοσίευτες συνεργασίες. Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Ελεύθερο Πνεύμα

Έρευνα — Στοχασμός — Τέχνη — Κριτική

Ιδρυτής — Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

Β' Εκδοτική

Περίοδος

Χρόνος 18^{ος}

Τόμος 9^{ος}

Τεύχος 73

Φθινόπωρο 1989

Μορφές Καλλιτεχνών

Ανδρέας Τσώνης

Ένας σπουδαίος ζωγράφος και ποιητής

Παρουσίαση κι ανάλυση
Από το Λάμπρο Μάλαμα

Για την αληθινή τέχνη, ποτέ δεν είναι αργά, να βγει στο προσκήνιο, να φανεί, να εντυπωσιάσει, να συγκινήσει και να διδάξει.

Υπάρχουν πάρα πολλά αδικημένα, δυναμικά καλλιτεχνικά και πνευματικά κεφάλαια μέσα στο λαό μας, που οι συνθήκες δεν τ' αφήνουν και κανείς δεν τα βοηθάει να παρουσιαστούν, να προβληθούν, να γίνουνε γνωστά, να καταξιωθούν, με τα διδάγματα και τα μηνύματα των έργων τους. Και είναι κρίμα για όποιο γνήσιο δημιουργό, να μη μπορεί εύκολα να καταθέτει τη συμβολή του, στο σημερινό ανθρωπιστικό πολιτισμό.

Ορισμένοι απογοητεύονται, από την πολιτειακή και κοινωνική περιφρόνηση των αξιών. Κι άλλοι κρατούν μια γνωστική κι αμέτοχη στάση, απέναντι στη νόθα κι επιτήδεια πολιτιστική ζωή των ημερών μας, με την παθητική στάση του «ανέχω και απέχω».

Άλλοι, περιμένουν, σεμνότυφα, με τίμια συμπεριφορά, τον άνθρωπο που ξέρει να εκτιμάει και να συμπονεί τις ταλαντούχες δυνάμεις και όταν έχει την ευχέρεια να τις αποκαλύπτει.

Το «Ελεύθερο Πνεύμα» έχει την τιμή και τη χαρά, όπως και σ' άλλους αδικημένους κι αθόρυβους δημιουργούς τέχνης να προβάλλει πρώτο, με καυχησιά και περηφάνια τον Ανδρέα Τσώνη, για τα ιστορικής αξίας έργα

του, έστω και με μια περιεχτική παρουσίαση, για μια πλατύτερη γνώση και αποδοχή.

★ ★ ★

Ο Λ. Τσώνης μπορεί να είναι ένας άγνωστος στο πλατύ κοινό καλλιτέχνης. Όμως, είναι πολύ σημαντικός και με μνημειακό έργο από την Εθνική μας Αντίσταση ζωγράφος και ποιητής.

Το φυσικό και πολυσύνθετο τάλαντό του, σε υποβάλλει και σε διδάσκει. Η προσφορά του, αντανακλά γενικότερα όλο το ηρωικό μεγαλείο της νεότερης μαχητικής κι απελευθερωτικής εποποιίας στο Μοριά.

Ο Τσώνης είναι ένας αφανής, αλλά υπέροχος δημιουργός, που ζει στη Ν. Φιλαδέλφεια της Αττικής.

Γεννήθηκε στις 17-1-1928 στη Βαλύρα-Μεσσηνίας. Τελείωσε το Γυμνάσιο στο Μελιγαλά το 1947. Και το 1948 φοίτησε στη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα.

Μετά τη στρατιωτική του θητεία, σπούδασε και στη Σχολή Τοπογράφων του υπουργείου Γεωργίας.

Το 1949 ένας Κύπριος (που αργότερα έγινε σκηνοθέτης στο Μπολσόι της Μόσχας) του χάραξε τον ηθικό προσανατολισμό και τονε μύησε στην προοδευτική ιδεολογία... γιατί, στο χωριό του Βαλύρα, δεν υπήρχαν τότε περιθώρια εποπτικής οργάνωσης, από τη σκληρή κατοχή που είχαν επιβάλει εκεί τα δοσιλογικά τάγματα ασφαλείας.

Το 1956, ο Τσ. έγινε υπάλληλος στο υπουργείο Γεωργίας.

Το 1967 η χούντα τον απέλυσε για 7 χρόνια «ως αντεθνικός δρώντα»...

Με τη μεταπολίτευση επανήλθε στη θέση του. Κι αργότερα πήρε τη σύνταξή του.

Με τούτη τη μικρή ανάλυση, τον παραδίνουμε σαν καλλιτέχνη, για μιαν άμεση γνωριμία και κατάταξη των έργων του. (που ακόμα δεν τα έβγαλε στο φως μιας έκθεσης) στην οικογένεια των αντιστασιακών ζωγράφων και ποιητών της περιόδου 1940-45.

Νομίζουμε ότι, έχουν θέση σ' εκείνη τη χορεία καλλιτεχνών του Αγώνα, όπως είναι τα έργα των Μελετιζή, Κατσικογιάννη, Σεμερτζίδη, Τάσου, Μεγαλίδη, Θεοδώρου, Βάσως, Γιολδάση, Φέρτη, Αλεξανδράκη και άλλων γνωστών της εποχής. Αλλά, υπάρχουν κι άλλοι αφανείς κι άγνωστοι λαϊκοί σκισσογράφοι και τροβαδούροι των ηρωικών απελευθερωτικών μας αγώνων.

Ο Τσώνης ως τώρα, σα ζωγράφος, βρέθηκε στη σκιά και σαν ποιητής αντιστασιακών κυρίως ποιημάτων, στη γενική άγνοια για τους κύκλους των γραμμάτων. Τα αίτια βέβαια για τη μη διάδοση των έργων του, ήταν κατά πρώτο λόγο, η επαγγελματική απασχόληση για το βιοπορισμό του καθώς και η μετριοφροσύνη, με όλο του το «γνώθι». Και κατά δεύτερο λόγο, η ηρωική σιωπηλή ποίηση (ζωγραφική) και η ομιλούσα ζωγραφική του (ποίηση) ήταν γιατί, δεν επέτρεπαν οι ανώμαλες καταστάσεις, οι ανευνόητες περιστάσεις, να βγούνε στη δημοσιότητα.

Οι πίνακές του, που αναπαρασταίνουν τοπία και πρόσωπα της λαϊκο-απελευθερωτικής μας εποποιίας είναι καμωμένοι με πρότυπα υλικότεχνικά μέσα, αποκλειστικά δικής του έμπνευσης και τεχνοτροπίας.

Το ξεκίνημά του βέβαια στη ζωγραφική, ήταν και με λάδια και με καταπληκτικό πενάκι.

Αλλά, σιγά σιγά, επινόησε τη δική του απλούστερη καινοτομική ιδιοτυπία.

Ο Ανόρας Τσώνης

Ανακάλυψε τα μολύβια τα χρωματιστά, σε ειδική πλαστική ύλη, που είναι ανεξίτηλη. Έτσι, καθιέρωσε έναν τρόπο τεχνικών μέσων ζωγραφικής, θαιμάσιο και αναλλοίωτο.

Οι συνθέσεις του, με ρωμαλέα εκφραστικότητα, δίνουν ανάγλυφη την ατμόσφαιρα της αρετής και της αυτοθυσίας, της αποφασιστικής και μαχητικής δύναμης του τίμιου Έλληνα αγωνιστή.

Η κινησιακή των εξάρσεων ψυχογραφία, το ύφος και το ήθος, ο αδρός ρεαλισμός, η γοητεία κι ο πατριωτικός παλμός, είναι τα κυρίαρχα στοιχεία στην τέχνη του (μ' όποια μορφή κι αν εκδηλώνεται) που συνοψίζουν την απaráμιλλη κατά καιρούς αγωνιστική λεβεντιά του υπερούσιου λαού μας.

Όλα τα έργα του Τσώνη, αντικαθρεφτίζουν μια ζωντανή πραγματικότητα και μια συναισθηματική και λεπτομερειακή υποβλητική αισθητική, με τη χαρούμενη και αισιόδοξη των ανοιχτών χρωμάτων προοπτική.

Γενικά, η τέχνη του, υφαίνεται από την ηθική και πατριωτική ενσάρκωση του σκοπού και των ιδανικών της λαϊκής απολύτρωσης και από τις ορμητικές διαθέσεις και διαστάσεις των ηρώων του.

*Από την ελαστική εποποιία του Μοριά
(Έργα Α. Τσώνη)*

Κάθε έργο του, ακτινοβολεί το πνεύμα της αυτοθυσίας και αποπνέει το νικηφόρο «αέρα» της επιταχτικής προσταγής, του «ή ταν, ή επιτάς» της εποχής.

Μάχες και πρόσωπα υπαρκτά. Γνωστές, ξακουστές κι αλησμόνητες αγωνιστικές φυσιογνωμίες, που αποτελούν τη συνέχεια του 1821 και του 1940, και θα παραμείνουν με την ιστορική αλήθεια υποδείγματα θυσιών για μια ολοκληρωμένα ελεύθερη κι ευτυχισμένη Ελλάδα.

Το ίδιο και τα ποιήματά του. Σε παραδοσιακή φόρμα, χαρίζουν άμεση συγκίνηση. Έχουν ηρωικό και δραματικό χαρακτήρα και απαθανατίζουν το ίδιο νικηφόρο κι έμπυχο υλικό, που οι καιροί και το μεγαλείο του λαού, επέβαλαν στην αιωνιότητα. Όλοι οι στίχοι του εκφράζουν το ίδιο θερμό, ενθουσιαστικό κι εγερτηριακό κλίμα, που γίνονται και θούρια, και λαϊκά μοιρολόγια. Έχουν τη λάμψη, την παλικάριά και τη ρωμαλεότητα της λεβέντικης ελληνικής ψυχής. Και γενικά μας διαποτίζουν με τη δροσιά και την έξαρση της τίμιας αγωνιστικής και αντιστασιακής ρωμιοσύνης!

Άλλωστε, αυτή είναι και η μεγαλύτερη πολιτισμική αξία, που έχει να επιδείξει ο σύγχρονος ελληνισμός: η Εθνική μας Αντίσταση.

Έτσι ο Ανδρέας Τσώνης, βάζει κι αυτός το δικό του αγκωνάρι στο μόνο νεώτερο οικοδόμημα του εθνικού μας πολιτισμού.

Αντάρτες του ΕΛΑΣ σε πορεία
(Έργα Α. Τσώνη)

Στη συνέχεια πρωτοδημοσιεύουμε τρία ποιήματά του:

Στο Μπαρμπα-Λιά

(Το θρυλικό ελασίτη καπετάνιο του Μοριά)

Λίπλα στον Παπαφλέσα στο Μανιάκι,
ξημέρωμα, ανήμερα η γιορτή του,
το Μπαρμπα-Λιά το Σφακιανάκη
τον θάψανε με δάκρυα οι δικοί του.

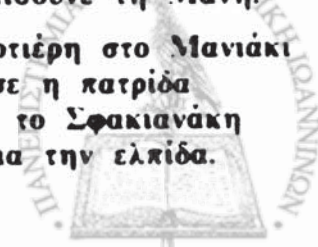
Ατρόμητος μπροστάρης του «Εννάτου»
της θυσίας σέρνει τους θάνατους χορούς,
στους τύραννους σκορπά βόλια θανάτου,
με του ΕΛΑΣ τους δοξασμένους αετούς!

Στη μάχη με τα όπλα της φωτιάς

που ξίσκασε χαράματα προχτές,
στο πέτρινο γεφύρι ο Μπαρμπα-Λιάς
χτυπήθηκε από βόλια των ΕΣ - ΕΣ.

Ξωπίσω του στους ίσκιους της σημαίας
μ' αρματωσιές τ' αντάρτικο ντουμάνι
του Μπαρμπα-Λιά και ο Ξυδέας
ορμούν να ξεβρωμίσουνε τη Μάνη.

Πλάι στο μπουρλιτιέρη στο Μανιάκι
στεφάνια ενακόθεσε η πατρίδα
στο Μπαρμπα-Λιά το Σφακιανάκη
που κότισε με αίμα την ελπίδα.

Στη νύχτα του Οκτώβρη 1940

Μες στη νυχτιά που ο χιονιάς την έχει παγωμένη
κάποιος τιτάνας σάλπισε και σάστις' ο βοριάς·
— Ξυπνείστε· ρίγη στα κορμιά, στα όπλ' αντρειωμένοι,
για την Ελλάδα ας γίνουμε προμάχοι λευτεριάς.

Για των γιγάντων πού 'φτιαξαν τρανό το Εικοσιένα
τη νύχτα του Οκτώβρη μας ετούτη αγκαλιαστείτε,
χέρι με χέρι τ' άρματα πάρτε τα παινεμένα,
στης λεφτεριάς το λάβαρο, σαν κείνους ορκιστείτε.

Τη νύχτα αυτή την παγερή στον κόσμο εδώ κάτω,
μύριες φωνές, μύριες σκιές αντάμα περπατάνε·
ορμήστ' εμπρός, σ' ένα χορό της νίκης του θανάτου
και όταν πέφτουν σύντροφοι, εμπρός οι άλλοι ας πάνε.

Μέσα σε τούτη τη νυχτιά πό 'χει ο βοριάς μεθύσει
ορμήστ' εμπρός γενναίοι μας· τον όρκο θυμηθείτε.
'Όλος ο κόσμος σας θωρεί κι Ανατολή και Δύση
γιοί των βουνών, της θάλασσας, στο φως αναλουστείτε.

Μες στο σκοτάδι το βαθύ της 28 Οκτώβρη
αστράψανε στα μάτια σας του πάθους αστραπές·
δε σας τρομάζ' η φοβερή του χάρου εκατόμβη
των κανονιών σκεπάστηκαν μ' «Αέρα» οι βροντές.

Αύριο με δέος στο σχολειό οι απόγονοι θα λένε:
— Πατέρας μου ήταν πού 'πεσε στις Πρεμετής τη μάχη·
κι άλλοι θ' ακούνε άφωνοι, κι όλοι βουβά θα κλαίνε,
— Κι εμάς παπούδες μας τρανοί ήταν οι πρωτομάχοι.

Εμπρός! Τελειώνω, φώτισε· μη σας τρομάζ' η μέρα
'Ελληνες είσαστε κι εσείς, εμπρός σαν τα θηρία,
το θάμα σας να δείξετε, εμπρός «Αέρα Αέρα»
τη νύχτα αυτή για χάρη σας την παίρν' η ιστορία!

Πολυτεχνείο 1973

'Ελαμψαν μες στ' απόβραδο ελπίδας αστραπές
στο πανηγύρι της χαράς που στήσανε τα νιάτα
με καλεσμένο το λαό στις πίστης τις γιορτές
τ' απόσπερο το γιόρτασε η Αθήνα στα γεμάτα.

Το πετρωμένο δάκρυ της, οι φλογισμένοι πόθοι,
πήδησαν σα φεγγοβολές κι άστραψαν πέρα ως πέρα
και στον παιδιών το κάλεσμα ολόρθη εσηκώθη
της λευτεριάς και της χαράς να ξημερώσ' η μέρα.

Κι όρμησε και πλημμύρισε πλατείες και στενά
κι όρθωσε μες στο σούρουπο ολόφωτ' η ελπίδα,
σα στα ουράνια υψώθηκαν χιλιάδες ωσαννά,
για μια ζωή ανθρώπινη, για λεύτερη πατρίδα.

Μπροστά τα νιάτα, νίκησαν στη μάχη της βραδιάς·
κι απ' της Αθήνας τις γωνιές προς στο Πολυτεχνείο,
νέοι, κοπέλες και παιδιά, θούρια της καρδιάς
τραγουδούσαν και τρόμαξε το χουντο-πρυτανείο.

Κι όσο που φούντων' ο χορός και της χαράς το δάκρυ

Ελληνική Ποίηση

Τρία τραγούδια στη Λευτεριά

Του Θάνου Κωτσόπουλου

I

Αφήσαμε τη νιότη μας, βουνά της Αλβανίας,
στις ράχες σας, ο φασισμός σαν πρόβαλε μπροστά μας.
Βιγλάτορες απόμονοι, κει, στις προφυλακές μας,
θωρούσαμε το θάνατο κι ακούσαμε το θυμό μας.
Κι έλεες πως θα σβήναμε σαν άχνα στον αγέρα,
καθώς βαδίζαμε όλο εμπρός χωρίς ψωμί κι αλάτι,
να κρᾶξουμ' ένα μήνυμα προς όλους τους ανθρώπους,
να πολεμούν για λευτεριά, το φως τους όσο βλέπουν.
Είπ' ο τρανός μας ποιητής τον ιερό του λόγο:
«Φυλάξτε τη κι είναι για σας μέγ' αγαθό και πρώτο!»

II

Γυναίκα-μᾶνα μας γλυκειά, που Λευτεριά σε λέμε,
κι εσύ παιδιά σου μας καλείς και μας σφιχταγκαλιάζεις,
αν μας αφήνεις μια στιγμή, στ' αδέρφια μας να τρέξεις.
Είναι γιατί σε κρᾶζουνε βοήθεια να τους δώσεις.
Εκεί, με σπάθα δίκοπη, σε βλέπουμε να σπέρνεις
τον τρόμο και το θάνατο στους άνομους τυράννους.
Σ' όσους τρελούς δε σ' ένιωσαν και παν να σ' αφανίσουν
Κρᾶξε τους πῶς στο γαίμα τους ευτύς θε να τους πνίξεις,
το χέρι σαν απλώσουνε και μόνο να σ' αγγίξουν.

III

Ω, λευτεριά, αλευτέρωτη, πῶς κάλλιο να σε ψάλλω:
Νά 'σαι και πάλι στα δεσμά, γιατί η σκλαβιά μας πνίγει
και τύραννοι μας κλέβουνε την ψυχική γαλήνη
και λυτρωμό γυρεύουμε μόνο και τίποτ' άλλο.
Να φτερουγίζεις συ ζητάς στον ήλιο και στ' αγέρι
σε μια ζωήν ειρηνική, σε μιαν αδελφοσύνη,
σε μιαν αγάπη πρόσχαρη, σε μια δικαιοσύνη,
που σ' όποιον τηνε σέβεται, σέβας κι αυτή προσφέρει.
Τώρα, μακριά που σε θωρώ, σαν ἄστρο να φαντάξεις,
νιώθω πως είμαι σ' ερημιά, χαμένος μες στα χᾶη.

τὸ 'κασαν με τις βόμπες τους θρασιόειλα θηρία
κι απ' της Ελλάδας τις γωνιές τα μήκη και τα πλάτη
ένα τραγούδι αντήχησε και γίνηκε ιστορία.

«Δεν το μπορούν τα σίδερα την ατσαλένια πίστη
να τη λυγίσουνε ποτέ, μπρος στα γυμνά τα στήθια
θα συντριφτούν. Ένας λαός αντάμα μας ορκίστη
παν' απ' τα σκότη πιο ψηλά φωτίζει η Αλήθεια.»

Ανδρέας Τσώνης Νέα Φιλαδέλφεια '89

σαν πεινασμένος, που ποθεί λίγο ψωμί να φάει.
Κι οπού 'χει σαν αφέντη του Σένα να τον προστάξεις.
'Ελα! και μέσα σ' όραμα κι ας ήταν η μορφή σου,
που' μας λυτρώνει, Λευτεριά, που μας φοράει στεφάνι
και που θερίζει τους κακούς με κοφτερό δρεπάνι,
για νά 'μαστ' όλοι λεύτεροι οι λαοί πάνω στη γη σου!

Αθήνα '89.

Οχύρωμα φωτόςΑλέκου Χρυσστομίδα

«Ίσταντο δε οι αρχιερείς και οι γραμματείς
κατηγορούτες αυτόν εντόνως»

(Λουκάς ΚΓ' 10)

Οδοφράγματα στο δρόμο μου έστησαν.
Στη σκοτεινιά,
το κλεφτοφάναρο έφεγγε τις κάννες των όπλων τους.
Κι ως με είδαν να έρχομαι άοπλος
γέμισαν τα όπλα τους με ζήλεια και μίσος,
για να σκοπεύσουν τη σκέψη μου...
Τότε που αυτή στροβιλίζονταν στον άνεμο
δώρο, στους υπομένοντες.
Ζήτησαν να με σκοτώνουν αιώνια.
Σιγά σιγά η σιλουέττα μου
μεγάλωνε παίρνοντας διαστάσεις,
μέχρι που γέμισε το δρόμο.
Τα οδοφράγματα φαίνονταν απροσπέλαστα
κι εγώ προχωρούσα κατευθείαν στις κάννες.
Και όπλο δεν είχα...
Στα μάτια μου μόνο ένα φως!
'Ενα φως που μεγάλωνε κι άρχισε να τους σκεπάζει.
Ξαφνικά, πέταξαν τα όπλα.
'Υστερα, σφάλισαν τα μάτια τους με τις παλάμες.
Εγώ προχωρούσα
προσπερνώντας τις κάννες...
Δεν τόλμησαν να με ακολουθήσουν...
Το φως,
είχε τυφλώσει το μίσος τους.

Κερατσίνι Οκτ. '89

ΑιγαίοΖαφείρη Στάλιου

Η θάλασσα της αιώνιας αυγής στις διάφανες ώρες της,
ο μύθος του χρόνου σκορπισμένος στις γαλάζιες αλήθειες,
το κόκκινο κεφάλι του ήλιου, της σελήνης οι κίτρινες μνήμες,
αρμενίζουν στη λήθη τα πανιά της λευκής φαντασίας,
γλιστρούν στο πέλαγος τα όνειρα της υγρής οπτασίας,
ταξιδεύουν στα κύματα των νησιών οι άσπρες στιγμές,
οι αφροί των Νηρηίδων αγκαλιάζουν τη γη της ελπίδας,
οι καμπύλες των γλάρων σημαδεύουν το φως,
τα δελφίνια της γνώσης συντροφεύουν του Ορφέα την άφαντη λύρα,
τα βουλιαγμένα καράβια της θλίψης νοσταλγούν στους βυθούς,
στα λιμάνια της λύτρωσης αράζουν των μαρινιέρων οι πόθοι,
στων φυκιών το σκοτάδι καρφώνονται της πίστης οι άγκυρες...
Η θάλασσα της αυγής στα όνειρα της διάφανης ώρας...

Αθήνα Σεπ/ρης '89

Οινάνθη

Μνήμη Μάγας Μαρίας Ρούσου

Του Γιώργου Πακαστάμου

Πάμε μαζί στην προκυμαία
Οινάνθη πάμε μαζί.
Να δούμε το τσίρκο και τον αθλητή,
που περνάει κολιμπώντας τον Εύρικο
κόντρα στο ρεύμα και κόντρα στον καιρό.
Τον Ισαίο ν' ακούσουμε να ρητορεύει,
τον Τύννιχο ν' απαγγέλει τον «Παιάνα» του.
Και να πάμε βαρκαρόλα το βράδυ,
με το ακάτιο του έρωτα. «Οινάνθη»,
τραγουδώντας Μίμοις και χολιάμβους του Ηρώνδα,
φτάνοντας ως τις τέσσερις φουρτουνιασμένες
άκρες των ανέμων.

Να ξεχάσουμε για λίγο τα μεγαλόπρεπα ρητά
του Ευφορίωνα και τα συγκεχυμένα
ρήματα του Λυκόφωνα.

Τα δεκαπεντασύλλαβα της Ροίμελης,
που πουλιούνται κασέτες στο καζάρι.
Και τα σκεπασμένα καράβια του Πιερότου.

Να βγούμε κι ανοιχτά στα πέλαγα
και να λουιστούμε σ' άλλο φως,
που να μην είναι κοινό καθημερινό και αυτονόητο.
Και να βοηθήμαστε, ο ένας στον άλλον, Οινάνθη.
Νά 'μαστε κάθε τόσο πιο γη, περισσότερο αφρός
κι αγέρας των κιμάτων κι όλα να 'ναι μουσική
κι αλλιώτικα ερωτικό το φως...

Και στην έκστασή σου να φωνάζεις:
Μουσική φτιάχνεις και φως φτιάχνεις Έραστή,
Πώς φτιάχνεις το φως; Το φως πώς το φτιάχνεις;
«Αποθανεΐν θέλω» μέσα σε τούτο το φως,
με μια λαβωματιά και μια δόξα. Χαλκίδα, Οκτώβρης '84

ΣυνύπαρξηΚωστή Κοκόροβιτς

Ζούμε.^α
σιζούμε,
συνυπάρχουμε.
Εδώ είναι η «κόλαση»
εδώ και ο «παράδεισος»!
Μας υποφέρουν
και τους υποφέρουμε!
Δεν αγαπιόμαστε
δεν αγαπούμε!
Κι έτσι πεθαίνουμε,
σε κάποιο πλήρωμα του χρέι
καθένας με τη μοίρα του.
Χιές, Σήμερα, Αύριο...

Αθήνα '89

Έφυγες

(Στη γυναίκα μου)

Θοδώρας Κ. Αυγέρη

(Ψυχολογική μαθήτρια)

Απ' όσα δάκρυα έπεσαν
στον τάφο σου απάνω
παίρνω ένα δάκρυ μου πικρό
τραγουδί να το κάνω
Απλόχερα και στοργικά,
τα χόδια σου σκορπούσες,
όλους μας αγάπες
και όλους μας τιμούσες.
Από φως και νιάτα έλαμπες
πριν φτάσεις στα σαράντα
όδικα ο χυμός σ' άραζε
και έφυγες για πάντα

ΕπεισόδιοΚώστα Γαριόη

(Για τα 5 χρόνια από το θάνατό του)

Απ' όσο θυμάμαι,
πρώτα ήρθε η μοναξιά
κατεβαίνοντας απ' το Λυκαβητό,
κεντημένη με τα χρώματα
των φωτεινών επιγραφών
έτσι που να μην έχει νόημα μοναξιάς.

Ύστερα, μέσα στο δωμάτιο,
καθώς έπεφτε το σούρουπο
πάνω σ' ένα λεπτό σκονινί
κρεμάστηκε το παρελθόν:
κάτι καλιές φιλίες,
αγαπημένες γυναίκες που έφυγαν,
ή τις πέταξα όπως ένα τσιγάρο
που τελειώνει... Τι πράγματα!
Σκέφτηκα. Όταν στο ταβάνι
μια Πλατυτέρα μ' ανοιχτά
τα χέρια της η Νίκη
μου χαμογελούσε.

«Το Μήνυμα...»Γιώργου Γερ. Τριανταφύλλου

Λάδι... το γαλανόλευκο
κυθάριο!— φως ..
όταν πετάει με τ' όνειρο,
καθώς, απλώνω
τα πλατιά φτερά
στο πέλαγος το μπλάβο.
Σαν άσπρος γλάρος καμαρώνω
και ζυγιάζομαι,
μες στο γαλάζιον ουρανό.
Σα φάρος αγκαλιάζομαι
σε βλοίσβο, κύμα και σ' αφρό.
Σαν περιστέρι άσπρο
ταχυδρομικό Ειρήνης.
Σαν άσπρο συννεφάκι
όνειρο λευκό να δίνεις
αθώο μήνυμα και σήμα της αγάπης.
Κάτω ο πόλεμος,
ο διαβολοσατράπης.

Τρία ποιήματα

Της Νίκης Κακαβά - Γαρίδη

Εσείς που μου λείπετε

Όμορφη τούτ' η ανατολή
παν' απ' των πύκων τις κορφές.
Μα η καλημέρα άχαρη,
χωρίς καρδιά στα χείλη.
Πού νά 'στε αδέρφια να κινήσουμε
για θέρο τραγουδώντας,
να μοιραστούμε τους καημούς
και του χωριού τη φτώχεια;
'Όλα εδώ είν' αρχοντικά
παράπονο δεν έχω,
οι γνωριμιές, το κτίριο, το φαί,
οι επισκέπτες πρόσωπα ζηλευτά
και πολύ καθώς πρέπει,
ωραία διαμονή.
'Έργα ποιότητας παίζει ο κιν/φος
και στο λιόγερμα, ροδοβάφονται
τ' αρχοντικά με τα γεράνια
και τα γιασεμιά.
Μα εγώ πονάω τη συντροφιά
της φτώχειας που ήταν πλούτος.
Πεθύμησα τ' αστεία σας
και τα παράπονά σας.
Μου λείπει του χωριού το φως
κ' η ανάσα η δική σας,
κι όλο προσμένω ποιός να 'ρθει
απ' τους παλιούς μου φίλους
να θυμηθούμε από κοντά
τα παιδικά μας χρόνια,
τα χωρατά τις πίκρες μας,
την πρώτη μας αγάπη...
που κι αν ασπρίσαν τα μαλλιά
μένει ακόμα ίδια, να ομορφαίνει
η θύμηση την άχαρη ζωή μας.

Προσμονή

Σε Σένα που έφυγες

Κράτησα τον ήχο των βημάτων σου
έκλεισα στην ψυχή μου τη ζεστή
ματιά σου.
Τυλίχτηκα στην έγνοια σου και περιμένω.
Περιμένω, χωρίς να στέκομαι στην πόρτα
του Σανατορίου.
Περιμένω τα σύννεφα να χαμηλώσουν
να σου στείλω χαιρετίσματα.
Περιμένω τη νύχτα, να σ' ονειρευτώ.
Περιμένω το ξημέρωμα νά 'ρθει
το γράμμα σου.
Περιμένω μ' εγκαρτέρηση το γυρισμό
σου Αγάπη μου!

Στήριγμα

Προβαίνω στην εξόρυξη αναμνήσεων
του παιδικού μου παραδείσου,
να δημιουργήσω το δεκανίκι μου
να διανύσω το λίγο του κόσμου.

Πέραμα - Πειραιά
Φθινόπωρο '89

Δυο ποιήματα

Του Στάθη Γρίβα

Ένα δάκρυ

Έκρυσά τον πόνο
μαζί με τη χαρά
στις τσέπες της ψυχής μου
την ώρα, που η νύχτα
άνοιγε τις βλεφαρίδες της
στην καινούρια μέρα...

.....
Εκστατικός,
απόκοσμος,
κοίταξα τον κόσμο
που διάβαινε,
χωρίς να με ξέρει,
σαν αστέρι που χάνεται
στο διάφανο ουρανό...

.....
Κι ένα δάκρυ
έπνιξε τρυφερά
μια υποψία γέλιου
στα σφιγμένα μου χείλη...

Κράτησε...

Κράτησε
την ακύμαντη σιωπή του χρόνου,
που χαίδεψε
τις κρυφές γωνιές της ψυχής σου.
Κράτησε
τα δάκρυα, που δεν άφησες
να ποτίσουν
τις βαθιές ρίζες της ζωής...
Ξέχασε
τον ανέκφραστο πόνο,
που κωπηλάτησε
τα περάσματα της μοίρας...
Κι άφησε τη γαλήνη
ν' ανθοστολίσει την καρδιά σου,
σα δοξάρι τσιγγάνικου βιολιού,
στο φέγγισμα της μέρας.

Τιθορέα - Λοκρίδας '89

Κυκλοφορεί: Α. Μιχαηλίδης

Για να αγοράσετε

«Κορφολογήματα
πείρας και ζωής»

Γράμμα στο χωριό μου

Γιάννη Καραβίδα

Αγαπημένο σε θυμάμαι...

Θυμάμαι που κατέβαινες απ' τις πλαγιές σου
να γίνεις κάτω από τον πλάτανο
η κουβέντα του απομεσήμερου
για τις γυναίκες σου και τα χωράφια
που κάρπιζαν με τις ορέξεις των καιρών.

Θυμάμαι που σίμωνες απ' τις γιδόστρατες
κι απ' τις πλεξούδες των μονοκατιών σου.
να γίνεις στα φρυγμένα χείλη του πανάρχαιου μόχθου
ένα ποτήρι κρύο νερό κι ένα ρακί αυψι
που ξάνοιγε τη διψασμένη γνώση
στην καταχνιά των οριζόντων.

Θυμάμαι που χορταίναμε κουβέντα οι δυό μας
κ' ύστερα σκόρπες και πάλι ολόγυρα
να ξανασιμίζεις με την ιστορία σου
πάνω στο λόφο με το κάστρο
αποχαιρετώντας τον αποσταμένο ήλιο
που πέθαινε να ξαναγεννηθεί
σταλάζοντας το φως του --λάδι
να φωτίζει την ορμή στο αίμα
και στην απόμερη σιστάδα των κυκαρισσιών
τη μοναξιά των πεθαμένων.

Όσπου μια μέρα αγαπημένο
άγριο σερπετό, η δημοσιά σου
με κατάπие για να με ξεράσει εδώ σ' αυτούς τους τόπους
που ασάλυτοι κάτω απ' την αιθάλη
και φυλακισμένοι σ' ένα όστρακο από μπετόν,
ποτέ τους δε φιλιούνται με την κούλια
κι ούτε ποτέ συνομιλούν με τους ανθρώπους.

Στον ποταμό ΚυΣταύρου Παρζάλη

Κυλάει ακόμα σιωπηλά ο ποταμός ο Κυ
κι έχω στολίσει όμορφα το κιόσκι
με λουλούδι
Σε περιμένω πάντα σκόλη και Κυριακή
μ' όσα φιλιά ατέλειωτα με γέλια και
τραγουδιού.
Καθώς σε βλέπω αντικρυστά στη σκέψη και
στο νο
μου γνέφεις: Νά 'μαι κι έρχομαι στο κιόσκι
με τραγουδιού
κι όλο το ΕΙΝΑΙ της καρδιάς. τ' ατλάζι
τ' ουρανοί.
μ' όλα τ' αστέρια τ' άσωστα σου φέρνω
αγγελουδιού.
Κυλάει ακόμα σιωπηλά ο ποταμός ο Κυ.
την ίσια την πλεξούδα σου ολάμεστη
έχεις κάμει.
κι αυτή με κάνει και ποθώ σκόλη και
Κυριακή
κάτι απ' το μέσα της καρδιάς στο όμορφο
ποτάμι
Αθήνα '89

Αργυρούκολλη '89

Ποιητικοί Στοχασμοί

Του Α.Κ. Τσινικόπουλου

Οι άνθρωποι από καιρό έχουν
πάψει να πιστεύουν σε μάγια.
Πιστεύουν όμως ακόμη σε «μάγους».

★

Όλοι αρέσκονται στο να χτίζουν.
Μερικές φορές όμως η ανέγερση
είναι πιο επιβλαβής απ' την κατεδάφιση.

★

Ο εραστής που πίνει έστω και
ένα δάκρυ της γυναίκας, λει-
τουργεί σύμφωνα με το σχήμα:
το μέρος υιτί του όλου.

★

Το ΜοιρογνωμόνιοΜάνθου Σκαργιώτη

Έρχονται απρόσκλητες με τη βροχή
κάτι στιγμές φκιαγμένες από φτερά και φτέρες
κρατώντας μια κιμωλία στα χέρια τους
κι ένα σανίδι από καλοκαίρι.

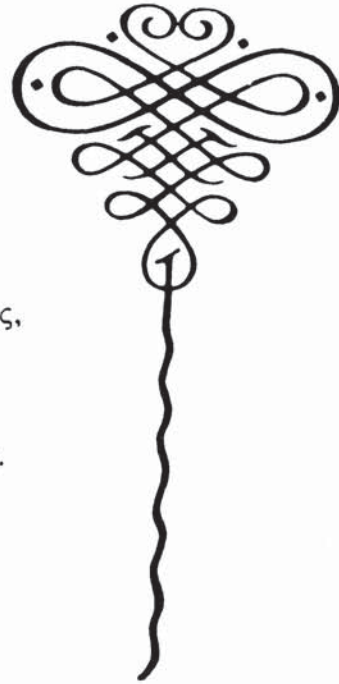
Το μοιρογνωμόνιο ποιός το κρατά;
Πάντως εμείς δεν κρατούμε τίποτα.
Κι έτσι παραδινόμαστε αμαχητί, όπως λένε,
γιατί καταβάθος θέλουμε να ζήσουμε.

Κι όμως λέγαμε τότε: θ' αλλάξουμε τη ζωή.
Κι ύστερα: ρίχναμε λάδι στις πατροπαράδοτες πληγές μας,
σ' εκείνες που έμοιαζαν με χαμένες χρονολογίες,
και στις άλλες που έσταζαν το μητρικό γάλα
για να το γλείψουν τα σκυλιά.
Τι κι αν πίσω απ' τον τοίχο τον ωτακουστή ανασαίναμε.

Ρίχναμε λάδι απ' τα λιοτρίβια της πατρίδας μας,
με της παλιάς και της νέας πίκρας την οξύτητα.

Ωστόσο οι πληγές δεν έκλεισαν,
γιατί από μέσα τους, έπρεπε να περάσει
σφυρίζοντας το τρένο Γερμανίας-Αθηνών
με τα βαγόνια του γεμάτα λαϊκά παράπονα,
κι έπρεπε να περάσουν παραπίσω οι στρατιώτες
με το φορείο της Ελλάδας ανά χείρας,
τρύπια εμβατήρια, υμνωδίες αναστάσιμες,
κι έπρεπε να περάσουν τα λόγια κι άλλα λόγια
και πάλι λόγια,
καθώς τα φτιάριζαν απ' τους εξώστες.
Κι έτσι μάθαμε ν' ακούμε μόνο με τις πληγές μας.

Τώρα το κεφάλι μας, ένα δάσος με αγρίμια σαρκοφάγα,
μια έρημος από κυκλώνες η καρδιά μας
και τ' όνειρο αζήτητο σ' ένα ράφι παλαιπωλείου,
κοντά στο Σιδηροδρομικό Σταθμό.

Θεσ,νίκη '89

Η πιο φριχτή, η πιο
μεγάλη μας πληγή, είναι
αυτή που δεν αιμοστάζει...

★

Οι αόρατες μυλόπετρες του χρόνου συν-
θλίβουν τους κόκκους της ζωής.

★

Είναι φορές που ο άνεμος
της νοσταλγίας αναταράζει
τη γαλήνια θάλασσα του παρελθόντος...

★

Στόχος του ανθρώπου είναι πάντα
να σκαρφαλώνει στα πιο ψηλά,
αψηφώντας τον κίνδυνο να κατρακυλίσει.

★

Ανώριμοι, οι ανοργάνωτοι σε ιδέες και
πράξεις.

★

Μια ερώτηση εις απάντηση του
ερωτώντος, πολλές φορές αξίζει
περισσότερο από χίλιες απαντήσεις.

★

Ακόμα και τότε που νομίζεις
ότι είσαι τελείως ελεύθερος
σ' ακολουθεί η σκιά σου.

★

Στις προ-εκλογικές εκστρατείες
αγορεύουν ρήτορες και δημοκόποι
που και οι ίδιοι δε γνωρίζουν
«ούτε περί τίνων λέγωσι ούτε
περί τίνων διΐσχυρίζονται(!)

Ταξιδιωτικές Σημειώσεις

Ισπανία - Πορτογαλία

Του Λάμπρου Μάλαμα

Περνώντας και γράφοντας

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Γ'

Στην Ανδόρα

Ο Οχτώβρης στην Ανδόρα, μεστώνει γερὰ τα κάστανα, τα καρύδια, τα φουντούκια.

Τα πεύκα κ' οι οξιές σουραυλίζουνε τα δειλινά και τις αυγές. Αλλά και τις ψυχρές τις νύχτες, παρηγορούν και νανουρίζουνε τους μεγαλόσχημους εμπόρους, που αγρυπνούνε λογαριάζοντας με απληστίες, τις κερδοφόρες τους απολαβές και τα προνόμιά τους.

Το Δίκαιο σ' αυτή τη λιλιπούτια χώρα, είναι εθιμικό, ρωμαϊκό και καταλάνικο.

Διπλωματική εκπροσώπηση και τελωνεία δεν υπάρχουν.

Για εθνικό τους ύμνο, έχουν το «Μέγα Καρλομάγνο» που τον θεωρούνε και πατέρα.

Νομίσματα: ισπανική πεσέτα και γαλλικό φράγκο. Διοικητική μορφή, σχεδόν φεουδαρχική. Σύστημα αριστοκρατικό.

Η πόλη έχει 6 οικισμούς, με αντίστοιχες κοινότητες ή ενορίες. Όλες αυτοδιοικούνται από Συμβούλια με προεστούς. Κι αυτοί εκλέγονται κάθε τετραετία, από τους αρχηγούς των οικογενειών.

Το Ανώτερο Δικαστήριό τους (Tribunal Supremo) ιδρύθηκε το 1884, κι έχει την έδρα του στο γαλλικό Περπινιάν, ή υπαγότανε σ' επισκοπή της Ουργέλης. Έχουν και κακουργοδικείο, που οι κατάδικοι εκτίουν την ποινή τους στη Γαλλία.

Η εμπορική κίνηση στην Ανδόρα,

είναι αδιάκοπη σαν τα σουραύλια των ελατιάδων στα γύρω της βουνά, που συντονίζουνε νυχτόημερα κι αρμονικά τις συναυλίες των ανέμων και τις μακρινές παλίρροιας των κυμάτων.

Ντόπια και ξένα τουριστικά λεφούσια, συρρέουν καθημερινά, για την πλούσια και λαχταριστή της Αγορά. Βιτρίνες γεμάτες πολυτέλεια μ' αρδιαστά και όμορφα ποικίλα προϊόντα. Οι ξένοι επισκέπτες, σαν εχούμενοι, μαγνητίζονται στο «δούναι-λαβείν» της υπερκατανάλωσης. Ξεπλανεύονται κι από το δέλεαρ των εκπτώσεων, σε κάποια είδη υπερπαραγωγής... και τα πληρώνουνε σε άλλα. Το εμπόριο συνναλλάγες και παραπειστικά τερτίπια.

Από το 1806, ο Μέγας Ναπολέων, είχε ριθμίσει τις πολιτικοδιοικητικές, γαλλοϊσπανικές, σχέσεις της Ανδόρας...

Το τάχα αυτόνομο κρατίδιο, έχει μήκος από βορρά προς νότο 30 χλμ. και 20 από ανατολή προς δύση. Το κατοικούνε γύρω στις 5.000 άνθρωποι, οι πιότεροι καταλάνικης καταγωγής.

Είναι σαν πριγκιπάτο, με πολίτευμα μεσαιωνικής κληρονομιάς και χωροδεσποτείας.

Οι φόροι του σε Ισπανία και Γαλλία, είναι πολύ μικροί.

Νυχτώσαμε: κι έπειτ' απ' το δείπνο, ανάπαυση και ύπνο.

Τα βράδια γενικά, καταλαγιάζει το εμπορικό αλισβερίσι: κι απλώνεται μια ειδυλιακή ησυχία. Η πολύβουη κίνηση της ημέρας, σβήνει στην αγκαλιά της νύχτας. Κι ακούονται μόνο τα κελαρύσματα, απ' τα βαλυροπόταμα, που κανοναρχούνε και τη ριγηλή ατμόσφαιρα του χινοπώρου.

Κουρασμένοι από την πολύωρη διαδρομή και το σεριάνισμα της πόλης, παραδοθήκαμε γλυκά, στον ανα-

γεννητή Μορφέα.

Το πρωί, μετά το κολατσιό, συναχτήκαμε σε μια πλατειούλα, για τη συνέχεια του ταξιδιού μας.

Ο Τάσος της παρέας με τη βιντεομηχανή του, δεν είχε κορέσει τα εφόδια της αγοράς, κι όλο καθυστερούσε. Τα καταστήματα, άνοιγαν στις 10. Δεν τού 'κανε η καρδιά να ξεκινήσουμε. Δικιολογούσε την άργητα πως τού 'χανε κλείσει από χτές σε μαγαζί κάτι αγορασμένα πράγματα.

Μπήκαμε όλοι στο λεωφορείο, κι εκεί που τονε περιμέναμε, ο Κυριάκος μπήκε στο κέφι για ξενοιασιά. Έτσι, καθώς λεγότανε και Βαλσαμής ήθελε μ' ανοιχτή καλή καρδιά, να μας κερνάει συχνά και το χιουμοριστικό του βάλσαμο!

Με αφορμή το εμπορικό δαιμόνιο των Εβραίων, μας σέρβιρε δυό πικάντικα ανέκδοτα:

1) Ήταν κάποτε, ένας Οβριός πάτερ φαμίλιας. Αλλά, φανατικός εραστής της φυλής του. Όταν γέρασε πολύ και διαιστώθηκε το τέλος του, κάλεσε τα παιδιά του για μια στερνή του επιθυμία.

Τι θέλεις να σου κάνουμε πατέρα; Τονε ρωτάει ο μεγάλος γιός του.

Θέλω παιδί μου, να με βαφτίσετε, να γίνω χριστιανός.

Γιατί πατέρα, γιατί να το κάνεις αυτό, τώρα που θα σε πάρει ο Γιαχβέ στους κόλπους του; Εσύ, θα κάνεις τέτοιαν απιστία, που ορκίζόσουν μια ζωή στο Ταλμούδ και στη δικιά μας τη θρησκεία;

Τίποτα. Αποφάσισα. Φωνάζτ' έναν παπά σας λέω, να με βαφτίσει χριστιανό.

Τα παιδιά του δεν μπόρεσαν να τον αποτρέψουν απ' αυτό το επίμονο διάβημα. Έτσι κάλεσαν έναν ορθόδοξο ιερέα, για να εκτελέσουν την τελευταία του επιθυμία. Κι όταν βαφτίστηκε, τον ξαναρώτησαν απορημένοι και περιέργοι.

Γιατί μας έκανες αυτή την αλλαξοπιστία;

Μια άποψη της Ανδόρας

Φάρμα στην Ανδόρα

— Αμ δεν το καταλάβατε παιδιά μου. Γιατί βρέ είμαι έτοιμος για να πεθάνω. Κι εδώ που θα πέθαινε ένας Εβραίος... κάλιο να πεθάνει ένας χριστιανός.

Κι ο Βαλσαμής, θέλοντας να τονίσει πιότερο την εξυπνάδα των Εβραίων και να σατιρίσει το Χίτλερ μας αφηγείται κι ένα άλλο.

2) Ο Αδόλφος Φύρερ, που ήθελε σόνι και καλά να ξεκάνει τους Εβραίους, γιατί τους έβλεπε σαν τους μεγαλύτερους εχθρούς του... κάλεσε κάποιον ατσίδα στο Γ' Ράιχ και του είπε:

Ισραηλίτη, για να μη σε καθαρίσω κι εσένα όπως τους άλλους... φτιάξε μια μηχανή που να βάζεις μέσα γουρούνια και να βγάζεις λουκάνικα.

Πράγματι ο Οβριός την έφτιαξε... Τώρα του λέει ο Χίτλερ φτιάξε και άλλη μια, που να είναι αντίθετη: Να βάζεις λουκάνικα και

να βγαίνουν απ' αυτή γουρούνια.

Κι ο έξυπνος Οβριός τ' απάντησε:

— Α. όχι. Αυτή τη μηχανή μόνο ο πατέρας σου την έφτιαξε...

Και γελάσαμε έτσι με τα χιουμοριστικά του Κυριάκου, ώσπου ετοιμάστηκε ο Τάσος, κι αφήσαμε τόπο στην Ανδώρα, φεύγοντας για των ταυρομάχων τη χώρα.

Ισπανία

Ο ήλιος έλαμπε, κι έριχνε μεγαλόψυχα τα μελόχρωμα αχτινοβόλια του ολούθε πάνω στην ψυχρούλα γη του χινοπώρου, θερμαίνοντας τα πρώιμα φύτρα των σπαρτών.

Ο ουρανός ήτανε διάφανος από το ξέπλυμα των ανέμων, αλλά κι εκμαιλιστής στα γοργοφτέρουγα τα συννεφάκια.

Αφήνοντας πίσω το εμπορικό «πριγκιπάτο» των Εβραίων, στην αετόκορφη κοιλάδα των Πυρηναίων, μπαίνουμε στο βορινό τμήμα της Ιβηρικής.

Εδώ αντικρίζεις μιαν αλλιώτικη όψη αγροτικής ζωής. Ξανθά και ξέθωρα από κρασινάδες τοπία. Σε κάποια λιβαδάκια βόσκουνε κοπάδια από σοϊλίτικα γελάδια.

Μια υπαίθρια βορειοανατολική σπανιόλα φύση με αραιά χωριά και φτωχές αγροικίες.

Τούτη τη γη, σύντομα τη διαδέχονται κατά βορρά ερημικές εκτάσεις κι άγονοι καμπίσκοι, με λοφάκια που τα χώματά τους ασπρουλιάζουν σε μικρά ασβεστολιθικά υψίπεδα. Άνδροι σκασμένοι τόποι, που σου θυμίζουν αιγυπτιακά, ή και σεληνιακά τοπία. Λες κι άφησ' εδώ πάνω μια στάμπα ερημοθέατη, τ' αφρικάνικο θεριό του πλανήτη. Μια ξεραίλα που δε βλέπω δέντρο και πουλί να ξεμυτίζει στον αιθέρα.

Μα οι τροχοί μας καταβροχθίζουν γρήγορα τ' αργιλώδικο κι αμμουδερό τούτο κομμάτι της Αραγωνίας που μοιάζει σα ρούσικη στέππα πάνω και βορειότερ' απ' τη Σαραγόζα.

Βγαίνοντας από την άγονη πεδιάδα,

βιγλίζομε' αμπέλια και λιβάδια μικρές και μεγάλες φάμπρικες.

Βρισκόμαστε κλάι στον ποταμό Έβρο και σε παραποτάμια του. Κι έτσι καθώς τρέχει το πουλμαν, φέρει στα βλέμματά μας, κωμοπόλεις και χωριά με ονόματα αγίων... που βάφτισε καλιότερα η σκοπιμότητα των ισχυρών, για τις θρησκοληψίες και τους φόβους των αδύναμων. Ονόματα αγίων που σκεπάζουν έντεχνα κι επιτήδεια ηγεμονικές και καλογερικές αμαρτίες, σε πύργους και μοναστήρια. Υποκρισίες και καπηλίες αιώνων. Πλοΐσιο παντού στην Ισπανία το παζάρι κ' η εμπορία των «αγίων». Κι όλ' αυτά για αποκλανημένες και αδύναμες ψυχές, για αποστεωμένα μυαλούδάκια...

Όσο προχωρείς κατά τη δύση, πυκνές εργασιακές παραστάσεις σου δίνουν χαρά κι αισιοδοξία. Αλλά και σκηνές μ' αξιολύπητα ανθρωπάκια σε άγνοια και νάρκη, που χαραμίζουν τη ζωή τους άχαρη κι ανούσια. Κοιμισμένα μυαλά σαν τα βόδια στο ζυγό. Πιστοί σε υποταγή και σε φτώχεια.

Σε πολλά καταράχια και διάσελα, προβάλλει στητός, μαυριδερός κι ο διαφημιστικός τους ταύρος, που συμβολίζει την αρρένα, το λατρευτικό παραδοσιακό τους έθιμο.

Η αρχαία τούτη χώρα, με σημαντικό αραβομεσογειακό πολιτισμό, έχει σήμερα 35 εκατομ. κατοίκους.

Η κεντρική και νότια, είναι ευφορότερη, με τις δικές της χάρες κι ομορφιές. Από την Κόρδοβα κι ως τη Βαλέντσια. Από τη Σεβίλη ως τη Γρανάδα, την Ανταλουσία. Η βόρεια όμως, έχει τις ιδιόμορφες φυσιογνωμικές της γοητείες. Είναι πλουσιότερη σε μεταλλεύματα, σε δάση και αλιεία. Αρχαία και νέα Καστίλλη. Ο Έβρος πηγάζει από τα όρη «Μουλαθέν» που η ψηλότερη κορφή τους είναι 3.600 μ.

Το 630 π.Χ. είχαν και οι Έλληνες μεταλαμπαδέσει εδώ τα φώτα του πολιτισμού τους.

Χωρισμένη παλιά σε 3 βασιλεία: Ναβάρρας, Καστίλλης και Αραγωνίας.

Παίρνουμε το γευματάκι μας σ' ένα ρεστοράν περαστικών, στα γρήγορα και προχωρούμε.

Το τροχοφόρο μας τρέχει με 80 κι 100 χλμ. την ώρα.

Σιμώνουμε κοντά στα παράλια του Ατλαντικού. Διασκίζουμε χωριά, όπως πάντα φερώνυμα αγίων. Θαρρείς κι είναι καταχτημένα από τους αγίους πάντες!! Και σκέφτομαι πως τούτες οι πληθωρικές φερωνυμίες, έμειναν σίγουρα, από παλιές και σκοτεινές εποχές, μιας σκόπιμης, πονηρής κι εκμεταλλευτικής «αγιοσύνης».

Σε λίγο διαβαίνοντας από περίχωρα του Άγιου Σεβαστίνου, αντικρύζουμε φουγάρα και πολυόροφες κόκκινες στέγες.

Έχουμε να διανύσουμε μακρινές κι ολοήμερες αποστάσεις.

Προς Μπιλμπάο

Θα κλείσουμε το ταξίδι της ημέρας στην ξακουστή πρωτεύουσα των Βάσκων.

Βιαζόμαστε να προφτάσουμε στο γήπεδο της ένα ματς ποδοσφαίρου. Τό 'χαν μερικοί της κρουαζέρας φίλαθλοι, μεράκι και μανία. Θά 'παιζαν στην πόλη αυτή, Ελλάδα με Ισπανία.

Τρέχαμε κι ο ήλιος κυλούσε κατά το γέμμα του. Μα έπειτ' από λίγη ώρα, φάνηκαν απ' το νοτιά στον ουρανό ένα σμάρι μπλάβα συννεφάκια.

Ταξιδεύω πάντα με αζεοδίψαστες λαχταριστές θωριές. Κι από τη θέση τ' αμαξιού τα χαίρομαι τα βλογημένα καρποτόπια και τη γλυκόλαμπρη χινοπωρίσια χλόη κι αναγαλλιιάζει η ψυχή μου.

Τούτος ο σπανιόλικος βορράς, έχει τις δικές του γοητείες και χαρές, όση κι αν κρύβει μέσα του μυστικοπάθεια των περασμένων...

Θαρρώ πως έρχονται στ' αυτιά μου, από τα βάθη τόσων χρόνων, τα τρυφερά και ανθρωπιστικά ευγενικά μηνύματα του Λόρκα, του Χιμένεθ, οι

άρπες των λογισμών του Θερβάντες, του Ουναμούνο, του Ορτέγκα, ο απόηχος από τα σαρδόνια κατά κηφήνων θεατρόγελα των έργων του Λόπε ντε Βέγκα και του Καλντερόν.

Σε μια παράλια στάση του Σαν Σεμπαστιάν, χαιρόμαστε προσώρας τον Ατλαντικό, π' ανασαλεύει βογγώντας σαν ανίκητο θεριό από τα βάθη του, τα κρίματα του κόσμου.

Ο ήλιος γέρνει για βασίλεμα, σα να βουτάει αντανακλώντας στο πέλαο μύριους πολύχρωμους ιριδισμούς.

Ξεκινάμε πάλι ολόταχα. Συναντάμε βίλες αρχόντων που λάμπουν αλαβάστρινα στο γέμμα του ήλιου' μα και μικρά σπιτάκια λαϊκά, όμοια αράπικα κουμάσια.

Τα πράσινα χρώματα στα υπαίθρια τοπία, έχουν πολλές παραλλαγές, κι απλώνονται ως την πέρα άκρη της Λα Κορούνιας που συνθέτουμε θαρρείς, πολύβλαστες ποιητικές αρμονίες.

Μα όσο λιγότευε το φως, μπλάβιαζε πιο αδρά ο Ατλαντικός. Πελώρια κύματα, έγλειφαν αφρουλιασμένα τους γιαλούς. Θαρρούσες κι άνοιγαν στόματα πλατιά, για να ξεπλύνουν ολομιάς τα στεριανά φαρμάκια.

Χάθηκε ο ήλιος, κι έπεσε το σούρουπο. Είναι κυριακόβραδο και φτάνουμε στο Μπιλμπάο.

Άρχισε μια ψιλή βροχή. Η κίνηση της πόλης απηχεί τους παλμούς απ' τις καρδιές των Βάσκων.

Μεγάλη και βιομηχανική πόλη με 1 εκατομ. κατοίκους.

Ζωηρό ενδιαφέρον κι αγωνία κυρίευε τους ποδοσφαιρόφιλους συνταξιδιώτες. Από τη βιασύνη και τη λαχτάρα τους για τη ζωντανή συμμετοχή στο Στάδιο της πόλης, κατέβηκαν στο πλησιέστερο σημείο του, κι έτρεξαν ανυπόμονοι και μπήκανε σ' αυτό, για να χειροκροτήσουνε την ΑΕΚ. Στους δρόμους, περίφερνε και φωνασκούσε μια νεολαία παρ'όλα ντυμένη κι απείθαρχη, σαν αναρχική. Αναθυμήθηκα παλιά βασκικά βομβιστικά εγχειρήματα...

Η βροχή δυνάμων. Η ατμόσφαιρα ήταν ψυχρή και οι κραυγές κ' η χλαλοή, κέντριζαν υποψίες, για πιθανά επεισόδια στο γήπεδο.

Είχε σκοτεινιάσει. Με τον Απόλλωνα, τον Κυριάκο, το Στέφανο κι άλλους, κάναμε λίγες βόλτες με το λεωφορείο στη φωταγωγημένη πόλη, σε κεντρικές πλατείες και πήραμε μια γενικότερη νυχτερινή εικόνα, από το περιβάλλον αυτό των μαχητικών και περήφανων Βάσκων. Έπειτα πλαγιάσαμε σ' έναν μακάριον ύπνο...

Για τη Λα Κορούνια

Το πρωί, πήραμε γρήγορα το πρόγευμα και ξεκινήσαμε για το βορειοδυτικό άκρο της Ισπανίας. Άμποτε νά 'χαμε καιρό, να παίρναμε μια πιότερη γεύση από την εργατιά τούτης, της βασκόπολης κι από τα βάσανά της, που με κακόκαιρες κατεβασιές τα φροκαλιάζει όλα ο ποταμός που τηνε διασκίζει και τ' αμολάει με στεναγμούς στα βάθη του κελάου.

Ήθελα να γνώριζα πιότερο από κοντά το πρόσωπο και την ψυχή αυτής της ατσάλινης ράτσας, με την τραχιά και χάλκινη όψη της... Μα είχαμε και στην καινούρια μέρα μας πολλά χιλιόμετρα ίσαμε τη Λα Κορούνια...

Όταν ταξιδεύω, σαν πύρινες γλώσσες οι περιέργειες με καινε πάντα μέσα μου, οι λαχτάρεις για να χαίρομαι άγνωστους τόπους και ανθρώπους, σαν ξανοίγονται μπρος μου, με γλυκειάν αγωνία, όλο και νέες αυλαίες παραστάσεων.

Πέπλα από καπνούς κι ομιχλώδικα ποιΐσια, ξετυλίγονται πάνω από το Μπιλμπάο και μας ξεπροβοδίζουν. Τραβάμε ξανά πλάι σ' ακροθάλασση δημοσιά. Συναντάμε μικρές πολιτειούλες και χωριά.

Δεξά μας αντικρύζουμε μια γη, γόνιμη κι αφράτη μια φύση πολύχυμη και υποβλητική. Μαγευτικά είναι και τούτα τα παράλια της βασκομάνας χώρας, που δεξά μοσκοβολάει το φύκι και ζερβιά, η μέντα, η θρούμπη,

το πεύκο, το θυμάρι. Νιώθω πως αξίζει ν' αγαπάει ο περιηγητής ολάκερη τη μαργιόλα φύση τη σπανιόλα. Βουναλάκια με κομψά και σπαθωτά ελάτια. Πύργοι που σκιαγραφούν φανταστικές και μεσαιωνικές ρομαντοσιλουέτες.

Φτάνουμε στην πόλη Σανταντέρ. Είναι πανέμορφη και παραλιακή. Αν και βρισκόμαστε στην καρδιά του χινοκώρου, τα λουλούδια στα πάρκα, της προσπορίζουν μια πολύχρωμη, ανοιξιιάτικη όψη.

Θαλαμηγούλες, караβάκια πολλά στο λιμάνι. Μ' έναν περίπατο, νιώθεις περίσσιες χάρες και θαυμάζεις παλιές και σύγχρονες τέχνες...

Ξαναπαίρνουμε δρόμο προς τη δύση. Ακούμε σε χωριά πονεμένα τραγούδια με κιθάρες...

Έχει πάει γιόμα και κεινάμε. Στεκόμαστε σ' ένα παραθαλάσσιο πολίδιο, που τό 'λεγαν Ριμπασεντέλα. Εκεί σ' ένα τεράστιο στέγαστρο σαν αποθήκη του μώλου, κουβαλούσαν οι ψαράδες τρανές ολοζώντανες τσιπούρες, σαργούς, συναγρίδες και σφυρίδες. Ψυχή μου! Χόρταινε το μάτι σου σπαρταριστές ψαρούκλες από δίχτυα και τράτες, ό,τι καλύτερο έτρεφε τ' ατλαντικό το πέλαο. Έπαιζαν και λιγκρίζαν τα γυαλιστερά τους μάτια, κι ανοιγόκλειναν τα στόματά τους, σα να μας μιλούσαν.

Με τη Σοφία και το Στέφανο πήγαμε σε μια ψαροταβέρνα και γευτήκαμε την απεριγραφήτη νοστιμιά τους, μ' ένα μπρούσκο υπέροχο κρασί.

Ύστερα πάλι στο δρομολογίό μας. Δεξά μας στον ωκεανό, οι αχτίνες του ήλιου βαφτίζονταν θριαμβικά, σα να χρύσωναν το δρόμο του για το βασιλείο της νύχτας.

Ένα γλυκό και διάφανο φως, περιλούζε γύρω τα τοπία. Ζερβιά μας, λοφάκια γρασιδένια και πράσινοι αγροί. Ο Οχτώβρης στην καρποφόρα τούτη γη, έδειχνε σα νά 'τανε Απρίλης. Λαμπρά και όμορφα χωριά, χαριτωμένη φύση. Κοπάδια ζωντανά

που έβοσκαν ανέμελα στη νιόβουλη τη γλόη. Θαρρούσες κ' ήτανε πασχάλινη τροφή για το παχύ το γάλα.

Πυκνά δασύλια γιομάτα καστανιές, ημεροπλάτανους κι ευκάλυπτους, ζευγαρωμένοι με ασημόνυφες ιτιές, λεύ-

Ένα κρυστάλλινο παλάτι στη Μαδρίτη

κες και ακακίες· κ' οι σφενταμιές με τους κυπάρισσους.

Διατρέχουμε τις πιο ακρινές παραλίες της Ευρώπης, που τις διαποτίζει τρέφοντας αναιώνια κι άκοπα ο περιβόητος Ατλαντικός.

Πέρασαν οι ώρες και νυχτώσαμε, μπαίνοντας στη Λα Κορούνια. Είναι μια πόλη με 200 χιλ. κατοίκους, χτισμένη στο βορειοδυτικό ακρωτήριο της Ισπανίας. Σ' αυτή οι Ρωμαίοι με τον Τραϊανό, είχανε χτίσει και το «Φάρο του Ηρακλή». Έχει περίβλεπτη κι εξάισια θέα στη θάλασσα με τα γραφικά κολπάκια της.

Τη Λα Κορούνια, τους περασμένους αιώνες, την έβλεπαν και τηνε ζήλευαν σαν «κόρη οφθαλμού» όλοι οι πειρατές κ' οι διαγουμενοί. Χρόνια την κατείχαν οι Μαυριτανοί.

Στα 1809 επιτέθηκαν και τηνε πήρανε οι Γάλλοι από τους Άγγλους...

Πολλές νεώτερες παραδόσεις, κληρονομήθηκαν από τη Γαλλικία. Το λιμάνι της, είναι ένα από τα μεγαλύτερα ψαρολίμανα της Ισπανίας.

Έχει παλιά κι αξιοθέατα κτίρια και Μουσεία. Αλλά και νέους μικρούς ουρανοξύστες. Νεραϊδόμορφη πόλη και σαν εξωτική, που κάθε βράδυ και πρωί, ο ερωτιάρης κι αδυσώπητος Ατλαντικός την αγκαλιάζει και τηνε φιλεί!...

Οχτώβρης '88

(Η συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

Εμπειρίες κι εντυπώσεις Από τη Λιβύη Και ο ρόλος της Γυναίκας στη νέα κοινωνία Της Μαρίτσας Παρασκευά

Η λογοτέχνιδα του Πειραιά, Μ. Παρασκευά-Φιλιππάκου, που καλλιέργησε σχετικά κι ανάλογα τη γλώσσα των Λίβυων, ταξίδεψε πρόσφατα καλεσμένη από πολιτιστικούς παράγοντες στη χώρα τους. Και με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 20 χρόνων από την επανάσταση του Καντάφι, φιλοξενούμε τις εντυπώσεις της, από μια περιεχτική σκιαγράφιση της εξελικτικής προόδου του λιβυκού λαού.

Στη γιορτή των 20 χρόνων του νέου καθεστώτος της Λιβύης, χαρήκαμε την ολοστόλιστη και σύγχρονη Τρίπολη, που πανηγυρίζετην αναίμαχτη επανάσταση του Καντάφι και των συντρόφων του.

Αυτών που γκρέμισαν το βασιλιά Ιντρίς από το θρόνο του, κι έδωξαν τις ξένες πολυεθνικές εταιρίες που τον στήριζαν· και που για χρόνια, σα βδέλες απομυζούσαν κι έπιναν το αίμα του λιβυκού λαού.

Μέσα στις δυο δεκαετίες, ο Μουαμάρ κατόρθωσε ν' αλλάξει την όψη της χώρας του, εγκαθιδρύοντας και οικοδομώντας τη νέα Τζαμαχίρια του.

Η πατρίδα του, η τόσο αραιά κατοικημένη, έγινε έν' απέραντο εργοτάξιο, που εξελίσσεται με γοργό ρυθμό, χωρίς να μεταμορφώνεται ακατάστατα, όπως άλλες νεώτερες πολιτείες της Δ. Ευρώπης.

Έγιναν δρόμοι πλατιοί και υπερσύγχρονες γέφυρες. Κτίρια μοντέρνα και άνετα, που δένουν αισθητικά με τα παλιά θολωτά και τις χαμηλές διόροφες κατοικίες, με τις αυλές και τα καφασωτά, για να μη φαίνεται απέξω η νοικοκυρά.

Οι δημόσιες υπηρεσίες στεγάζονται σε σύγχρονες οικοδομές, εκτός από κείνες που έχουν σχέση με την κοινωνική πρόνοια, και που είναι σε παραδοσιακά αραβικού ρυθμού και σου εμπνέουν την αίσθηση της ασφάλειας και της ανθρώπινης ζεστασιάς, πριν ακόμα περάσεις τ' ανθισμένα κατώφλια τους!

Σχολεία, ιατρεία, νοσοκομεία, απλωμένα σ' όλη τη χώρα, ακόμα και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές που οι κάτοικοι είναι λιγοστοί.

Ο Καντάφι δεν ξεχνάει τις ταλαιπωρίες του, το πώς μεγάλωσε σε μια σκηνή, για να μπορέσει να σπουδάσει. Βιώματα που ζύπνησαν μέσα του την ανταρσία και τον οδήγησαν στην επανάσταση.

Ο αναλφαβητισμός, είναι ένα μεγάλο πρό-

βλημα που πρέπει να ξεπεραστεί, για να μπορέσουν οι καλύτεροι να συνειδητοποιήσουν τη συγκλονιστική κοινωνική αλλαγή που πραγματοποιήθηκε στη χώρα τους και να γίνουν διακρίσιμοι κήρυκες αυτής της αλλαγής.

Όλοι οι νέοι Λίβυοι έχουν τη δυνατότητα για ανώτερη εκπαίδευση και για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό. Το κράτος προσφέρει τεράστια ποσά για τη μόρφωση και την επιμόρφωση του λαού. Μ' όλο που δε θα βρεις ποθενά ξενόγλωσση επιγραφή, οι περισσότεροι Λίβυοι (ακόμα και οι αναλφάβητοι) μιλάνε και καταλαβαίνουν περισσότερες από μία γλώσσες.

Οι κοινωνικές παροχές είναι τέτοιες (από το εισόδημα του μαύρου χρυσού) που αν θέλει ο πολίτης μπορεί να ζήσει μόνο με αυτές, χωρίς να χρειάζεται να δουλέψει. Παντού οι ντόπιοι στελεχώνουν τις δημόσιες και στρατιωτικές υπηρεσίες. Αυτοί έχουν τα καταστήματά τους, κι αυτοί διευθύνουν τα τουριστικά και ξενοδοχειακά τους συγκροτήματα, όπως και τα μεγάλα εργοστάσια της εταιρίας πετρελαίου κ.λπ. Εργάτες και βοηθητικό προσωπικό, έρχονται από την Ευρώπη, την Αφρική και την Ασία.

Ο Μουαμάρ και οι συνεργάτες του, αφιερώνουν όλες τις δυνάμεις τους για την πρόοδο του λαού τους.

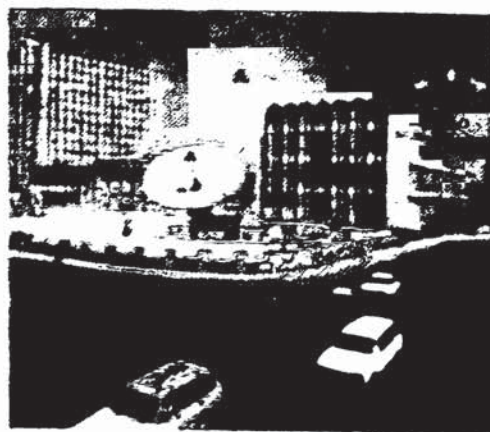
Όσο κι αν ορισμένοι ξένοι σκοτεινοί κύκλοι θέλουν να μειώσουν την αξία του Καντάφι και την προσφορά του, εκείνος πέρασε πια στην ιστορία, σαν επαναστάτης, ηγέτης και κοινωνικός μεταρρυθμιστής.

Έτσι, παρά τις αντιδραστικές και εχθρικές ενέργειες τα τελευταία χρόνια, από τις ΗΠΑ και τους δορυφόρους ενάντια του, οι αγώνες του δικαιώνονται και η Λιβύη βαδίζει το δρόμο της ανεξαρτησίας και της προκοπής της.

Υπολογίζουν πως μόνο στην επόμενη δεκαετία, οι σημερινοί έφηβοι, θα ενταχθούν ευσυνείδητα κι ολόψυχα στις λαϊκές επιτροπές και θα έχουν στα χέρια τους, τα μέσα παραγωγής, για τη μελλοντική τους ευημερία.

Αυτό που συγκλονίζει τον επισκέπτη είναι ότι: παιδιά των 7 και 10 ετών, ξέρουν ποιά είναι η χώρα τους, από που ξεκίνησε και πού βαδίζει. Αλλά και ποιάς είναι ο κίνδυνος, που και πώς αυτά τα ίδια θα την προφυλάξουν από κάθε εχθρική επιβολή. Εκπαιδεύονται όλα τ' αγόρια και τα κορίτσια στη χρήση των όπλων. Η νεολαία λατρεύει τον αρχηγό της. Η Τζαμαχιρία δεν είναι για τους νέους, απλά ένας τρόπος ζωής: είναι συνείδηση και σκοπός για ευτυχισμένο μέλλον.

Είχα τη δυνατότητα να το διαπιστώσω μ' ένα συγκλονιστικό τρόπο, στο μεγάλο στάδιο της Τρίπολης την παραμονή της 1ης Σεπτεμβρη, όταν ο Μουαμάρ έκανε την έναρξη των εκδηλώσεων για την 20χρονη επέτειο. Όλος ο κόσμος περίμενε πάνω από 5 ώρες μέσα στον ήλιο. Ήταν άγρυπνοι και για λόγους κινητοποίησης (υπήρχαν πάνω από 30 χιλ. προσκαλε-

Δύο εικόνες από την Τρίπολη της Λιβύης

σμένοι) σε πλήρη ετοιμότητα.

Κι όμως, στάθηκαν τόσο ήρεμοι σ' αυτή την εντατική επαγρύπνηση, που τους θαύμασαν όλοι οι ξένοι.

Όταν άρχισαν τα σινθήματα, κορυφώθηκαν οι ιαχές, τρεις χιλιάδες περίπου νεολαίοι, μετακίνησαν χρωματιστά χαρτόνια και σχημάτιζαν πάνω από 20 εικόνες και ρητά, από το «Πράσινο Βιβλίο». Και οι γυναίκες ήταν παραταγμένες, σωστό αδιαπέραστο τείχος. Όλοι μια ψυχή κι ένα σώμα που δονείται κάτω από τους ίδιους κραδασμούς. Φτάνει να ζήσει κανείς αυτή την εμπειρία. Οι γυναίκες (τα θύματα των αραβικών κοινωνιών) είναι οι πιο ευνοημένες στη σύγχρονη Λιβύη.

Παρόλο που ακόμα στο σύνολό τους, δεν έχουν συνειδητοποιήσει ούτε έχουν αξιοποιήσει όσο θα έπρεπε, αυτά τα προνόμια. Έχουν ακόμα δεσμεύσεις και παρερμηνείες και θρησκευτικό φανατισμό από το κοράνι. Αυτές οι παραδοσιακές κι αναχρονιστικές αντιλήψεις κι επιδόρασεις, αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες, στα προγράμματα για τη σύντομη ολοκλήρωσή τους και στην ταύτιση των κοινωνικών εξελίξεων. Το ποσοστό του θηλυκού πληθυσμού είναι κατά πολύ περισσότερο από του ανδρικού.

Όσες από τις γυναίκες έχουν σπουδάσει σε

Λιβυανόπουλα που σχηματίζουν με χρωματιστά χαρτόνια εικόνες και ρητά, από το βιβλίο του Καντάφι

πανεπιστήμια και στο εξωτερικό, είναι συνειδητοποιημένες και αγωνίζονται ενεργά, για την υλοποίηση της πράσινης θεωρίας. Αυτές ξεχωρίζουν ως προς την εμφάνιση και τη συμπεριφορά τους, χωρίς όμως να έρχονται και σε αντίθεση με τη θρησκεία. Αλλά, δουλεύουν κι εκτός ωραρίου, παρακολουθούν στρατιωτικές ή αστυνομικές σχολές και άλλα επαγγέλματα, που πριν τα είχαν μόνο άντρες. Ψύχραιμες και θετικές, ξέρουν τι θέλουν· αποφασίζουν μόνες τους, αν θα παντρευτούν, αν θα διατηρήσουν ένα γάμο, που τις προσβάλλει ή τις υποτιμάει σαν ανθρώπινα όντα. Γιατί τώρα έχουν τη συμπαράσταση της Πολιτείας που τις εξασφαλίζει οικονομικά και αυτές και τα παιδιά τους. Έχουν αποκτήσει υπόσταση και σαν άτομα και σαν προσωπικότητες. Όλα αυτά, είναι μια υπολογίσιμη υποθήκη για το μέλλον της θεωρίας του Καντάφι, καθώς βασικά στη διαμόρφωση της ανθρωπιστικής κοινωνίας συντελούν τα μέγιστα και οι γυναίκες, σαν μητέρες, δασκάλες, αδελφές και σύζυγοι. Και επειδή η γυναίκα είναι αυτή που μας δίνει ζωή· και η φύση την όρισε να παίζει τον πιο δύσκολο και δυναμικό ρόλο στη διαδικασία της δημιουργίας. Και είναι αυτή που κάνει τις περισσότερες θυσίες για την ειρήνη και την ευτυχία των ανθρώπων.

Η Λιβύη σήμερα, είναι ένα απέραντο ειρηνικό εργοτάξιο που δουλεύει ακατάπαυστα, όλο το 24ωρο.

Ό,τι έχει πληγώσει και καταστρέψει η αυθαίρετη αμερικάνικη επιδρομή, μένει όπως είναι, για να θυμίζει στο λαό και στους επισκέπτες την ιμπεριαλιστική βαρβαρότητα. Είναι τέτοια η γεωγραφική θέση της χώρας και τόση η δύναμη που κλείνει μέσα του ο Μουάμρ Καντάφι ακόμα και μετά από τα 20 χρόνια που στεριώνει και αναπτύσσει την προκοπή του λαού του, που παράλληλα επιθυμεί και προσπαθεί κι αγωνίζεται για μια ενωμένη Αραβία· για μια αφυπνισμένη και ανεξάρτητη Αφρική, που διψάει για χόρταση, για λύτρωση και για αξιοπρέπεια.

Ο ίδιος θα μας πει στο «Πράσινο Βιβλίο» του για την «εξουσία του λαού» ανάμεσα σ' άλλα και τα παρακάτω:

«Όλα τα πολιτικά συστήματα στον κόσμο σήμερα είναι το προϊόν του αγώνα για εξουσία ανάμεσα σε όργανα διακυβέρνησης. Ο αγώνας μπορεί να είναι ειρηνικός ή ένοπλος, όπως η σύγκρουση των τάξεων, των αιρέσεων, των φυλών, των κομμάτων, ή των ατόμων. Το αποτέλεσμα είναι πάντα η νίκη ενός οργάνου διακυβέρνησης —είτε αυτό είναι ένα άτομο, μια ομάδα, ένα κόμμα ή μία τάξη— και η ήττα του λαού, δηλ. η ήττα της γνήσιας Δημοκρατίας».

Σεπ/ρης '89

Αρκαδικές Νότες

(Από μια επίσκεψη
στην Κοντοβαζαίνα)

Του Α. Μάλαμα

Κάθε τόπος στη χώρα μας, έχει τις δικές του ιδιότυπες ομορφιές. Δεν είναι μόνο οι χλωρίδες και οι πανίδες σε κάμπους και πλαγιές. Δεν είναι μόνο οι λίμνες, οι κοιλάδες, τα βουνά και τα ποτάμια, που προσπορίζουν γοητείες και γόνιμες δυναμικές ευφορίες. Είναι κάθε γωνιά και ριζιμιό λιθάρι κάθε παλιό κορμόδεντρο και κάθε αρχαίο αγκωνάρι, που έχει τη δική του αξία· γιατί είναι ποτισμένο από γενιές γενεών με ιδρώτα και αίμα. Κάθε μπατουλιά και κράκουρο κρύβει και μια ιστορία κι ένα δράμα του μυριοβάσανου λαού μας.

Τα ίδια και στην ορεινή Αρκαδία που βρεθήκαμε τον περασμένο Αύγουστο, με την ευκαιρία μιας πρόσκλησης σε τιμητική γιορτή για τα 85χρονα και την προσφορά στα γράμματα του εξαιρετού μεταφραστή και ποιητή κοντοβαζαϊνίτη Πάικου Νικολαΐδη στη γενέτειρά του.

Για τη ζωογόνα πνοή και την καρποδότρα υπόσταση του ποταμού Λάδωνα, με τα γεννοβόλα κι αναιώνια νερά των πηγών του, έχω ξαναγράψει στο περιηγητικό μου έργο «Ελλάδα». Σ' αυτό, τονίζω μάλιστα ιδιαίτερα, τ' αναγεννητικά και δροσόχαρα ορεινά, θέρετρα, όπως της Βυτίνας, των Λαγκαδιών κ.ά.

Όμως, ξαναπερνώντας εφέτος, χαρήκαμε πάλι ολόψυχα αυτούς τους αξιαγάπητους τόπους! Προορισμός μας ήταν η Κοντοβάζαινα. Λατρευτό μεγαλόχωρι και του φιλόξενου φίλου λαογράφου Κίτσου Κόκαλη.

Πριν από τον Α΄ Π. Πόλεμο ήτανε δήμος με 5.000 κατοίκους, που λεγότανε «Δήμος Ελευσίνος». Αποτελούνταν από 15 χωριά... Και τ' όνομά του έμεινε από τον κόντε ντε Βαζέν = Κοντεβάζαινα, Κοντοβάζαινα. Ο Βαζέν υπήρξε αρχιτιμαριούχος γύρω στα 1.200, όπως μας πληροφόρησε ο γερο-Πάικος. Αυτή μάλλον είναι και η πιθανότερη εκδοχή του ετυμολογικού της.

Ένα πρωί, ανεβήκαμε και πατήσαμε τις κοντοβαζαινίτικες κορφές, ψηλά στ' αφροδίτεια, τα διάσελα της Πετρινίτσας.

Είμαστε στα σύνορα Γορτυνίας - Καλαβρυτών.

Σ' αυτά τα ξηροβούνια της Αρκαδιάς, τ' ανταρτοπατημένα, ένιωσα η ψυχή μου, μιαν άλλη, πιο τρανή για τους προγόνους μας περφάνια!

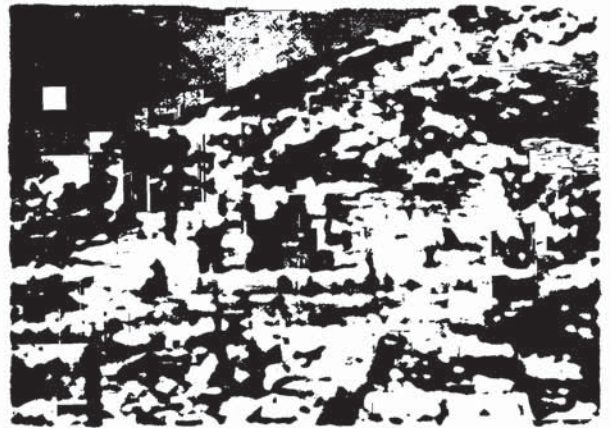
Σε τέτοιες απάτητες αετοκορφές, που ανασταίνονται και ζωντανεύουνε στη μνήμη μας οι ήρωες του Εικοσιένα... και τα ξεφτέρια της νεώτερης Εθνικής μας Αντίστασης, νιώθεις ψηλότερο το μπόι σου. Όταν ακούς κι από τα βάθη των χρόνων ν' αντηχεί ο λεβέντικος στίχος τ' αθάνατου δημοτικού μας τραγουδιού:

«...Κολοκοτρώνης φώναζε
κι όλ' η τουρκιά ετρόμαξε.
— Πού είσαι αδερφέ Νικηταρά
πό'χουν τα πόδια σου φτερά» κ.λπ.,
κ.λπ.

Κι αλήθεια, φτεροπόδια έγιναν και στο 1944, σε τούτα τα βουνά όλα τα παλικάρια της γενιάς μας! Σταυραετοί και καπετάνιοι σ' όλα τα μοραίτικα βουνά, σε Πάρνωνες και Ταυγετους, Μπαρμπάσαινες και Χελμούς: οι Μπουρατζήδες, κ' οι Πρεκεζέδες, οι Μπελλάδες, οι Κονταλώνηδες κ' οι Αστράπογιαννοί. Ανταρτοεπονίτισσες σαν τη Νίκη Κακαβά, τη Ρόη Πε-

Έξω από το Πνευματικό Κέντρο της Κοντοβάζαινας στις 15-8-89. Από αριστερά προς τα δεξιά: Ο Αρ. Κόκαλης, ο Πάικος Νικολαΐδης, ο Ν. Γαλάζης, ο Σπ. Μητρόπουλος και ο Α. Μάλαμας

Πάνω στο ναό της Αφροδίτης που ήταν και μικρό μαντείο (6 αιών. π.Χ.) η Αυγερή του Κίτσου Κόκαλη με τη συντροφιά

τρουλάκη και τόσες τόσες άλλες, που αυτοθυσιάστηκαν στους απελευθερωτικούς αγώνες!...

Αναζωντάνεψαν στη μνήμη μου όλες εκείνες οι ηρωικές μορφές, όταν βρεθήκαμε σ' αυτά τα κορφοβούνια με τους φίλους Νικολαΐδη - Ασιλάνη, Κόκαλη, Μητρόπουλο, Γαλάζη κ.λπ.

Αγνάντεψα πέρα τα Καλαβρυτοχώρια, και πίσω μας κατά τη δύση του Πύργου-Ηλείας τα χωριά. Αράδες άγρια βουνά, γυμνά και μολυβένια· μα επιβλητικά και μεγαλόπρεπα, σηματοδίνουν όλα, τη θρυλική της Κλεφτουριάς και της Αντίστασης εποποιία. Απ' του Χελμού κι από της Ζή-

ριας τις κορφές, από βορρά, ως τα Καψοκαλάβρυτα με το συγκινητικό τους ολοκαύτωμα... Κι από νοτιά ως τα Νεραϊδοβούνια.

Μπαίνουμε στα ερείπια τ' αρχαίου ναού της Αφροδίτης (6 π.Χ. αιώνας). Εδώ ήταν και μικρό Μαντείο. Και η αρχαία Ψοφίς που καταγότανε κι ο Ζάκυνθος, που 'χτισε την Ακρόπολη πριν από τους Τροϊκούς.

Εδώ έγιναν πρόσφατα μικρές ανασκαφές κι ανοίχτηκε ένας δρόμος.

Κι ο Πάικος μας ξεναγεί στα ευλαβικά ευρήματα, απάνω στον αυχένα και μας εξηγεί. Εδώ οι αρχαίοι, είχαν τα όρια Θελπουσίων και Ψοφιδίων. Αριστερά από τις Νεραϊδόραχες είναι τα θεμέλια της αρχαίας πόλης Ερικίνης, σε υψόμετρο 1.200.

Εδώ σ' αυτές τις κορυφές, λατρεύονταν στα 1.200 π.Χ. ο χθόνιος θεός ο Παν των Αρκάδων, με το θείο τραγί.

Η ειδωλολατρία που κρατήθηκε με τις μυστικιστικές ιεροτελεστίες, ως την κατοπινή παπαδοκρατία της πρώτης βυζαντινής περιόδου που γκρέμισε τον αρχαίο ναό και το θέατρο πλάι του, κι έστησε το δικό της ναΐσκο του Αγίου Πέτρου.

Η αρχαιολογική σκαπάνη, θα μπορούσε κι εδώ ν' αποκαλύψει πολλά και πολύτιμα ευρήματα.

Τέλος, η Αρκαδία σήμερα κι από την αριστερή πλευρά της επιστροφής προς την Κόρινθο - Αθήνα, δίνει με το φράγμα του Λάδωνα και την τεχνητή της λίμνη πολλές ελκυστικές και σαγηνευτικές οάσεις και χαρές. Είναι εξάισιο να βλέπεις το θεαματικό της μεγαλείο, τα χαλκοπράσινα νερά της, τα βλαστημένα βράχια και φαράγγια· κι όλα τα παραλίμνια και παραγωγικά χωριά της.

16-8-89

Ο Δαφνώνας Ξάνθης

Του Λάμπρου Μάλαμα

Χαρισμένο στον Κώστα και
τη Νάντζια Χουρμουζιάδη

Χωριό που κάθε του θωριά
στον καταπράσινο ανθώνα
πρώτη σε μύρα κι ομορφιά
η ώρα φύση του Δαφνώνα!

Μύρια είναι τ' άνθη τα βοτάνια
και των πουλιών οι φωλιές.
Ψυχές που φτάνουν στα ουράνια
με λουλουδόπλουμες χαρές.

Πλάι στο Νέστο βουναλάκια,
παρθένα βλάστηση πυκνή,
δεντροπερίβολα μεράκια,
φύση μαγευτική και φωτεινή.

Τι ευτυχία τέτοιοι τόποι
σε δαφνοστόλιστα χωριά,
που αν το νιώθαν οι ανθρώποι
δε θά 'ταν άγρια θεριά.

Θά 'ταν παράδεισος η γη τους
καρπούς γεμάτη και γαλήνη·
κι αδερφική κάθε πνοή τους
σ' αιώνια αγάπη και ειρήνη!

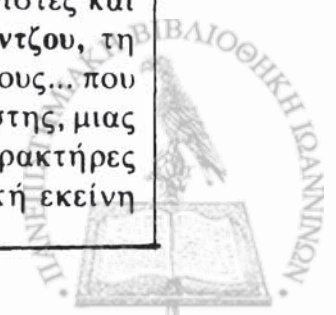
1-6-89

Κυκλοφόρησε:

Το 55ο βιβλίο του Λάμπρου Μάλαμα ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ «ΦΙΞ» 1948

Είναι ένα συνταραχτικό αποκαλυπτικό και διδαχτικό πρωτότυπο έργο, με πολλές μορφές και μνήμες, ντοκουμέντα και μαρτυρίες, με μηνύματα εθνικής συμφιλίωσης και ομόνοιας, αδερφοσύνης και ειρήνης.

Ένα έργο με αφηγήματα και αξιολογήσεις μεγάλωψυχους ήρωες και μάρτυρες, ανώνυμους κι απλούς αγωνιστές και ηρωίδες σαν την **Ευτυχία Πρίντζου**, τη **Σοφία Φαρίδη** και πολλούς άλλους... που θυσιάστηκαν στο βωμό μιας πίστης, μιας ιδέας γι' ανώτερα ιδανικά. Χαρακτήρες που σημάδεψαν την τραγωδιακή εκείνη εποχή.

Αλόνησος

Παρατηρήσεις και Σημειώσεις

Χάρη σ' ευγενική κι επίμονη πρόσκληση και φιλοξενία του φίλτατου συναγωνιστή της Εθνικής μας Αντίστασης Νίκου Θ. Καλογιάννη, βρεθήκαμε για 10 μέρες στην Αλόνησο.

Αυτό τ' όμορφο και μακρόστενο γραφικό νησί των Β Σποράδων, με την πυκνή του βλάστηση από αμπέλια και κείκα κι ελιές, κέδρα, κι οπωροφόρα και άλλα χαμόδεντρα, είναι όλα τα χρόνια από την πολιτεία σχεδόν εγκαταλειμένο στην τύχη του.

Την τελευταία δεκαετία, μόνο τα καλοκαίρια μολιάζεται με μια κάποια οικονομική ζωή και κίνηση. Το πίοτερο Ευρωπαϊκών τουριστών.

Κάποιοι φτηνοί δημαγωγοί πολιτευτές ή βουλευτές από το νομό Μαγνησίας που υπάγεται, το επισκέπτονται κάθε τετραετία που γίνονται εκλογές, με την ταχτική του «ήλθον-είδον και απήλθον» στα πεταχτά... και μη τους ξαναείδατε(!).

Όλον τον άλλον καιρό, καμιά μέριμνα, για κανένα πρόβλημα, για καμιά λύση, από τους τόσους κατά καιρούς κυβερνητικούς «ιθύνοντες». Ούτε καν ένα δρόμο προκοπής με ασφαλτό.

Αναρωτιέται κανείς: Αν πολλά δικά μας νησιά σαν την Αλόνησο, βρίσκονταν σ' άλλες θάλασσες και χώρες, με πόσο ζήλο και πόσο υπέροχα και σύγχρονα θα τ' αξιοποιούσανε, για το τουριστικό συνάλλαγμα και για όποια παραγωγική δυνατότητα κι εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών τους.

Οι καθαρές θάλασσες αυτού του νησιού, με τ' άφθονα ψάρια τους, έχουν από χρόνια αφηθεί στην ασιδωσία ξένων και ντόπιων, προπάντων Ιταλών λαθραλιέων κειρατών, που καταστρέφουν ανεξέλεγκτα κι ατιμώρητα (και με δυναμίτες ακόμα) το φυσικό ιχθυολογικό μας πλούτο.

Ευρωπαίοι επιδρομείς ανεμπόδιστοι, κι άλλοτε συνεπικουρούμενοι κι από θλιβερούς γραικύλους, εξοντώνουν με όλα τα μέσα, συστηματικά, την πάλαι ποτέ αλοννησιώτικη ψαρική μας αφθονία.

Άλλο καιρίο πρόβλημα που απασχολεί τους κατοίκους του νησιού, είναι το νερό. Έχουν βέβαια κάνει ορισμένες γεω-

Το νέο σχολικό διδακτήριο στην πόλη του Νησιού σε πλατεία με θέα προς τη θάλασσα. Ευεργετικό έργο κρήνη Αλοννησιώτη βοσκού και νυν μετανάστη στις ΗΠΑ Τάσση Ι. Καλογιάννη

τριήσεις, κι εξυψώλισαν 600 κι βικά, καλού νερού, στο 24ωρο. Όμως η άθλια εγκατάσταση του δικτύου, οι αδύναμες κι ανάντοχες σωλήνες, η ανεπάρκεια κατάλληλων δεξαμενών και η ανικανότητα του Συμ λίου της Κοινότητας, να επιληφθεί για την αποτελεσματική και κλήρη επάρκεια νερού, βρίσκεται σήμερα σ' ένα αφόρητο στάδιο συχνών διακοπών και ασυγχώρητης έλλειψης, που προκαλεί τη δυσανεξία και την αγανάκτηση του λαού της Αλοννήσου και των ξένων τουριστών.

Μια νοσοκομειακή μονάδα έστω και μικρή, δεν υπάρχει και υπηρετεί τις ιατρικές ανάγκες μόνο ένας γιατρός ο κ. Γ. Χρ. Αθανασίου, ο επικαλούμενος και «γιατρός του λαού».

Το πρόβλημα του οδικού δικτύου σ' αυτό το νησί, κανένα κουβέρνο δεν το φρόντισε... και οι κάτοικοι πνίγονται στη σκόνη.

Πολλά παράλια μέρη και το καλιό χωριό στον ψηλό το λόφο, τ' αγόρασαν μεγαλοαστοί Ευρωπαίοι, κύρια Γερμανοί κι Αυστριακοί.

Για σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τι να πούμε; Ευτύχημα που βρέθηκε ένας Αλοννησιώτης κρήνη βοσκός και νυν πλοΐσιος μετανάστης στις ΗΠΑ ο κ. Αν. Καλογιάννης και τους ευεργέτησε φτιάχνοντας πρόσφατα ένα σύγχρονο και άνετο σχολικό διδακτήριο.

★

Το νησί της «Κυρά Παναγιάς» κοντά

Αλόνησος

Μια λαμπρή και καθάρια θαλασσινή γωνιά στη Στενή Βάλα. Στο βάθος η έξοχη πανσιόν του Βασ. Παπαδόπουλου

στην Αλόνησο το κατέχουν αυθαίρετα όλα τα χρόνια φέουδο, οι καλόγηροι τ' «Αγίου Όρους». Τελευταία μάλιστα, τό 'χουνε νοικιάσει σ' έναν Βολιώτη και εισπράττουν 2 εκατομμ. δρχ. ενοίκιο το χρόνο. Ο ενοικιαστής νέμεται τα κοπαδόγυδα πό 'χουν απολυμένα και λεύτερα σ' εκείνητη γη. Σαν την «Κυρα-Παναγιά», οι ρασοφόροι κατέχουν κι άλλα νησιά... προς δόξαν της «μοναστηριακής παρουσίας» που θ' απαλλοτριώνε από χρόνια ο αφέντης της οχταετίας(!) προς μείωση των καλογερίστικων εσόδων(!).

Ας όψονται λοιπόν οι θεατρίνοι των Σκιών... αφού βρίσκουν κι αλωνίζουν κοντά στ' άλλα και στην καημένη την Αλόνησο! Κι όσο βέβαια ο λαός στον ύπνο μένει... γη και δίκιο από σκύλες-χάρυβδες ας μη προσμένει.

Α. Μ.

Η ιστορική κριτική έχει χρέος να ξεχωρίσει την αλήθεια από το ψέμα, το σίγουρο από το αμφίβολο.

Μπελίνσκι

Στη σημερινή Ελλάδα, όταν κλέψεις ο,τιδήποτε απόναν ιδιότη, οι νόμοι σε τιμωρούν και σε βάζουν φυλακή. Όταν όμως κλέψεις από το δημόσιο δηλαδή χρήμα όλων των ιδιωτών, οι νόμοι σε απαλλάσσουν κ' οι άνθρωποι σε ζητωκραυγάζουν, σ' επαινούν, σου δίνουν αξιώματα και παράσημα. Γελοίες κι ανήθικες αντινομίες Ελλήνων(!)

Α. Μάλαμας

Αποφθεγματικές Αλήθειες

Εκτιμώ πολύ τις δυο ελευθερίες:

1) Την ελευθερία ν' απαλλάσσεται ο άνθρωπος από τη φτώχεια και την ανέχεια.

2) Την ελευθερία να είναι απαλλαγμένος από κάθε φόβο.

★

Μόνο 2 ήταν οι στόχοι μας, εμάς των τριών Συμμάχων στη Γιάλτα (Φλεβ. 1945) κι αυτές τις αποφάσεις πήραμε: 1) Τη διάλυση των ναζιδων και 2) τη θεμελίωση της Ειρήνης.

Φραγκλίνος Ρούσβελτ
7-4-45

Οι θρησκείες, μοιάζουνε με τις πυγολαμπίδες.

Για να λάμπουν, έχουν ανάγκη σκοταδιού.

Ένας κάποιος βαθμός γενικής αμάθειας είναι όρος απαραίτητος για όλες τις θρησκείες, είναι το μόνο στοιχείο που σ' αυτό μέσα μπορεί να ζήσουν.

Απεναντίας, δε, μόλις η αστρονομία, οι φυσικές επιστήμες, η γεωλογία, η ιστορία, η γεωγραφία, η εθνογραφία, απλώσουνε το φως τους, κ' η φιλοσοφία δυνηθεί τέλος να εκφραστεί, τότε η κάθε πίστη που πάντα θα βασιζόταν στα θαύματα και στην αποκάλυψη, αναγκαστικά εξαφανίζεται και η φιλοσοφία την αντικατασταίνει.

Α. Σοπενάουερ

(«Ο Άνθρωπος και η κοινωνία»)

Ζούμε μέσα σε μια κοινωνία, όπου επικρατεί η ψυχική φτώχεια, η μετριότητα κ' η ανανδρία.

Γκυ Ντε Μωπασσάν

Η Λογοτεχνία δεν είναι ερασιτεχνική απασχόληση, αλλά καθημερινός επαγγελματικός μόχθος. Μόχθος με αναφαίρετα δικαιώματα πάνω στην αναγνώριση και στην προστασία της πολιτείας.

Λέων Κουκούλας

Το διάβασμα κάνει έναν ολοκληρωμένο άνθρωπο. Το γράψιμο κάνει έναν ακριβή άνθρωπο.

Βάκων

Νότες της Εθνικής Αντίστασης

Ιστορικές αναμνήσεις

Ο καπεταν-Ανυπόμονος Για τον Άρη Βελουχιώτη

Αποκαλυπτικές αφηγήσεις του στον Α. Μάλαμα
και στιγμιότυπα από τη ζωή του Αγώνα

Μια επίσκεψη στο Μοναστήρι του Αγάθωνα (πάνω από την Υπάτη), το τόσο ξακουσμένο, χαρίζει σε προσκυνητές και σε τουρίστες μια ιδιόμορφη και υπέρτατη όαση χαράς και αγαλλίασης, μια ιδιαίτερη κι ευλαβική μουσειακή εντύπωση κι όχι μόνο το ιστορικό Μοναστήρι, παρά και το φυσιολατρικό τοπίο· και το πλαϊνό σπουδαίο φυσιοδιφικό Μουσείο.

Άριστα νοικοκυρεμένο και σχετικά θρυλοποιημένο Μοναστήρι, γιατί είναι ταυτισμένο με τ' όνομα του αρχιμανδρίτη του, Γερμανού Δημάκου, του πρωτοπαλίκਾਰου του Άρη, καπεταν-Ανυπόμονου.

Χρόνια και χρόνια είχαμ' επιθυμήσει να τον θαυμάσουμε και να τον ασπαστούμε από κοντά, τον πολυσέβαστο πια τώρα γερο-κληρικό, με το σακατεμένο από τα βασανιστήρια των φασιστών κορμί του!

Υποδειγματικός στον καιρό του επαναστάτη, όταν ο λαός μας μ' αδούλωτη ψυχή σάλπιζε το προσκλητήριο τ' αγώνα!..

Τότε ο Ανυπόμονος έβγαλε το ράσο κι άδραξε πρώτος το τουφέκι και ακολούθησε τον ιδρυτή του ΕΛΑΣ, τον πρωτοκαπετάνιο μας, τον Άρη Βελουχιώτη.

Ανυπομονούσε ο Δημάκος για τη γρήγορη και την ακέρια λευτεριά.

Είχε το όραμα, σα νέος Χριστός, πολεμώντας και διώχνοντας όλους τους ξένους επιδρομείς, ν' αλλάξει και τη δόλια μας, τη σάπια κοινωνία!...

Έτσι ο Άρης τονε βάφτισε «Ανυπόμονο». Κι ο ανταρτόπαπας στάθηκε πλάι του, με το καλιμαύκι και με τ' άρματα, για τον τρανό σκοπό.

Δεν ήταν βέβαια σαν εκείνους τους επιφανείς κληρικούς, όπως ήταν ο Ιωακείμ Κοζάνης, ο Ηλείας Αντώνιος και άλλοι, που είπαν κι αυτοί τότε το μεγάλο «παρών» στο προσκλητήριο των καιρών· κι εντάχτηκαν προθυμότατοι στο ΕΑΜ.

Ο ταπεινός καλόγηρος του Αγάθωνα, υπήρξε ένας πρωτοπόρος αγωνιστής· κι έδωσε σάρκα και οστά στο Κίνημα με τη μάχιμη συμμετοχή του, με το παράδειγμά του, με την ψυχή του, αρνούμενος να μείνει στην ήσυχη ζωή του Μοναστηριού του.

Με το πνεύμα της αυτοθυσίας θέλησε να πολεμήσει, με τ' όπλο στο χέρι. Γιατ' είχε συνειδητοποιήσει τη θυσία των άλλων ιστορικών καλόγηρων, του Κουγγίου και του Αρκαδιού.

Μετά, τα οράματα κ' οι ελπίδες του Ανυπόμονου, για τον τελικό σκοπό, έμειναν όνειρα, που ξέφτισαν από την προδοσία των τότε πολιτικών ηγετών...

Έτσι κι αυτός με τους στρατιωτικούς ηγέτες που ακολούθησαν τον μεταβαρκιζιανό γολγοθά τους, με το σταυρό στον ώμο... τον σήκωσε αγγόγιστα κι ο καπεταν-Ανυπόμονος στον τραχύ ανήφορο... και βασανίστηκε απάνθρωπα!.. Αλλά με την πίστη, την αισιοδοξία και την αντοχή του, επέζησε και κλείστηκε πάλι στο Μοναστήρι του... για ν' αφηγείται σήμερα στα γηρατειά του, με δακρυσμένα μάτια, τις ηρωικές περιπέτειες και τους ηθικούς νόμους που επέβαλε τότε ο Άρης πάνω στα βουνά!..

Τώρα, σαν ένα ανεκτίμητο κεφάλαιο της ζωντανής αγωνιστικής μας ιστορίας, με τον Άρη = Άι-Γιώργη καβαλάρη στη μνήμη του και στην ψυχή του, μας αφηγήθηκε ορισμένα παραδείγματα, που παραθέτουμε στη συνέχεια, διδαχτικά περιστατικά και μαρτυρίες, που έζησε τότε κοντά στο μεγάλο αρχηγό Βελουχιώτη.

Κλοπή κρασί και τιμωρία

Μια μέρα ο Άρης με τον ουλαμό επίππων του βρέθηκε στο χωριό Χωρίγκοβο - Ευρυτανίας (νέο όνομα Κέδρα). Οι κάτοικοι ήθελαν να μας φιλοξενήσουν στα σπίτια τους... Αλλά, ο αρχηγός επιφυλάχτηκε και κοιμηθήκαμε σε μια αχυριώνα.

Εκεί τη νύχτα βγάλαμε διπλοσκοπιά. Μα ένας αντάρτης, ο Χρήστος, ήταν Αρβανίτης, σηκώθηκε ύπουλα και πήκε σ' ένα κατώι σπιτιού. Βρήκε ένα βαρέλι με κρασί από πέργουλα, ήπια πολύ και μέθυσε· κι όσο είχε το βαρέλι χύθηκε και πλημμύρισε το υπόγειο, γιατί ξέχασε τον πύρο ανοιχτό.

Γύρισε λοιπόν στην καλύβα στουπί και με μια πουκάλα ρακί στο χέρι.

Το πρωί που ο νοικοκύρης μυρίστηκε το χαμένο βιός του, πήγε στον Άρη και παραπονέθηκε...

- Εμείς, ό,τι είχαμε σας προσφέραμε καπετάνιε, αλλ' ο αντάρτης δεν έπρεπε να μπει τη νύχτα στο κατώι και να μου χύσει όλο το κρασί! Κρίμα!

Τότε ο αρχηγός ζήτησε και του πήγαν οι άλλοι τον ζημιάρη κι αξεμέθυστο ακόμα Αρβανίτη... Κι ευθύς τον πέρασε από πρόχειρη δίκη. Με συνοπτική διαδικασία τον καταδίκασε σε θάνατο... Και τον εκτέλεσε εκεί στο χωριό, για παραδειγματισμό, μπροστά στον αδικημένο χωριάτη.

Έπειτα, τον έθαψα εγώ, γιατί οι κάτοικοι του Χωρίγκοβου δεν είχανε παπά.

Στα νεώτερα χρόνια που έμαθε ο γιός του εκτελεσμένου, ήρθε σε μένα και μου

ζήτησε πληροφορίες για το ιστορικό της καταδίκης του πατέρα του και το μέρος πού είναι θαμένος.

Εγώ του αφηγήθηκα το περιστατικό... Αυτός πήγε στο Χωρίγκοβο. Βρήκε τον παπά του χωριού... Κι ο ανύπαρχτος τότε εκεί παπάς, για να καλοφανεί και ν' αποσπάσει κανα χαρτζιλίκι... του είπε πως τάχα παρακάλεσε ο ίδιος τον Άρη για να τον γλιτώσει. Μα ο Άρης στάθηκε αμείλικτος (όπως σε κάθε ηθική παρανομία) και τον εκτέλεσε.

Ο γιός του Χρήστου ήρθε πάλι εδώ και του ξανάπα όλη την αλήθεια. Έτσι πήγε και πήρε και τα κόκκαλα του πατέρα του.

Ο πραγματευτής με την κότα

Σε μια πορεία κάπου στη Ρούμελη, παρουσιάστηκε στον Άρη ένας πραγματευτής... και τον παρακάλεσε να καταταχτεί στο διαλεχτό του τμήμα.

Ήταν στην πρώτη περίοδο του 1942. Ο Βελουχιώτης του είπε ότι: Είναι πολύ δύσκολη η ζωή μας· κι ο αγώνας πολύ σκληρός, ταλαιπώρος, με πολλές δοκιμασίες και θυσίες. Και ότι, δε θ' αντέξει στην ηθική συγκράτηση και τη σιδερένια πειθαρχία... Εκείνος του επέμεινε πως θ' αντέξει.

Πρόσεξε, του ξανασύστησε, μη μετανιώσεις και θά 'ναι αργά. Αν παραστρατήσεις, θα φας το κεφάλι σου.

Μα στις παρακλήσεις και την επιμονή του πραγματευτή, ο αρχηγός τον δέχτηκε.

Όταν φτάσαμε σ' ένα χωριό, ο καυχη-

σιάρης νεοαντάρτης, ξέχασε τα λόγια και τις σιστάσεις του Άρη... Ξεκόπηκε μ' έναν άλλον από το επίλεκτο απόσπασμα και πήγε σ' ένα κοτέτσι κι έκλεψε μια κότα...

Ύστερα, έκατσαν οι δυό τους σε μian απόμερη γωνιά και την έψησαν.

Όμως, η κνίσσα έφτασε στις μύτες των άλλων συναγωνιστών και κατάγγειλαν το γεγονός στον αρχηγό...

Εκείνος διέταξ' ευθίς να τους συλλάβουν και να τους οδηγήσουν δεμένους μπροστά του.

Έτσι κι έγινε. Κι όταν τους παρουσίασαν με τα κεφάλια κρεμασμένα, ο Άρης τους παρατήρησε αυστηρά:

Τι κάνετε, βρε, εκεί; Κλέψατε την ξένη κότα; Γιατί δε σέβεστε το βιός του φτωχού χωριάτη; Τι είπαμε στην αρχή πραματευτή;

Οι ένοχοι με το κεφάλι σκιφτό είχανε βουβαθεί.

Ευθίς, λοιπόν, τους πέρασε ανταρτοδικείο... και καταδίκασε τον κλεφτοκοτά πραματευτή σε θάνατο!..

Τον άλλον που ήταν συνένοχος στο ψήσιμο, του 'ριξε τιμωρία: να κουβαλάει φορτωμένος πολλά βάρη και πυρομαχικά στις κορείες...

Για τον ύπουτο Τσιριμώκο

Μια μέρα του 1941, το χινόπωρο, ο Άρης ξεκέζωσε με τον υκασπιστή του στην πλατεία Κορισχάδων, για να ποτίσουν τ' άλογα στη βρύση. Κι όταν ο υκασπιστής είδε στην κορφή της πλατείας να κάθεται σ' ένα πεζούλι ο Ηλίας Τσιριμώκος με τη Μαρία Σβώλου κι άλλους... είπε στον αρχηγό:

— Καπετάνιε, είδες ποιοί είναι εκεί πάνω;

— Όχι.

— Να, βλέπω τη Σβώλου και τον Τσιριμώκο.

— Α, τον προδότη, έφτασε ως εδώ;

Του είπε ο Άρης, επιτιμητικά με περιφρόνηση κι αηδία, γυρίζοντας τις πλάτες και μη δίνοντας σημασία για παραπέρα συνέχεια· αλλ' αφήνοντας υκονοούμενα...

Ήξερε ο πρωτοκαπετάνιος ότι τον Τσιριμώκο τον είχαν φυλακίσει για λίγες μέρες οι Γερμανοί στην Αθήνα... και τον απέλυσαν με συμφωνία, και αντάλλαγμα δυό χιτλερικούς στρατηγούς, που κρατούσαν οι Άγγλοι, προφανώς για να υπηρετήσει ύστερα ο Τσιριμώκος αλλότριους

σκοπούς, σε βάρος του λαϊκοελευθερωτικού μας αγώνα.

Δ

Στ' όνομα της πειθαρχίας και των ηθικών αρχών

Κάποτε, περνούσαμε με τον Άρη σ' ένα χωριό του Βάλτου. Ήτανε βράδυ. Είμαστε πεινασμένοι. Ο αρχηγός μας έλεγε πάντοτε: να μη κειράζουμε τίποτε από τα φτωχά τα έχια του λαού. Αφήναμε πάντα τους εχούμενους στη διάθεσή τους, γα δίνουν ό,τι είχαν ευχαρίστηση στον κοινό αγώνα. Και προπάντων, ό,τι τους περίσσειε.

Ένας συναγωνιστής, όμως, απειθαρχησε. Βλέποντας ένα κοκάδι, πήγε κρυφά τη νύχτα και ξέκοψε μια προβατίνα, για να τη βάλει στη σούβλα. Μα σαν τον πήραν χαμπάρι κάποιοι χωριανοί κι ο τσομπάνος, τον κατάγγειλαν κατευθείαν στον Άρη... Κι εκείνος μας συγκέντρωσε όλο το τμήμα και ρώτησε:

Ποιός από σας έκλεψε μια προβατίνα; Όλοι κοιτούσαμε ο ένας τον άλλον και κανείς δε μιλούσε.

Ο αρχηγός ξανά παρατηρεί αυστηρά.

— Προσέξτε, αν το πρωί δεν επιστραφεί η προβατίνα στο κοκάδι που ανήκει... κοιτάξτε εκείνο το δέντρο, το βλέπετε; Ε, σ' αυτό θα τον κρεμάσω το δράστη, τον παραβάτη των αρχών μας το πρωί.

Ντροκιαστήκαμε όλοι. Κανείς δε σήκωνε κεφάλι και μόνο ο κλέφτης έριξε το βλέμμα του ψηλά στο δέντρο.

Τότε ο Άρης τον κατάλαβε που ήταν αυτός. Ξανασύστησε, λοιπόν, το πρωί να επιστραφεί η προβατίνα στο κοκάδι... Και η διαταγή του εκτελέστηκε.

Έτσι, ο κόσμος του χωριού, μας εκτίμησε πióτερο... και πύκνωναν όλο και περισσότερο οι φάλαγγες των ανταρτών του ΕΛΑΣ.

Οι δυό προβατίνες

Ο Γιώργος Μπαζιώνης από τις Γοργιανάδες Καρπενησιού, έχασε δυό προβατίνες. Με το θάρρος της παιδικής ηλικίας (16-17 χρονών) παρουσιάστηκε στον Άρη και του ανέφερε το γεγονός.

Αμέσως ο Άρης κάλεσε τους βλάχους (κτηνοτρόφους) του Καρπενησιού στην πλατεία και τους είπε:

— Το παιδί, από 'δώ, έχασε δυό προβατίνες. Αν αύριο το πρωί δεν είναι στη θέση τους, διαλέξτε κλώνάρι του πλάτα-

*Ο αρχιεπίσκοπος Γερμανός Δημάκος
(Καπετάν-Ανυπόμονος)*

νου (και τους έδειξε τον πλάτανο), για να σας κρεμάσω. Φύγετε!

Όταν οι βλάχοι έφυγαν, είπε στο Μπαζιώνη:

— Κατάλαβες ρε, ποιός σου πήρε τις προβατινές;

— Όχι, καπετάνιε...

Βρε χαζέ, αυτός που κοιτάξε απάνω στον πλάτανο είναι ο κλέφτης.

Ο Άρης, κοιτώντας τους στα μάτια, είδε ότι ο ένοχος, από ένστικτο, σήκωσε το βλέμμα του στον πλάτανο. (Ήταν ο Κ.Φ.).

Την άλλη μέρα, οι προβατινές ήτανε στη θέση τους.

Το χρυσό σταυρουλάκι

Όταν ο Άρης πήγε να ιδεί τ' αδέρφια του προς τα μέρη της Καρδίτσας, επισκέφτηκε πρώτα το δεσπότη κι εκείνος τονε φίλησε και του χάρισε ένα χρυσό σταυρουλάκι... Ο πρωτοκαπετάνιος τον ευχαρίστησε και το είχε φυλαχτό στο τσεπάκι του, ως την αυτοκτονία του!..

Ένα κλάμα του Άρη

Όταν μετά το ανταρτοδικείο στα Τζουμέρκα εκτελέστηκε ο συναγωνιστής μας Οκτωβριανός... ο Άρης έκαισε και τον έκλαιγε σα μικρό παιδί! Τότε τον πλησίασα και τον ρώτησα:

— Τι τονε κλαις τώρα, καπετάνιε;

Τον κλαίω, γιατί δεν ήθελα να τον εκτελέσω! Ήτανε σύντροφός μας! Ήταν

καλό κι αγαπητό παλικάρι! Αλλά, έπρεπε να καταδικάσω την ανήθικη πράξη του. Άσε με να τον κλάψω!

Το έκρινες τόσο βαρύ το παράπτωμά του;

Και βέβαια! πήγε στην καλόγρια... ήθελε κεχρί... Θα πρέπει να ξέρουμε όλοι μας ότι: εδώ στο αντάρτικο, για να πετύχουμε στον αγώνα, θα πρέπει την τσουτσούνα μας να την έχουμε μόνο για κατούρημα.

Άψογος λαϊκός ηγέτης

Ο Άρης ήταν ο πιο μεγάλος μαρξιστής και κομμουνιστής ηγέτης του λαού της νεώτερης Ελλάδας. Σεβότανε τους πάντες και φυσικά και το ράσο. Ήθελε να επιβάλει τον ηθικό νόμο και τον εφαρμόζε πιστά και βιωματικά. Στο χωριό Άγιο Νικόλα του Καρπενησιού, αγαπώντας το λαό σε όλες τις εκδηλώσεις του, έγινε κουμπάρος και βαφτίσαμ' ένα παιδί, που τό βγαλε Λαοκράτη. Είχαμε βαφτίσει κι άλλα...

Επιζήμιες αντιδράσεις

Όταν τον Απρίλη του 1944 μας έστειλαν με τον Άρη στο Μοριά... εμείς δεν πήραμε μέρος στο Μελιγαλά...

Τον Ψαρρό τον εκτέλεσε ο ταγ/ρχης Ζούλας...

Αργότερα, στη σύσκεψη των καπεταναίων στη Λαμία, ο Μούντριχας (Ορέστης) πρότεινε: Να κατεβούμε στην Αθήνα και να πιάσουν τους Σιάντο - Ιωαννίδη, να τους εκτελέσουν... Μα τότε ο Μάρκος παρενέβη, διέβαλε και απότρεψε την απόφαση με την τυφλή αφοσίωση και υποταγή του στο Πολιτικό Γραφείο.

Μια μέρα στο Σχολείο της Βίνιανης, ο Άρης με το Σιάντο διαφώνισαν... Ήταν εκεί ο Σαράφης, ο αντισμήναρχος Μίχος κι άλλοι.

Ο Σιάντος, σα βλάκας και θρασύς, είπε στο στρατηγό, χωρίς καν να κρύψει την αντιπάθεια και το φθόνο του προς τον Άρη.

Χμ, πού θα μου πάει; Κάπου θα τον στριμώξω άσχημα...

Μα ο Σαράφης ήτανε σχεδόν άβουλος σε πολλές κρίσιμες στιγμές του αγώνα και δεν έπαιρνε θέσεις ανοιχτά, υπέρ του Άρη. Αφού κι όταν βρέθηκε με το Σκόμπυ, λίγο πριν τη Βάρκιζα, είπε στον Άγγλο στρατηγό εγκάθετο, ότι θα πρέπει

ο ίδιος να ρωτήσει και τον Άρη... Και ο νέος κατακτητής που είχε πατρωνάρι στην Αθήνα η πολιτική ηγεσία, μ' επικεφαλής τον Γ. Παπανδρέου, του απάντησε πως, όπως του είχε πει ο Σιάντος, τον Άρη θα τον περάσει από λαϊκό δικαστήριο.

Τα λάθη του Άρη

Τρία ήταν, αγαπητέ μου φίλε και συναγωνιστή Μάλαμα, τα λάθη του Άρη:

1) Η τυφλή κειθαρχία και πίστη στο κόμμα, ενόσω διεκδικούσαμε εξουσία και αλλαγή της κοινωνίας με τα ιδανικά μας.

2) Η φανατική προσωπολατρία κι εμπιστοσύνη στο Ζαχαριάδη και

3) Δε θέλησε να «καθαρίσει», όσο ήταν ακόμα καιρός, τη γελοία κι ανίκανη πολιτική ηγεσία Σιάντου - Ιωαννίδη...

Αλλά, τι έγινε το Αρχείο του Άρη, που ήτανε σφόδρα επικριτέο για τους υπεύθυνους πολιτικούς και θλιβερούς ηγέτες του Λίβανου, της Καζέρτας, της Βάρκιζας; Το είχε ο Πελοπίδας όταν πέρασε τον Αχελώο... Μα του το πήραν έπειτα και το εξαφάνισαν. Το κατάστρεψαν.

Για το Λέοντα...

Μια μέρα εγώ αποκάλεσα το Λέοντα, που ήταν μαυροσκούφης στον έφικπο ουλαμό του Άρη μας, «αλήτη», γιατί δεν ήταν καλός χαρακτήρας και το απόδειξε αυτό κι ως τα τελευταία του...

Είχε μαλώσει μ' έναν δικό μας κι εκεί που βρέθηκα κοντά τους δεν μπόρεσα ν' αντέξω τη συμπεριφορά του. Τον είχα «αλήτη» και παραπονέθηκε στον Άρη.

Ο αρχηγός ήτανε στενοχωρημένος. Τον κλησίασα και τον ρώτησα:

— Γιατ' είσαι λυπημένος, κακετάνιε;

Κι αυτός μου αποκρίθηκε:

— Μιλάς με τον αλήτη;

— Ναι —του είπα— αν εννοείς το Λέοντα, του ξαναλέω και προσθέτω: Αν έστηνες μια κρεμάλα γι' αυτόν, θα τραβούσα πρώτος το σκοινί!

Κι ο Άρης μου είπε και τούτα προς επικύρωση του χαρακτηρισμού μου.

— Δε μου λες, παπά, ένα σπίτι καλό έχει σαλόνι;

— Έχει. Του λέω.

— Έχει τραπεζαρία;

— Και βέβαια, του απαντώ.

— Έχει σκατόφκιαρο;

— Μάλιστα.

— Ε, το λοιπόν, έχουμε κι εμείς ένα σκατόφκιαρο. Υπομονή Ανυπόμονε. Είπε κι έκλεισε την κουβέντα.

Κρεουργήματα ταινιών και συνεντεύξεων

Ο σκηνοθέτης Φώτος Λαμπρινός θέλησε να φτιάξει μια ταινία για τον Άρη και τη ζωή μας στον αγώνα.

Όμως στάθηκε αποτυχημένη. Η αλήθεια κρεουργήθηκε οικτρά, γιατί ήταν γεμάτη προχειρότητες. Μόνο οι ξένοι, οι Ευρωπαίοι ερευνητές και ντοκουμαντερίστες, ευλαβούνται την ιστορική αλήθεια και τις μεγάλες μορφές του δικού μας έθνους.

Με πήραν πολλοί δικοί μας δημοσιογράφοι συνεντεύξεις. Έχω δημοσιεύσει και στα «Νέα» το 1976 πολλά ντοκουμέντα αλλά και κρίσεις δικές μου, για την υπόθεση του λαού που χάσαμε τότε! Και σε ραδιοτηλεοπτικά συνεργεία έδωσα στοιχεία. Ένας μάλιστα υποδιευθυντής της ΕΡΤ, Βασιλικός, απαγόρευσε το μέρος της συνέντευξής μου, που είχα δώσει το 1984.

Ποιός ήταν ο κ. Βασιλικός από πλευράς σεβασμού απέναντί μας; Ντροπή. Έπειτα έδωσα και σε δημοσιογράφο της «Ελευθεροτυπίας». Και ξανά στο Χρήστο Οικονόμου, ο οποίος την αξιοποίησε. Οι Γάλλοι αποδείχτηκαν σωστότεροι απ' όλους και μού 'στειλαν και την κόπια τους.

Τιμές για τον Άρη

Με κάλεσε μια μέρα ο δήμαρχος Λαμίας. Ήθελε να πάρουν απόφαση για έναν ανδρειάντα. Μου ζήτησε τη γνώμη μου. Κι ανάμεσα σ' άλλα του είπα πως: τρόποι υποκριτικής αθανασίας του Άρη δεν τον εκφράζουν. Διότι ο Άρης είναι πια ένας θρύλος που ρίζωσε βαθιά στην ψυχή του λαού μας, σαν ο μόνος μεγαλύτερος ηγέτης των νεώτερων επαναστατικών αγώνων του έθνους μας.

Τιμώ, βέβαια, κάθε εκδήλωση και λατρεία του λαού προς τον Άρη, όσοι του χαρίζουν βιβλία και τιμούν τ' όνομά του σε δρόμους.

Στο μέλλον, ίσως, κάποιες νεώτερες γενιές, όταν θα ξεσκαλίσουν την ιστορία, να μάθουν τις αλήθειες, θ' αναζητούνε να βρουν ακόμα σαν ιερό κειμήλιο κι ένα καρφί από τα πέταλα τ' αλόγου που καβαλίκευε ο Άρης Βελουχιώτης.

Μνήμες ΑγονιστώνΒασίλης και Αριστούλα
Καρρά

(Μια ηρωική και μαρτυρική
οικογένεια)

Η ευκαιρία της εθνικής συμφιλίωσης, και προπάντων η άρση των συνεπειών του αφορισμένου εμφύλιου από την επίσημη Πολιτεία, έπειτ' από 40 ολόκερα χρόνια, καθώς οι μικρόψυχες, ανάλγητες και προκαταλημμένες κυβερνήσεις δεν την αποφάσιζαν, ήταν μια μεγάλη πράξη.

Μια πράξη ιστορική, πατριωτική, ανθρωπιστική κι ανώτερη. Ήταν μια μυριοπόθητη αποκατάσταση δικαιοσύνης. Αλλά κι ένας φόρος τιμής κι ευγνωμοσύνης, απέναντι σε χιλιάδες ανώνυμα θύματα κι αθώους πατριώτες κι αγωνιστές του λαού, που θέρισε η λαίλαπα εκείνων των τυφλών εχθροπραξιών.

Πόσοι και πόσοι δεν πλήρωσαν με τα νιάτα τους, με την ωραία ζωή τους, εκείνες τις ξενοκίνητες συμφορές τ' αδελφοκτόνου σπαραγμού;

Θ' αναφέρουμ' εδώ, σαν ένα μικρό παράδειγμα, μιαν απλή αμνημόνευτη αγροτική κι αγωνιστική οικογένεια, που μαρτύρησε την εποχή εκείνη, όπως χιλιάδες άλλες, σε γολγοθάδες βασάνων και ξεκληρισμών.

Γονείς και παιδιά, με την απόφαση να πεθάνουν σεμνά κι αθόρυβα για μια πίστη τους σε κάποια ανώτερα ιδανικά: για μια δικαιότερη και ποιοτικά καλύτερη μελλούμενη ζωή και κοινωνία.

Ήταν ο Βασίλης Γεωργίου Καρράς, η γυναίκα του Αριστούλα και τα 5 παιδιά τους! Ο Νίκος, ο Μηνάς, ο Παναγιώτης, ο Βαγγέλης και η Ελισάβετ. Όλοι στα χρόνια της ιταλογερμανικής φασιστικής κατοχής οργανώθηκαν από τους πρώτους στο ΕΑΜ, στην ΕΠΟΝ, στην Εθνική Αλληλεγγύη. Ο πατέρας ήταν γραμματέας και πρόεδρος του Λαϊκού Συμβουλίου στο χωριό τους Εξοχή της Κόνιτσας. Η μάνα τους στην Εθνική Αλληλεγγύη και στην Επιτροπή Λαϊκού Δικαστηρίου. Τα δυό πρώτα παιδιά τους αντάρτες στον ΕΛΑΣ. Ο Παναγιώτης στέλεχος στο Διοικητικό Περιφερειακό Συμβούλιο της ΕΠΟΝ. Και τα δυό μικρότερα επονίτες στο χωριό τους.

Μα ύστερ' από τη «Συμφωνία της Βάρ-

Βασίλης Γ. Καρράς

Αριστούλα Β. Καρρά

κιζας» τους πήρε η μπόρα των κατατρεγμένων. Τους συνέλαβαν. Με ψευτομάρτυρες τους πέρασαν στο έκτακτο στρατοδικείο στα Γιάννινα. Δεν τους βάρυνε καμιά αξιόποινη πράξη. Δεν υπήρξε απόδειξη καμιάς ενοχής. Όμως, τους καταδίκασαν: Τον πατέρα 59 χρονών τρεις φορές σε θάνατο... και τον εκτέλεσαν μαζί με τον αγωνιστή Αντώνη Κιτσόπουλο από την Πρέβεζα στο Σταυράκι, στις 3 Ιούλη 1948. Τη μάνα την καταδίκασαν σε ισόβια κάθειρξη. Να πεθάνει στη φυλακή... επειδή είχε γεννήσει κι αναθρέψει 5 παλικάρια για το μέλλον της πατρίδας. Ενώ τα παιδιά της είχαν κι αυτά καταδικαστεί όλα σε φυλακές κι εξορίες. Ο Παναγιώτης σε ισόβια δεσμά κι έμεινε όπως κι ο

Στον Άρη Βελουχιώτη

Ανδρέα Τσώνη

Τ' αστέρια ασημοκάντηλα, η νύχτα σάβανό σου
και το χρυσάφι που σκορπάει τριγύρω το φεγγάρι
φωτίζοντας τ' ολόχλωμο, το τραγικό κεφάλι,
σα φωτοστέφανος χρυσός γύρω στο μέτωπό σου,
θέλω να γίνουν, αρχηγέ, λουλούδια που με χάρη
να μωσχοεικωδιάζουνε της άνοιξης τους μήνες
πάνω στο πανανθρώπινο και άγνωστό σου μνήμα.

Μνήμα φτωχό σε μια γωνιά του κόσμου την ψυχή
κριμμένο απ' τις καλαμιές, ζωσμένο με τις φτέρες
με μία λιθαρόπλακα σημάδι στην κορφή
κάθε βραδιού θα λάμπει εκεί ένα πικρό μας δάκρυ.
Εκεί στ' άγνωστο μνήμα σου το ταπεινό τις μέρες
γοργοπετά η ελπίδα μας θλιμμένη και κρυφή
τη λευτεριά η Ελλάδα μας να βρει απ' άκρη σ' άκρη.

Με τον αγέρα ασίγαστα τ' απόβραδα φισάει
ανάμεσα στα έλατα τα ανεμοδαρμένα,
μύριες σκιές, μύριες ψυχές σου προσκυνούν τη χάρη,
κι αμίλητη κι ατρόμητη η μορφή σου τραγουδάει
τον κόνο μας, τα μάτια μας τα κοιτάδακρισμένα
δόξα σου θάνατε, αρχηγέ, δόξα τρανέ μας, Άρη.

Σήκω να ιδείς η ηρώισσα τ' αγώνα σου γενιά
πως πάντα ζει και σε τιμάει κι ας είν' ματωβαμένη
θε να νικάει περήφανα τον κάθε της φονιά.
Αναστημένο αιώνια η γενιά σ' αποθημάει,
γιατί μαζί της λευτεριάς ψάλλατε τ' ωσαννά!

Μηνάς κι ο Βαγγέλης κι ο Νίκος χρόνια
και χρόνια φυλακισμένοι κι εξόριστοι. Κι
όλες αυτές οι τόσο σκληρές τιμωρίες, για
τη συμμετοχή και τη συμβολή τους σ'
εκείνο τον υπεράνθρωπο κι απαραμίλλο
απελευθερωτικό της πατρίδας αγώνα.

Ο συγγενής τους, εξαιρετος πατριώτης
και λόγιος, Γιάννης Π. Παπαμιχάλης,
από την Αγία Βαρβάρα Κόνιτσας, αφιε-
ρώνει αντί μνημόσυνου, για φόρο τιμής
στην αγνή αγωνίστρια θεία του, το παρα-
κάτω ποίημα.

Α.Μ.

Μάνα του Αντάρτη

(Στην Αριστούλα Β. Καρρά)

Του Γιάννη Περ. Παπαμιχάλη

Μάνα τ' αντάρτη, ζύμωνες
ψωμί με μαύρο δάκρυ,
άντεχες και περήφανα
τό 'ψηνες σε μιαν άκρη.

Τούτ' τη γη δεν είναι ψέμα

την ποτίσαμε με αίμα!

Μάνα τ' αντάρτη, πλήρωσες
πολλά για τον αγώνα,
την ανθισμένη άνοιξη
που γκρέμιζε χειμώνα!

Τα ξερονήσια, φυλακές...
γνωρίζουν οι αγωνιστές!

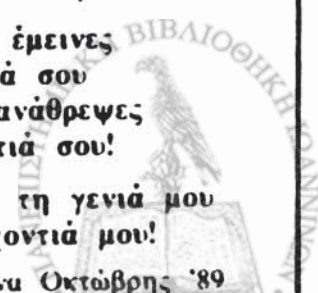
Μάνα τ' αντάρτη, στάθηκες
γυναίκα Ελληνίδα
μια τίμια αγωνίστρια
κι όλα για την πατρίδα...

Είσαι μια δόξα, δεν ξεχνούν
και τ' όνομά σου το τιμούν.

Μάνα τ' αντάρτη, έμεινες
μάνα για τα παιδιά σου
κι όλα σωστά τ' ανάθρεψες
μ' όλη την αρχοντιά σου!

— Μ' έμαθαν απ' τη γενιά μου
να κρατώ την αρχοντιά μου!

Αθήνα Οκτώβρης '89

Πεζογραφία

Μελέτες - Δοκίμια - Ληγήματα - Λαογραφία - Ιστορία

Μικρή σκιαγραφία

Φάνης Μιχαλόπουλος

Του Λάμπρου Μάλαμα

Κάποτε ο Λευτέρης Βενιζέλος είχε αποκαλέσει έναν συγγραφέα τον «εφεύστερο των Ελλήνων».

Αυτός, λοιπόν, ήταν ο ιστορικός Φάνης Μιχαλόπουλος.

Άρχοντας σε χρήμα, αριστοκράτης σε συμπεριφορά, μποέμ στην όλη του ζωή... και μάστορας στη λογοκλοπή και στη συρραφή· στο κοινώς «κόψε - ράψε».

Καταγόταν απ' τη Μονεμβασιά. Ο πατέρας του είχε ένα από τα μεγαλύτερα βιβλιοπωλεία στην Πλατεία Κοτζιά.

Ο Φάνης, ένας από τους πιο σπουδαίους λόγιους του καιρού του, είχε και τα «κουσούρια» του. Ήταν κλεπτομανής...

Ευγενικός και «μη-μου άπτου» κι αχόρταγος στους έρωτές του...

Τα βιβλία όμως τά 'κλεβε, όταν έβρισκε ευκαιρίες και τά 'βλεπε μπροστά του κι αφού φυσικά τα μερακλωνόταν.

Ήτανε και ασυγχώρητα τσιγκούνης.

Δεινός και άριστος στον προφορικό του λόγο.

Όταν παντρεύτηκε τη Δημητρούλα πήρε 1.400 χρυσές λίρες και πολλά ακίνητα αξίας, κοντά στο Μουσείο.

Πλούσια εκείνη σε χρήματα και κτήματα, αλλά φτωχή σε μυαλό. Η Τούλα, όπως την έλεγε, σε λίγον καιρό αυτοκτόνησε. Ήταν και πολύ θρησκόληπτη.

Μια μέρα του είπε:

Φάνη μου, είμαι αμαρτωλή. Τι να κάνω για να σωθώ;

Να πέσεις στο πηγάδι... Τηνε συμβούλεψε ο Φάνης...

Κ' η Τούλα δεν έχασε καιρό. Βούτηξε και πνίγηκε... για να πάει στον παράδεισο(!).

Έτσι ο Φάνης την ξεφορτώθηκε.

Ήτανε το 1945... Αυτός αγαπούσε τρε-

λά τότε μια ωραία καλλιτέχνηδα της Λυρικής Σκηνής. Τού 'μειναν οι λίρες και τα κτήματα. Αλλά, δε χαλούσε δεκάρα εκτός από τη φροντίδα της ωραιοπάθειάς του κι ελάχιστα για τα σουλάτσα του.

Έδωσε όμως εξαιρετικά έργα, όπως τα παρακάτω: «Τ' ολοκαύτωμα του Αρκαδίου», «Διονύσης Σολωμός», «Ιστορικά Ηπείρου - Αλβανίας», «Το Θείο Δείλν», «Ερέτρια», «Δημοτικά τραγούδια», «Κοσμάς ο Αιτωλός», «Κιουτάχεια», «Ρήγας», «Τα Γιάννινα και η Νεοελληνική Αναγέννηση» κ.ά.

Ένας Γάλλος διπλωμάτης κάποτε τον έδειρε...

Ο Φ.Μ. εκτιμούσε πολύ τον Κοτζιούλα και τον Ελιγιά. Αλλά, ποτέ δεν τους έδινε φράγκο, όταν εκείνοι πεινούσαν!

Από τις καταχρήσεις τις πολλές ήρθε η ώρα και κατάπεσε... Στα τελευταία χρόνια της ζωής του έμεινε παράλυτος. Τότε και η αδερφή του τον έδειρε άγρια.

Οι συγγενείς του παρακαλούσαν πότε να πεθάνει, για να του πάρουν τα υπάρχοντά του. Τις λίρες τις έκρυβε όλες μέσα σ' ένα τσουβάλι.

Τον περιποιόταν μόνο η μασέρ και νοσοκόμα Ελένη Κατσικογιάννη.

Όταν πέθανε, το 1960, σε ηλικία 66 χρονών, άφησε τη Βιβλιοθήκη του (μια από τις μεγαλύτερες στα Βαλκάνια) με 80.000 τόμους, που την αφιέρωνε στην Εθνική Βιβλιοθήκη. Και αν δεν υπάρξει χώρος εκεί, να μεταφερθεί στον Παρνασσό.

Όμως, γι' αυτά δε φρόντισε κανένας, δυστυχώς. Κι εκτός από μερικά που άρπαξε ο Φανίτσιος... όλα τ' άλλα και ορισμένα του ανέκδοτα έργα, βρίσκονται μάλλον στα χέρια του Γ. Σαββίδη. Άφησε έργο και για τη «Φιλ. Εταιρία».

Στο κτήμα του στο Μουσείο είχε φιλοδοξία να χτιστεί μια νέα Σχολή, που να διδάσκεται σ' αυτήν αποκλειστικά η Νεοελληνική Φιλολογία.

Ο Φ. Μιχαλόπουλος είχε ευρωπαϊκή μόρφωση μεγάλη κι εκτιμιόταν από τους πνευματικούς κύκλους του Παρισιού και του Λονδίνου.

Όταν τον κήδεψαν, όλοι όλοι 10 άνθρωποι μονάχα, ένας δεσπότης Παντελεήμων, τον αποχαιρέτησε με την προσφώνηση: «Μεγάλε γιέ της Ελλάδας, χαιρε...». Έπειτα τον ξέχασαν όλοι.

Στοχασμοί

Της χαραυγής

(«Εις εαυτόν»)

Του Παν. Ι. Παναγούλια

Αίγουστος. Φωτάει και μπορείς να χαράξεις μερικές γραμμές, όχι για να θρηνησεις αυτούς που χάθηκαν — γιατί κάποτε θα χάνονταν — όχι για να κλάψεις, ότι ωραίο έφυγε, χωρίς επιστροφή, από τη ζωή.

Να, ένα γλυκό ρόδινο χαμόγελο της αυγής προμηνάει την αστραφτερή γιορτή του ήλιου, το πρωτόφαντο πανηγύρι του φωτός.

Η δροσούλα της αυγής, σου δίνει καιράγιο — μακριά από κάθε σοφία — να στοχαστείς την ασύγκριτη χαρά της φύσης, αντίδωρο στους ατέλειωτους καθημερινούς καημούς... Κι αν σε κατηγορήσαν κάποτε οι βέβηλοι κι αν γέλασαν οι άσοφοι, χαμένος κόπος.

Διαλογίζεσαι επίμονα την τραγική μοναξιά σου... και σε κατατρώει η σκέψη του αδισώπητου αγώνα, της αναπόφευκτης φθοράς.

Στον κόνο της πολύπαθης πατρικής γης, άνθρωποι ιερόσυλοι έκλεψαν τα άγια των αγίων του Θεού και η καμπάνα του δεν καλεί στη χαρά των ουρανών. Τα ατίμητα σύμβολα κείτονται παιγνίδι του καιρού και ο ευκτήριος οίκος υψώνεται απειλητικό έργο ενοχής. Σιωπηλά τα ιερά βιβλία προσμένουν κάποιον να τ' ανοίξει... Και πόσο μεγάλα τα μυστήρια της ζωής που θα μας ξεδιαλύνουν!..

Αλλά τώρα δεν έχεις άλλο παρά να σταματήσεις, εναποθέτοντας τις προσδοκίες σου στην αέραντη καλοσύνη της Δημιουργίας. Αφού κάμεις τον περιπατο σου τον πρωινό και θαυμάσεις τα δημιουργήματα της φύσης, στείλε τους στοχασμούς σου να κρυφτούν και πάλι στο ολόδροσο δέντρο της Ελπίδας...

Κυκλοφόρησε:

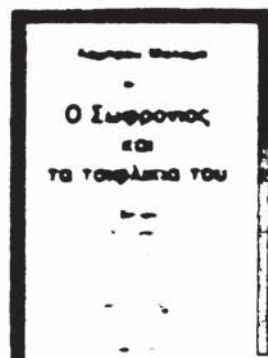
Λάμπρου Μάλαμα

«ΛΑΟΣΟΦΙΚΑ
ΕΠΙΣΟΡΠΙΑ
ΑΝΕΚΔΟΤΑ»

Το 56ο βιβλίο του Συγγραφέα, με 220 πρωτότυπα, διδαχτικά και ξεκαρδιστικά ανέκδοτα, από τύπους της σύγχρονης ελληνικής ζωής.

Είναι μια εύθυμη Συλλογή, για γνήσια ψυχαγωγία, γι' αυθόρμητο γέλιο και ξενοιασιά, με μικρά κωμικά και σατιρικά αφηγήματα: Από το 1821, το 1940, την κοινωνική ζωή, από το βίο των ρασοφόρων, τον έρωτα και το γάμο και άλλα διάφορα πικάντικα.

Πωλείται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και στη διεύθυνση του Συγγραφέα: Ανεξαρτησίας 188, Γιάννινα 454.44, τηλέφωνο: 0651.22030.

Κυκλοφόρησε:

Ένα νέο έργο του αγωνιστή της μαχητικής δημοσιογραφίας, Θέμη Τζίφα με τίτλο «Απάτες και Αυταπάτες».

Θα το βρείτε στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και στα γραφεία του συγγραφέα δ/ντή της «Ευθύνης», Σολωμού 48, Αθήνα, τηλ.: 3601205 και 5736050.

Συμβολικά και Στοχαστικά
φτερουγίσματα

Ταξίδι με το Φιλοκτήτη

Γιώργου Παπαστάμου

Και ιδού, ήρθε η ώρα να ταξιδέψουμε, Φιλοκτήτη, μέσα σ' εναλλασσόμενες νύχτες και μέρες κι εποχές, να γίνουμε ακροατές πάνω απ' τη θάλασσα πλήρωμα ναυτών του Κολόμβου— σε ανύπαρκτη ώρα, όπου η ταραχή σπάει πάνω στο τίποτα.

Γι' αυτό κοίταξε να δροσίσεις την ψυχή σου, με σύννεφα αραγμένα πάνω από το νου σου, να ικετεύσεις το χρόνο και να εκλιπαρήσεις τη φθορά, για να μη σε παραλύει στο ταξίδι η σκέψη του παροδικού, ξέροντας καλά πως όπου τελειώνει ένα μονοπάτι, αρχίζει ένα σύννεφο!

Και προτού ξεκινήσουμε, προσπάθησε να καταραστείς το ριγμένο στο ρημαγμένο πηγάδι, άγριο πνεύμα του κακού, που σκούζει, με γέλοιο φοβερό, μέσα στη γη. Να ξεζαλιστεί ο νους σου και να ελπίσεις στο πέρασμά σου από τούτη τη γη, ότι είμαστε σαν τη δροσιά, που πέφτει στον κάμπο· κι απ' εκεί την παίρνει ο ήλιος.

Να ελπίσεις ως άνθρωπος, που στο μυστηριώδη του δρόμο άφησε πολλά δείγματα και πολλαπλά διδάγματα, σ' όλους τους απογόνους του... Γιατί εσύ 'σαι απ' τους λίγους, που είδανε το γιό της πολυδόξαστης γης τον Τίτυο, στρέμματα εννιά να πιάνει

ως βρίσκονταν στο χώμα ξαπλωμένος και δεξόζερβα δύο αγιούπες στέκονταν και τρώγανε το σηκώτι του· το τρώγανε μές από τη σκεπή κι αυτός ουδέ σάλευε τα χέρια να τους διώξει. Πονούσε πολύ γιά την ανθρωπότητα!

Κι από τότες, πίστεψες στην ανθρωπότητα κάτω απ' το γήινο ψύχος του λυκόφωτου· αγάπησες την ανθρωπότητα, που άφησε στη γη τη χαρακιά του τροχού, σε λιθάρι ερειπωμένο ίχνη βουβών χρυσών ερειπίων εκεί όπου «Εστί θάλασσα και τις νυν κατεβάσει;». Άφησεν εκεί στο λυκαυγές των πολιτισμών χιονοστιβάδες ουρανίων ερπετών, βάθη ατέρμονα από πόλεις, που χάθηκαν και μένουν αόρατα υπαρκτές στην ανθρωπότητα, που άφησε τυραννικά στρέμματα σκελετούς και βλέμματα υακίνθων, εν μέσω αναστεναγμών, δακρύων, πείνας, οίμων και τέφρας υπογείων φρεάτων.

Ιδού, ήρθε η ώρα να ταξιδέψουμε, τώρα, που ο αθάνατος αγέρας σπιθίζει τη βαθιά φλόγα, του πιο φυσίζωου θανάτου. Να ταξιδέψουμε, σε μια στιγμή γλυκιά φευγαλέα, σαν κι εκείνη των δυό χελιδονιών στην τοιχογραφία της Σαντορίνης-αγνό φιλί στο πέταγμα. Το καράβι μας έκοψε την άγκυρά του κι έγινε στοιχειό της θάλασσας-ψηλόλιγνο ρόδινο άλογο κάτω απ' το γλαυκό αντίφεγγο...

Πάμε πέρα απ' των εχθρών μας το μάταιο λογισμό, να βρούμε άλλουςπραματευτάδες της τύχης και του κινδύνου, των παλιών καιρών, για να μας πουλήσουν λίγη χαρά, που μας λείπει, λίγο ασφοδείλι-βοτάνι για τις πληγές μας, που μας άνοιξε ο στοχασμός, τρία κόκκινα περιστέρια μέσα στο φως, για να χαράξουν τη μοίρα μας.

Και πες, Φιλοκτήτη, άχρονος εσύ στους αιώνες, πες μ' ασώματη κραυγή-τρομερή απειλή για κείνους που ξεχνάνε-πες πριν σαλπάρουμε για ξένη γη στα περήφανα βουνά και στα γαλάζια-εδώ-περιγιάλια: Κάποτε θα ξανάρθω, ότι είμαι ο μόνος κληρονόμος σας. Κ' η κατοικία μου είναι παντού όπου κατοικώ: Είμαι Πολίτης της γης-της γης μου. Και δε θέλω να νοσταλγώ τον τόπο μου, ζώντας στον τόπο μου, γιατί τίποτα δεν είναι πιο πικρό από τούτο.

Και θα σε πάρω Φιλοκτήτη, μές απ' τους ακροβάτες τους βυθισμένους στο χθες, να πάμε εκεί, όπου βρέχει άστρα πυρωμένα και το παλιό φθαρμένο όνειρο χτίζει σήμερα ένα χρυσό πύργο μαρμαρυγής... Τον πυργώνει σ' ένα ήσυχο ποτάμι, όπου πέφτουν τ' άστρα στο νερό του και φέρνουν τα φωτεινά μυστικά τους απ' τον ουρανό· και ειδήσεις τρομερές απ' τη Βαβυλώνα των αόρατων πόλεων.

Θα φύγουμε Φιλοκτήτη, απ' τους ανθρώπους, που μας σπίλωσαν, για να μας

διαφυλάξει ωραίους και δυνατούς, η ανωνυμία της ιστορίας. Να καθίσουμε, με κλεισμένα φτερά, σ' ένα ψηλό βιγλοστάσι της γης, σαν τον πελαργό να μιμηθούμε την ασαλεψιά του· ότι αυτός μελετά από χρόνια πολλά, στην κορφή εκεί της φωλιάς του, τους καπνούς της φάμπρικας, τα ματωμένα χέρια, που γνέφουν κάθε αυγή στο γύπα και στο γεράκι, τους πονεμένους εργάτες και τους αμέριμνους αστούς... και δε συμπεραίνει τίποτα!

Εμείς, τι θα συμπεράνουμε, Φιλοκτήτη στεφανωμένοι τη μελαγχολία μας, στα βουβά σταυροδρόμια της οδύνης μας; Θα κάψει να παίζει μελωδίες θανάτου το βιολί του Λόρκα, πηγμένο από ψυχρό αιμάτινο φως;

Ας γίνει, όπως θέλει μια καρδιά, που τη δίνω, για να βρω τη λησμονιά μου...

Αλλά εμείς μάθε το, Φιλοκτήτη, είμαστε αυτοί, που αιώνια πηγαίνουν, που δεν έχουν έναν τόπο δικό τους. Πού πάμε; Από πού ερχόμαστε; Δεν ξέρουμε. Κάποτε, εμείς κατοικούμε κάπου για λίγο· αλλά γρήγορα μας ξαναθυμάται η μοίρα και ξαναφείγουμε.

Θα φύγουμε, λοιπόν, Φιλοκτήτη πλάνητες θαλασσοετοιανοιχτοφτέρουγοι θ' ανεβαίνουμε και θ' ανεβάζουμε το σκληρό μας φως, τα ηλιοτρόπια της γης, πάνω από θάλασσες λύπης.

Κι απ' τα ύψη εκείνα θα δεις σαν αόρατο άστρο, μα υπαρκτό, να πορεύεται σε θολούς ουρανοίς, ο ανώνυμος πόνος των ανθρώπων· θα δεις τα γεωμετρικά πουλιά, τις πανηγυρισσες Κυκλάδες να χορεύουν στα κύματα, τα πέτρινα ρόδα, που πετάγο-

νται νεκρά και χλωμά μες απ' τα πιο πικρά βιβλία. Και μέσα στη σιωπή του κόσμου, που σπάζει το χρόνο με ηρεμία, ν' ακούσεις τα κίτρινα σκυλιά, τα γκρίζα τσακάλια και τους μαύρους λύκους, που ουρλιάζουν στα χιονισμένα ψηλώματα και στα τιφλά οροπέδια. Ουρλιάζουν σηκώνοντας το κεφάλι τους ψηλά και δείχνουν τα δόντια τους, σαν κάποιον να κοιτάζουν, σαν κάποιον να φοβερίζουν, που κερνάει πιο ψηλά απ' το γιατάκι τους.

Να δεις ακόμα, και ν' ακούσεις τους ρήσους και τους λύγκες ν' ακούσεις τον άγριο σπαραγμό τους, για ένα ψόφιο κατσίκι.

Και το βαθύ βογγητό τους, το ούρλιασμα της στριγγιάς φωνής τους, στο ξεπάγιασμα των κόσμων, να ταξιδεύει μέσα στους θολούς αστερισμούς. Να ταξιδεύει, όπως τόσους αιώνες πιο ψηλά κι από την ψυχή των Γότθων, των Ρώσων του Κρεμλίνου των Αμερικάνων του Λευκού Οίκου, πιο ψηλά κι απ' τους Τρούλους της Βαλτιμόρης, κι απ' της Αγίας Σοφίας της ξενοπατημένης κι απ' του Πύργου του Άιφελ, το σιδερένιο σκελετό.

Και η δική σου φωνή της θύελλας και του βοριά, άνεμος δάσους πάνω από το μαύρο βούρκο, να πέφτει αργά για να μη βλάψει τη φήμη των ανθρώπων. Να πέφτει και να μοιάζει με το ψιθύρισμα του ψαθιού, από το πόδι του κλέφτη. Και να προσμένεις το σκοτάδι, απλώνοντας το χέρι σου το πιστιλισμένο άλλοτε με λιπακάδα, μια κομμένη φλέβα

που στάζει αιμάτινο φως.

Και γέρος πια να τρέμεις· σ' αγιάζι του μεσονυχτίου, προσμένοντας μια μέρα κόκκινη, ζεστή και σιδερένια. Το ξεδοντιασμένο στόμα σου να σφίγγεται και τα μέλλοντα ο πόνος να τα κάνει παρόν για να... φοβηθείς.

Ότι θα έρχονται σαν εφιάλτες οι Κουίσιλγκς φορτωμένοι το θάνατο στο σκίτι, όπου θα μένεις ελεύτερος Φιλοκτήτη μα δεμένος με το παρελθόν.

Όμως, θα στέκεις ως ελεύθερος ανάμεσα, εκεί.

Και ες αεί,

στον κύκνο, τον αετό και τον Πήγασο!

Χαλκίδα '89

Ρεαλιστικό Διήγημα

Τ' όνειρο

του Βασίλη

Μιγάλη Δελησάββα

Κάποτε είχε δώσει το «παρών». Ήταν νέος τότε, είχε κουράγιο. Ήταν και η εποχή. Σήκωνε να βρεθεί από τη μια στιγμή πρώτος-πρώτος στην Κλεισούρα, σ' αλβανικό Μέτωπο, κ' ύστερα να σκύβει το κεφάλι στους φασίστες καταχτητές; Δεν έμενε άλλος δρόμος παρά μονάχα το βουνό.

Τώρα κάθεται πάνω από μια στίβα καλαμπόκια, τρίβει τη μια κούκλα στην άλλη, να πέσει ο σπόρος να μαζευτεί ο σωρός κι όλο βάζει από μια φωνή σ' άλογο που γυρίζει με δεμένα μάτια στο μαγγάνι.

Στην καλωτόσκηπη του λασπωμένου παντελονιού, η εφημερίδα. Τι τους έπιασε τώρα τελευταία όλους, με-

τά τη δικτατορία και γράφουνε για την Αντίσταση; Δε βαριέσαι, όλα της εποχής. Ξεκρίνεται ο Βασίλης. Περαιστικά όλα και με δοκιμή. Ας είστε καλά παιδιά και βλέπουμε. Δεν έχει αυταπάτες. Έχει δει πολλά. Έχει πάθει πολλά. Δύσκολα πολύ ν' αλλάξει αυτός ο τόπος. Τόσο γερά δεμένος, τόσο ζεμένος, να, σαν τον Κίτσο τ' άλογό του, που γυρίζει στο μαγγάνι και περιμένει εκείνον να το λύσει, να του βγάλει τη λαιμαριά, να δει το φως, μη στραβωθεί από το πολύ σκοτάδι και δεν τον έχει πάλι αύριο να του δουλεύει...

Αυτές τις άσκημες σκέψεις κάνει ο Βασίλης καθισμένος στη σκιά πάνω στο σωρό με τα καλαμπόκια. Μα η εφημερίδα με τις λεπτομέρειες, τις φωτογραφίες, με τις γενειάδες κι όλα αυτά του κρατάνε αιχμάλωτη τη σκέψη.

Ήταν όμως μια εποχή εκείνη, η δική του! Αν δεν τη ζούσε θά 'λεγε πως γεννήθηκε σ' αυτό τον κόσμο στραβός, περήφανος...

Ο ήλιος ήρθε και καρφώθηκε στα μεσούρανα πάνω από το δέντρο που στον ίσκιο του μαδούσε καλαμπόκια. Τ' άλογο κουράστηκε να γυροφέρνει πια. Το τσιμπούσανε και οι μύγες, είχε εκνευριστεί κι όλο καθυστερούσε. Μεσημέρι. Καιρός να το σταμάταγε πιά, να πάει κι αυτός για φαί. Σηκώθηκε, ξέζεψε το ζωντανό, του χάιδεψε το λαιμό, τό 'βαλε να βοσκήσει. Πήγε κι αυτός να κοιτασίσει εκεί δίπλα στην καλύβα του περιβολιού κι ύστερα από λίγη ώρα έγειρε να ξεκουραστεί στο γιατάκι. Από

την τσέπη του παντελονιού, έβγαλε πάλι την εφημερίδα να διαβάσει λίγο, έτσι πριν τον πάρει ο ύπνος του καλοκαιρινού μεσημεριού. Απ' έξω έπιασε να φυσάει το μελτεμάκι και να φουρφουρίζει μέσα στις καλαμποκιές. Αισθάνονταν κουρασμένος πια, είχε πατήσει από καιρό τα πενήντα ο Βασίλης. Έριξε μια ματιά στην εφημερίδα. Τα μάτια του μαγνητισμένα τράβηξαν εκεί, είδε γι' άλλη μια φορά τις φωτογραφίες, διάβασε τους τίτλους. Σε λίγο ένιωσε τα μάτια του να βαραίνουν. Τού 'φυγε από τα χέρια η εφημερίδα, τον πήρε ο ύπνος...

...Βρέθηκε να φυλάει δυο Γερμανούς αιχμάλωτους στο μοναστήρι τ' Αι-Γιάννη, πάνω στο Μετόχι.

Μέσα γινόταν η συνέλευση του τάγματος. Ήταν ή δεν ήταν κατάσκοποι οι δυο Γερμανοί που 'χανε πιαστεί εκείνη τη μέρα στις ελιές. Εκείνος πάντως τό 'ξερε όπως κι όλοι' δεν ήταν. Οι δυο αιχμάλωτοι, ήταν ένα σημάδι σίγουρο πως άρχιζε να γέρνει η πλάστιγγα σαν αποτέλεσμα του αγώνα. Και κάτι θέλουν να του πούνε και το λένε με νοήματα και λέξεις γερμανικές κι αρχαίες. Κάτι που έχει σπουδαίο νόημα, φοβερό.

Ο Βασίλης αγωνίζεται, προσπαθεί να καταλάβει. Κάνει προσπάθεια να κρατηθεί σ' αυτό που βλέπει. Όχι, όχι δεν είναι, δεν μπορεί νά 'ναι έτσι. Αφού εμείς κρατάμε τα όπλα, λέει στους Γερμανούς. Εμείς κάνουμε τον αγώνα. Πρώτα η λευτεριά της πατρίδας κι ύστερα... Βογγάει... Κι εκεί τον παίρνει

ένα παράπονο, τραντάζεται και ξυπνάει...

Το πρώτο που καταλαβαίνει είναι πως είναι λουσμένος στον ιδρώτα, ύστερα, πως είναι στον κάμπο πάνω στο γιατάκι. Τ' όνειρο που 'βλεπε χάθηκε, το πεζούλι τ' Αι-Γιάννη, οι Γερμανοί, το τάγμα στο Μετόχι.

Κάτι μένει στο στόμα του πικρό σαν παράπονο. Τ' αφτιά του ακόμα βουίζουν από αυτά που δεν άκουσε. Μα είναι σα να του τα σφυρίζει ακόμα ο Γερμανός εκείνος με τα γυαλιά και τα δεμένα χέρια.

«Εσείς πολεμάτε. Άλλοι όμως θά 'ρθουν να σας κυβερνήσουν».

Του φάνηκε τότε απίστευτο αυτό, σαν προφητεία κακή. Ήθελε να τους ρωτήσει ξανά για να τους κοροϊδέψει και να γελάσει μαζί τους. Μα δε μπόρεσε να τους ζητήσει το λόγο γιατί έφυγαν ξαφνικά από κει, πήραν άλλους δρόμους κι αυτός κι εκείνοι οι δυο και χάθηκαν...

Μετά ήρθαν άλλα χρόνια. Η λευτεριά, οι εξορίες, τα κυνηγητά. Έτσι λοιπόν πήγαν χαράμι τα νιάτα, τα χρόνια, η ζωή του; Δεν ξέρει τι να πει κι εκείνος...

Η-πίκρα του στάθηκε κόμπος. Αναδεύεται πάνω στο γιατάκι. Απογεματάκι προτού να πέσει η υγρασία ακόμα κι αρχίσανε να πονάνε τα πόδια του.

Πιάνει την εφημερίδα. Δεν μπορεί να διαβάσει. Σηκώνεται και ανάβει τσιγάρο. Στέκεται στην πόρτα της καλύβας. Κοιτάει τον κάμπο που αχνίζει. Ύστερα το περιβόλι με τις καλαμποκιές, τις ντομάτες

που πάλι φέτος έκαψε ο ήλιος πριν να δέσουν. Το σκουριασμένο αλέτρι, το μαγγάνι, το σωρό τα καλαμπόκια, τα ξυπόλητα πόδια του, το ρημαγμένο χαγιάτι.

Ξανασκέφτεται τ' όνειρο, τους δυο Γερμανούς. Τους πολέμους που ξανάγιναν, τις εξορίες. Τον κόσμο που ονειρεύτηκε όταν πολεμούσε. Τα κανόνια που δεν έγιναν τραχτέρ. Τις σφαίρες που δεν έγιναν θρανία. Τους χαμένους συντρόφους του αγώνα!... Τη μεγάλη ελπίδα.

Έτσι ξυπόλητος πάει να ξαναζέψει τον Κίτσο στο μαγγάνι ο Βασίλης, να ξαναπιάσει στο ξύπνιο του τώρα πια τ' όνειρο που είχε δει το μεσημέρι. Ένα από τα όνειρα που τότε βασανίζουσε νύχτα και μέρα όλα αυτά τα χρόνια, μα πιο πολύ τώρα τελευταία.

Νέα Μάκρη

Η Νεραϊδότσουπα της Πετρινίτσας

Ένα τριτόπιτο
λαογραφικό αφήγημα
του μύθου
και του θρύλου

Κίτσου Κόκαλη
(τοι Φινυβοτανά)

Πάνου στον αφαλό του Μοριά, στο στηθοκόρμι των αφροδίτειων βουνών, στέργια είναι ριζωμένη, η αηδονοτρόφα η Κοντοβάζαινα. Τα πόδια της γλυκοχαϊδεύοντας τα λούζει ο Λάδωνας με τη μακριά γεράνια γλώσσα του· και για στέμμα της δεκατέσσερα χρυσοκάντηλα καίνε τις ξάστερες νύχτες, φέρνοντας μισή φούρλα την πά-

σα βραδιά οι αρκούδες του βορρά.

Ανάμεσα σ' αυτά τα βουνά, κι απάνου στο στρατί που βγαίνει πίσω στα καλαβρυτοχώρια, αγναντάρης είναι ο Άι-Πέτρος σα φύλακας και κλειδοκράτορας του χωριού. Απ' ανάληψη σ' Ανάληψη καρτεράει τους πιστούς να προσκινήσουνε τη χάρη του με βαριά ανάσα, από την αγκούσα του ανήφορου, να όροσιστούνε από το κρουσταλλένιο τ' αθάνατο νερό της νεραϊδόβρυσσης, που βγαίνει κάτω από τα θέμελα θεριακωμένης πλάκας.

Στο νοτιά και δίπλα στην οξιάς το λιθάρι ο Άι-Γιάννης ο νηστευτής, φτενός και λιπόσαρκος, με τα μάτια κατακόκκινα από το ξενύχτι, σαν τη φρεσκοσαρλίσμενη θρακοβολιά λες και φυλάει το χωριό ολημερίς κι ολονυχτίς. Κι άμποτε να το φυλάγε από τους πολέμους και τις αρρώστιες.

Πίσω από δαύτον ανάμεσα σε θεόρατα βράχια, εκεί που οι βασιλιάδες τ' ουρανού και τα όρνια χτίζουνε τις φωλιές τους, μέσα σε μια σπηλιά, είναι θρονιασμένη η Παναγιά η Ζωναρίτισσα της Κλειβοκάς η αφέντρα. Σ' αυτή τη σπηλιά, κατά πώς μολογάνε οι παλιακοί, άφησαν ένα κατσούλι και βγήκε στ' Άι-Γιαννιού τα στανοτόπια. Τηρώντας από το θρονί της Παναγιάς, σε πιάνει αναλαλιά και σύγκορμα σκαντζοχοιριάζει η τρίχα σου από το χάος π' ανοίγεται κάτω από τα πόδια σου.

Εκεί κάτω βαθιά, στη μέση απ' το σπαθαρέικο το βουνό, και το βραχο-

βούνι της Λουκάς, εκεί σουρνότανε παλιακά, κι ανάμεσ' από τα σκισμένα σπλάχνα της γης, ο Ροφιάς, πριν του βάλουν οι ανθρώποι τη χαβιά, μουγκρίζοντας σαν πληγωμένο στοιχειό που το ξερνάει η κόλαση.

Κι όπας μολογάνε, τάχα, πίσω στο βάθος του χρόνου, το χωριό βρισκότανε κατακόρυφα στα βουνά, και το νερό ήτανε λιγοστό.

Οι χωριανοί φυλαχτάδες προβάτων, κουμάνταραν τη γης, με σκοπό να καρπίσει, για να θρέψουνε τις φαμελιές τους.

Ανάμεσα σε δαύτους, μια τσιούκα μεινεμένη κοντή, Βάιζα ήταν τ' όνομά της, αντιλάλαγε σε διάσελα και λαγκαδιές λιανή και βεργολυγερή, ήτανε πλασμένη απ' αφρόγαλο και ζυμωμένη με τα κρινοκέταλα των λιβαδιών της Αφροδίτης.

Τα μαλλιά της, σα σιταρένια λιανοκάλαμη χεροβολιά, χύνανε το χρυσάφι τους σε λαχταριστές πλεξούδες μέχρι κάτω στο πισονούρι· και τα μάτια της γεράνια, μπιρμπιλιά σαν τον ξάστερο του τόπου ουρανό, ξεκρεμάγανε τους άγιους από τα 'κονοστάσια.

Τρακόσια γιδοπρόβατα δίχως αγκλίτσα και σκυλί, φυλάγε η κοντούλα η Βάιζα, κι ανάμεσα σε δαύτα, είχε για γκεσέμι το γκούσιο, ένα θεριακωμένο ζέπο τραγί, μ' ένα ζευγάρι τσέπια σαν αρίδες, ίσια μ' ένα γαϊδουροπούλι τ' αφήλου.

Μιά τσοκάνα τρανή σα μικρολέβετο, που την είχανε αγορασμένη από της Ζάκυνθος τα μακρινά πα-

ζάρια. Με σιγουριά κρεμότανε στου γκούσιου τον τράγχο το λαιμό, πάνου σε μιά κουλούρα γυρισμένη στη φλόγα, από το μαλακό της κοπρίβας το ξύλο.

Κάθε μπονόρα η Βάιζα την ώρα του σκάρου, με το τζουρλά και το ψωμί στο ταγάρι, έβανε το κοπάδι μπροστά κι αντάμα με τον αυγερινό, παίρνανε τα στρατοκόπια για τη βοσκή της ημέρας.

Στο διάβα της γλυκολούσαν τα πουλιά και λέγανε· καλώστηνε τη λυγερή τη μπιρμπιλοματούσα. Για σένα τουτ' η σύναξη.

Τα λουλούδια από τη χαρά τους ανοίγανε τ' ανθοφορεμένα κεφαλάκια τους και χύνανε τις μυρουδιές τους για να μοσκοβολήσουνε το διάβα της όμορφης.

Ο γκούσιος, το λατρεμένο της κοντής της Βάιζας το ζέπο τραγί, κουνώντας στο μπροστοκόρμι περήφανα την τσιοκάνια του, έδινε τον άχό στ' άλλα τα πράματα για νά 'ρχονται από κοντά στο μπροστάρι και βόσκοντας και σιγοπερπατώντας, φτάνανε στην πιο ψηλή κορφή τη νεραϊδόραχη, πριν ακόμα σκάσει ο ήλιος από του Χελμού τα μέρη, την ώρα που οι νεράιδες λύνανε το χορό και χάνουνταν τυλιγμένες στα σκοτεινά κυλίμια του κάτω κόσμου.

Εκεί απάνου η Βάιζα, καθόταν στο νεραϊδολίθι. Ήταν μια θεόρατη πέτρα σα θρόνος.

Καθότανε σαν πρωτονεράιδα της νύχτας. Έβγαζε το τζουρλά της κι ανάμεσα, από του καλαμιού τις τρούπες, βγαίναν ήχοι μαγικοί, για να ημερέψουνε τ' αγρίμια του βουνού.

Τα πράματα ξαπλωμένα, αποσβολωμένα κάτω από του ήλιου την πρωινή τη ζεστασιά, αναχαράζανε τη χλόη.

Τ' αγρίμια ημερεμένα από τη γλυκειά λαλιά της φλογέρας, βγαίναν από τις τρούπες για να ιδούνε την όμορφη.

Οι αητοί, τα όρνια, τα γεράκια, κι ούλα τα καρμοφάγα πετούμενα, καθόσαντε αποκορωμένα στα ξερόκλαδα και τους γύρω βράχους, για ν' ακούσουνε τους γλυκούς καημούς, από της πανώριας τσιούπας τα χείλη. Αγνάντιο, στ' αλαργινό το βάθος, κάτω εκεί στο Κατάκωλο κατά του Πύργου τα μέρη, έγερνε ο ουρανός χαϊδιάρικα, σμίγοντας με τη θάλασσα σ' ένα αιώνιο ερωτικό αγκάλιασμα.

Το καλοκαίρι το νερό λιγότευε και δεν έφτανε για να χορτάσουνε τα ζωντανά.

Μια μέρα τ' Αλωνάρη, την ώρα που η Βάιζα τα πήγαινε για να πιούνε από το λειψό νερό, είδε πως ο γκούσιος έλλειπε από τ' άλλα ζωντανά, και φρίκισε, μήπως το χαϊδεμένο τραγί φαγώθηκε από τ' αγρίμια του λόγγου.

Από τότε, κάθε μέρα, την ίδια ώρα, χανόταν ο γκούσιος στα βαθιά ρουμάνια, κι όταν γύριζε, μαργαριτάρια τρέχανε οι σταλούσες από το μούσι του που ήτανε λούτσα απ' το νερό.

Κι έτσι, μια μέρα λιοπωρωμένη του τρυγητή, τον παραφύλαξε η Βάιζα, την ώρα που έμπαινε στ' άσκιγο το ρουμάνι, αρπάχτηκε από τ' αριδάτα τα τσέπια του, στάθηκε ραχοκόκαλα κι ανάμεσ' από θεριακωμένα δέντρα, απ' αρκουδόβι-

τους, πουρνάρια και τρικοκιές, την έφερε σ' ένα ξέφωτο, εκεί που ξεχύνονταν χοχλακίζοντας τα κρυσταλλένια νερά, μες από τα πετρόσκελα του βουνού.

Γυρίζοντας έφερε το μαντάτο στο χωριό· κι από κει πέσανε με τα τσεκούρια και τα κοφτερά οι χωριανοί, ανοίξανε δρόμο, και κατοικήσανε κοντά στα νερά, κοντά στις στερφογένες τη βρύση, εκεί που είναι σήμερα το καινούριο το χωριό, της κοντής της Βάιζας το χωριό.

Έτσι τ' ονοματίσανε για να την τιμήσουν οι συντοπίτες της. Και από τότε, αγάλια αγάλια, από της κοντής της Βάιζας το χωριό, έμεινε κατά το μύθο και το θρύλο της παράδοσης τ' όνομα Κοντοβάιζα, Κοντοβάιζα, Κοντοβάζαινα όπως λέγεται σήμερα.

Εκεί λοιπόν, ανάμεσα σε χρυσανατολές και βυσινιά λιογέρματα, ανάμεσα σε πλατανορέματα κι αηδοβολίβαδα, εκεί που γεννήθηκε ο Θεός της φιλοξενίας, εκεί τραβάνε λησμονημένοι καμιά εξακοσιάρια πάνουκάτου γεροντομασμένοι νομάτοι, το δρόμο που είναι χαραγμένος από τον προαιώνιο νόμο της ζωής και της δημιουργίας.

Κοντοβάζαινα '89

Οι Συγγραφείς και τα Βιβλία

Μικρές αξιολογήσεις, παρουσιάσεις, γνώμες και κρίσεις

Από τον Λάμπρο Μάλαμα

Καινοκρίτικη όμηριγγόντας και όχι γάγγωντας να βρω λάθη.

Μιχαήλ Άγγελος

Χρήστου Ε. Κατσιγιάννη:

«Τα Άνθη της Σιωπής»

Αθήνα '89, σελ. 54, ποιήματα 52

Λιτός, ουσιαστικός κι ακριβολόγος ο Κατσιγιάννης, πάντα με συμπικνωμένες έννοιες, κλάθει και προσφέρει την πηγαία ποιητική του τέχνη, με μια συνείδηση βαθιά, ανθρωπιστικής επεξεργασίας και ζωντανής ρεαλιστικής ηθοκλασίας.

Το κολυσιένθετο ταλέντο του ιδιαίτερα στην ποιήση, παράλληλα με τις δραματικές νότες, έχει και τις λεπτές σαρκαστικές του διαθέσεις, που ξεπερνούν τις συναισθηματικές εκρήξεις από τις αδικίες, για χάρη της αλήθειας.

Η ποιήσή του λογαριάζεται στην πρώτη γραμμή των βάρδων της γενιάς του 1960, γιατί είναι ρωμαλέα, με νίξεις γερές σε ατομικά και κοινωνικά προβλήματα.

Τα σιστατικά στοιχεία που συνθέτουν τούτη τη συλλογή του σθόρυφοι και κολυτάλαντοι ποιητή-κριτικοί και καλλιτέχνη, είναι: μια νέα γείση κι ενσυναίσθηση των προσφιλών του αναμνήσεων εικόνων και μορφών του κύκλου της ζωής, νόστοι, αφετηρία, κι επιστροφή.

Τα ποιήματά του, με την προσωπική πικρή γραφή του, έχουν επιγραμματικότητα, θαυμάσια λεκτική ευλυγξία, με στόχο να γλυκάνει τ' αγλύκαντα, μ' εξομολογητική εκτόνωση να παρηγορήσει τη μοναξιά του.

Ευκαθής δέκτης δραματικών καταστάσεων, γίνεται κομπός δυνατής εμβέλειας στο χάρισμα της ελικρίνειας και της αυτολύτρωσής του. Φιλοσοφημένος στοχαστής ο Κατσιγιάννης, ισοβίος αιχμάλωτος της ποιήσης και της αυτοπαρήγορης συγκινησιακής κνοής, με τη δική του φόρμα, την απελεύθερη, στη δημιουργική του μοίρα.

Η τέχνη κ' η αλήθεια είναι οι δίδυμες αδερφές που τρέφουν κι εμπειρογνομούν κι ατσάλωνουν τη μόνωσή του. Σε πολλούς βαριθύμους και βαριομέταλλους στίχους, συγχωνεύει με το ευγενικό του ύφος περιεχτικά, την αποστροφή και την αηδία του, για τα θλιβερά κοινωνικοπολιτικά γεγονότα του καιρού μας, στιγματίζοντας τη ροπή τ' ανθρώπου στο κακό και κλείνει «Τα Άνθη της Σιωπής» του, μ' ένα ιμνητικό για τη γη των πατέρων του.

Νάσου Νικόπουλου:

«Το Χρονικό της γενέθλιας κόλης»

Αθήνα '89, σελ. 60, σχ. 17 & 24.

Είναι το 15 βιβλίο του γνωστού ποιητή, θεατρικού κριτικού και δοκιμογράφου, νοτιομοραϊτικής γενιάς του 1960, που ζει κι εργάζεται στην Αθήνα. Η πρώτη ποιητική του εμφάνιση, ήταν το 1959. Έπειτα μας έδωσε 3 δοκίμια για τον Τσέχωφ και τ' άλλα έργα του είναι ποιητικές συνθέσεις.

Το «χρονικό» του τούτο, είναι ένα ιδιόμορφου είδους ποιητικό πεζογράφημα, σαν επικολυρική ιμνωδία στη γενέτειρά του. Μια κόλη του Μοριά, που ο σ. τη ζωντανεύει και την αντικαθρεφτίζει, με πληθωρικές εικόνες, μνήμες και σύμβολα, με βαθιά εντυπωσιακές και μαστορικές περιγραφές. Τις συνθέτει με υψηλές εμπνεύσεις και μεγαλόπνευστο καταρραχτώδη λόγο. Ανασταίνει αγαπημένα πρόσωπα και πράγματα, στεριάς και θάλασσας, γης και ουρανού, ολόκαιρο το περιβάλλον των παλιών κι εφηβικών του αναμνήσεων, και τους δίνει ψυχή και πνεύμα. Μ' αυτά υφαίνει και με ψηλαφηστή και λεπτή ευσυνείδηση, τον καμβά μιας αραβουργηματικής και πηγαίας υψηλότονης τέχνης, που σου φέρει σε θμητική γοητεία νεανότητες δοξαριές.

Το «χρονικό» αυτό, αντιστοιχεί γενικά, για κάθε ελληνομήμονα που αγαπάει και πονει τη πατρίδα του, ή τη ζει ποιητικά μέσα του, ή ριζοκρατιέται βιολογικά με τα ήθη, τις αξίες, τις αρετές και τη λαϊκή παράδοσή του. Ή κι όταν επιστρέφει έστω νοερά και ψυχικά ο κάθε πατριδολάτρης στον τόπο του. Τότε νιώθει τις μακρινές ευτυχισμένες στιγμές, ν' ανασταίνονται, να γίνονται και στο παρόν δροσερές ανασημμές ή έστω και μικρές νοσταλγικές χάρες.

Όταν ο άνθρωπος ξαναγυρίζει στα περασμένα που μένουν αραχνιασμένα και τυλιγμένα στο μύθο και στο θρύλο, νιώθει την ανάγκη να τα ξετυλίξει, να τ' αγγίξει μ' ευλάβεια και να τραφεί από αυτά, με ζωογόνα ηθική δύναμη και παρηγοριά.

Ο Νικόπουλος τ' απομυθοποιεί σε πλατιές διαστάσεις, τους δίνει νέα κνοή κι ομορφιά, ποιητική και ιστορική υπόσταση. Αναβαφτίζε-

ται κι ο ίδιος κι ο αναγνώστης, στην ξενοιασιά, σε άδολες αναπολήσεις, σε λυτρωτικές περιηγήσεις και προσπορίσεις, σε μια πάτρια Σιλωάμ' αλλά και σε μια αντιπολεμική ενεργητικότητα.

Αυτά είναι και τα σπουδαία κι ωφελιμιστικά διδάγματα και μηνύματα, της πρωτότυπης αυτής και δυναμικής εργασίας του Ν. Ν. που τη χωρίζει σε 23 μικρές αλληλουχιακές συνέχειες και με κύρια γνωρίσματα τις κινησιακές, λαμπρές και ζωηφόρες εκφάνσεις της φύσης και της μακάριας φιλειρηνικής ζωής, με διαχρονικές ενότητες σε τοπία και σε πράγματα, σε μεταβολές και σε οράματα.

Φάνη Τουλούπη:

«Για τη Δημοκρατία στη Λημοτική Εκπαίδευση»

Αθήνα '85, σελ. 350.

Ανάμεσα στους 40.000 περίπου δασκάλους που υπάρχουν σε ενέργεια στη χώρα, ελάχιστα, ίσως μετριούνται στα 10 δάχτυλα εκείνοι που μπορούν να μετρηθούν με το μορφωτικό ανάστημα και την επιστημονική και παιδαγωγική αξία του Φ. Τουλούπη. Φωτισμένος, κάτοχος της εκπαιδευτικής γνωσιολογίας. Αδιάκοπο και φλογερό μεράκι. Ζηλευτή γλωσσομάθεια μέσα στο συναδελφικό του κόσμο. Πρωτοπόρος στη σύγχρονη αναγεννητική και προοδευτική λαϊκή μας παιδεία. Παλαιίμαχος συνδικαλιστής στον κλάδο του. Και συγγραφέας εξαιρετικών διδαχτικών εργασιών. Στο έργο με τον παραπάνω τίτλο βιβλίο του, συγκέντρωσε μια σειρά από άρθρα και μελετήματα που έχει γράψει και δημοσιεύσει πριν από χρόνια με αγωνιστικό φρόνημα και υψηλό αίσθημα ευθύνης: και που βελτίωσε και συμπλήρωσε ως την έκδοσή τους. Ο Φ.Τ. γίνεται πολέμιος κάθε αναχρονιστικής ιδέας στην Εκπαίδευση: και ταυτίζει τη γνήσια και καθαρή δημοκρατική πολιτεία και κοινωνία, με μια σωστή και ιδεώδη μεταρρυθμιστική παιδεία. Δίνει με ζωντάνια το σφυγμό και τον παλμό του εκσυγχρονισμού της. Απαντάει στους προβληματισμούς για τις δομικές και αξιωματικές λειτουργίες της, με πολλά στοιχεία και ντοκουμέντα. Μπήγει βαθιά το νυστέρι του, στο ναρκωμένο και πάσχοντα οργανισμό της εκπαιδευτικής αποτελμάτωσης και των παραλυτικών της τάσεων. Εκθέτει τα συντηρητικά κι αναχρονιστικά προγράμματα της εφτάχρονης δικτατορίας: και με καφτές κι αποκαλυπτικές αλήθειες, δίνει μηνύματα με το «εμείς» του Μακρυγιάννη, για γενικότερα και υψηλότερα μορφωτικά επίπεδα, οραματιζόμενος εξυγίανση και ουσιαστικότερη ανθρωπιστική αγωγή.

Στάθη Γρίβα:

«Ανοιχτή Γραμμή»

Αθήνα '89, σελ. 48

Ο Σ. Γ. άρχισε να γράφει στίχους σε παραδοσιακή μορφή από το 1945, που έχει την

πρώτη συλλογή του με 36 ευγενικά ποιήματα, με λυρική και τρυφερή ευαισθησία. Σ' έν' άλλο ποιητικό του βιβλίο που τύπωσε πέρυσσι, παρουσιάζει διάφορα θέματα σε ποικίλους ρυθμούς και παραδοσιακά μοτίβα. Ψυχοπνία, ανθρωπιά, προσημονή κι ελπίδα κυριαρχούν σ' αυτά τα 74 ποιήματά του, που τ' έχει ζυμωμένα με πολύ αίσθημα, για τ' αλάφρωμα τ' ανθρώπινου πόνου.

Επηρεασμένος από νεοκλασικούς λυρικούς τεχνίτες του στίχου των πρώτων δεκαετιών του αιώνα, έφτασε στο τρίτο του βιβλίο στην «Ανοιχτή Γραμμή» που έφερε πρόσφατα στη δημοσιότητα, για ν' ανανεώσει την ποιητική του τεχνοτροπία.

Σ' αυτή γίνεται απ' ευθείας ρεαλιστής. Βγαίνει από τον περιορισμό της παλιάς φόρμας και λυτρώνεται πιότερο στον ελεύθερο στίχο με νέα και πολυπράγμονα ενδιαφέροντα, με μια γλώσσα πεζή και άμεση, με θέσεις σ' επίκαιρα προβλήματα και ραψωδιακές νότες, όπως, στο «Ίδε ο άνθρωπος» και σε άλλα. Εδώ, με ρωμαλέο ύφος, συγκινεί και πείθει για τα επιγενόμενα. Επικρίνει τ' άδικα και παροτρύνει τα δίκαια με ηθικές παραινέσεις. Αυτή του η εξέλιξη στο τρίτο βιβλίο του, δείχνει και το ποιητικό του ανάστημα. Παρατηρεί με οξυδέρκεια τον αξιολύπητο κόσμο των ημερών μας και με φιλοσοφική εταστική ματιά, δίνει στα πράγματα μια διαστατική μετουσίωση, με συναρπαστική εικόνα και πρωτοτυπία. Και κλείνει τη συλλογή του μ' ένα μικρό μοιρολόι στον Άρη: «Στ' απόσκια της σιωπής/κρέμεται η δόξα σου/σαν ξεφτισμένο υφάδι.../Κι εσύ,/που άπλωσες/στ' αστέρια τη ζωή,/για να τη λούσεις με το φως του ήλιου/κι εσύ/ακέφαλο κορμί/στο χόμα!».

Άννας Μπουρατζή-Θώδα:

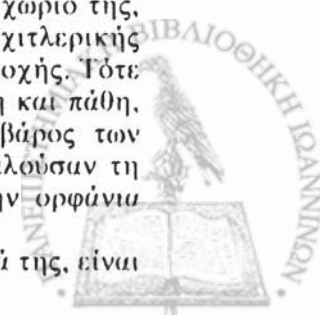
«Η Βάρδια του Τίγρη»

Αθήνα '89, σελ. 88, εκδ. «Επικαιρότητα»

Η αγωνιστική κι ανήσυχη ποιήτρια (άξια θυγατέρα του καπεταν-Γιώργη Μπουρατζή) με τις 5 αξιόλογες συλλογές της, που μπήκε ακάθεκτα, από το 1980 και δώθε στο μαραθώνιο μιας νέας αντιστασιακής, αδιάκοπης κι επίμοχθης συγγραφικής παρουσίας και πέτυχε την κατάφαση της έγκυρης κριτικής, για την περιεχτική και ρωμαλέα με κοινωνικά ιδανικά ποιητική της τέχνη, τύπωσε πρόσφατα και το πρώτο πεζογραφικό βιβλίο, με 9 συμπιθητικές και νεανικές θα λέγαμε ιστοριούλες.

Το υλικό της είναι, από συγκινητικά παιδικά βιώματα που έζησε στο ηπειρώτικο χωριό της, στα τραγικά και ηρωικά χρόνια της χιτλερικής κατοχής και της μεταβαρκιζιανής εποχής. Τότε που είχαν κρεπάρει τα εμφύλια μίσση και πάθη, οι διώξεις κ' οι κατατρεγμοί σε βάρος των αγωνιστών και του λαού και προκαλούσαν τη μετανάστευση, τη δυστυχία και την ορφάνια στην ύπαιθρο χώρα.

Κυρίαρχα στοιχεία στ' αφηγήματά της, είναι

Νίκου Ρίγγα: 1) «Το Ξέσπασμα»
Ποίηση, Αθήνα '86, σελ. 120.

2) «Στης Γης τα χαρακώματα»
Αθήνα '87, σελ. 114

3) «Της Φεγγαρένιας το Σονέτο»

ο κόνος, η αγωνία, η κρισιμότητα για λύτρωση, αλλά κι ο σαρκασμός, ενάντια στη βάρβαρη ηλιθία κι ακάνθρωπη συμπεριφορά, στα εξο-
ντωτικά μέτρα που εφαρμόζαν οι τότε ισχυροί και που πάντα αντιστοιχούν σε κάθε «βάρδια τίγρη» ξένου και ντόπιου φασισμού.

Η σ. αν και διαμορφώνει με ένταση μιαν ατμόσφαιρα κατοχική και μεταφέρει άμεσα τον αναγνώστη στο στόχο τ' αγώνα για τη λευτε-
ριά, η μετοσίωση είναι σχετική, με κάποια τεχνικά ψεγάδια. Αλλά, κέρα από επαναλήψεις και αναφαίρετο του περιττού, το δεύτερο στη σειρά κομμάτι, είναι μια καλή νουβέλα. Ενώ, από τα πιο επιτυχημένα, είναι το: «Φέρτε ρακί φούντωσε τ' αντάρτικο», το «Εγώ ποιόν θα συλλάβω» που είναι έτοιμο θεατρικό ρικάντικο μονόπρακτο. Είναι ένα σκετς που συγγενίζει με τα σατιρικά του Κοτζίουλα. Αλλά και το τελευταίο της συλλογής, συγκινεί βαθιά, καθώς η σ. κορμώνει το δραματικό χαρακτήρα με τα «κεντόβολα» και τις εκτελέσεις αθών πατριω-
τών.

Πάντα βέβαια η κάθε τέχνη, για να πείθει γοητευτικά κι απόλυτα, έγκειται βασικά στο τιθάσεμα και στο καλό πλάσιμο του υλικού, στο χειρισμό του θέματος, κι αν είναι και διήγημα, στο μίθο, στην υπόθεση, στον κεντρικό πυρήνα μιας πρωτότυπης πλοκής και στον προσωπικό τρόπο έκφρασης.

Η τέχνη, είναι γλώσσα και ψυχή, αλλά ται-
τόσημα και τεχνική και τήρηση κανόνων και μέτρο άριστο σε εκδηλώσεις αισθημάτων και ιδεών και συνακόλουθα σε ψυχογραφικές κα-
ταστάσεις και μεταπτώσεις.

Πάντως, στο βιβλίο της Άννας Μπ. Θώδα υπάρχει διάχυτη η αλήθεια, σε μια συνεχή ενέργεια και διαπάλη των προσώπων της μι-
κρών και μεγάλων καθώς και οι αντιθέσεις ανάμεσα στην άγνοια και στη γνώση, στο λο-
γικό και το παράλογο, στο φως και στο σκο-
τάδι.

Σ' αυτά τ' αφηγήματά της, μας δίνει και μήνυμα εθνικής συμπιλίωσης, κι αδερφοσύνης που βγαίνει μες από τις αγριότητες και τις διχόνοιες του εμφύλιου. Αλλά παράλληλα, υπο-
δηλώνει και τον αφορισμό της στη μετανά-
στευση, με παραινέσεις για την τοπικότητα, για δουλειά και προκοπή στο πάτριο χώμα, στην τραχιά και κονεμένη γενήτρα γη, για την εγχώρα, την αυτόχθονη καρποφορία της, που θυμίζει τους στίχους του Βάρναλη:
«Απάνω απ' τη δική σου γης,
π' αληθινά αγαπάς
μάθε και γύρε να χτυπάς
να κόβεσαι να ιδροκοπάς».

Αθήνα '88, σελ. 126

Γιός της ηρωικής και θρυλικής αγωνίστριας της Εθνικής Αντίστασης στην Ήπειρο Πηνε-
λόκης Ρίγγα, είναι ο της γενιάς του 114, δικη-
γόρος που ζει στην πρωτεύουσα, αλλά κι ελε-
γειακός και κονεμένος ποιητής. Ειπάντοχη και καθώς φαίνεται φλογισμένη καρδιά, που τη δυ-
ναμώνει ένα ιδεώδες αισθηματισμού. Οι στίχοι του υποδηλώνουν το αξίωμα του Σολωμού: «Α-
γάκα για να ζεις/και ζήσε ν' αγαπάς».

Ευτυχώς, για πολλούς ανθρώπους του λαού μας, δε χάθηκαν τ' αγνά και αφοσιωμένα αι-
σθήματα, οι αδερφικές και συντροφικές αγάπες σε τούτα τα χρόνια που 'πεσε βαριά η λεηλα-
σία των παραδοσιακών ηθών και η καταφρόνια όλων των αξιών. Όχι, δε χάθηκαν ολότελα τα ρομαντικά ιδιόλια του 19 αιώνα. (Κι ας φεύγει με ραγδαίες αλλαγές ο εικοστός). Δε χάθηκε ο υγιής ρομαντισμός που σημαίνει πλούσια, διά-
χυτα, κι ανώτερα εκδηλωτικά συναισθήματα.

Τέτοιες αρετές διαφαινονται συγκινησιακά και άμεσα στου Ρίγγα τα 3 ποιητικά βιβλία, που αφιερώνει τα δυο πρώτα σε αγωνιστές της λευτεριάς και της ειρήνης και το τρίτο στη μνήμη της γυναίκας του.

Χαίρεται κανείς σ' αυτά, ιδιαίτερα τα χαρί-
σματα που διαποτίζουν την ερωτική του στι-
χοποιγία και που οι σημερινές πεζούλιτικές και ανάληγτες αστικές κοινωνίες, δεν μπορούν εύκολα ν' αλλοτριώσουν από ατσάλένιους αγω-
νιστικούς χαρακτήρες.

Μ' επιδράσεις από τον Κριστόλλη και το δημοτικό τραγούδι, στις δυο πρώτες συλλογές, δίνει το μέτρο των δυνατοτήτων του, σε κοφτό και Ισούλλαβο αλλά και σ' ελεύθερο στίχο.

Με ρυθμό και μουσική μ' ελαφρούς κι αυ-
θόρητους ελάσσονες τόνους, ακαλείνει τον τραχί κόνον σε κοινωνικά και αγωνιστικά τραύ-
ματα

Μια θεματογραφία που γίνεται κραυγή και διαμαρτυρία, για τον όλεθρο που επέφερε στη φήση και στην ανθρωπότητα, η πανούκλα η κερδοσκοπία και ο τερατώδης νόμος της ζού-
γκλας: «ο θάνατός σου, η ζωή μου».

Ο Ν. Ρίγγας επισημαίνει λαθεμένους δρό-
μους και χαμένους παράδεισους. Επικαλείται αυτοέλεγχο, σηματοδοτεί φωτεινές λεωφόρους και λιμάνια σωτηρίας. Δείχνει ιδεώδη, και στόχους για ειρήνη, αγάπη, δικαιοσύνη.

Η γλώσσα του είναι απλή, λαϊκή κι αλλού ακλόικη, με ιδιοματικές λέξεις και άμοιρες για κείνη κτηρυγματικές εξάρσεις.

Τα πρώτα αντικρύσματα στη ζωή, σαν γα-
βριάς, μπροστά σε κεφαλοκυνηγούς, τα πήρε οδυνηρά, εμφυλιοπολεμικά, με τραγωδικές σκηνές σε άγρια φονικές, συμπεριφορές. Γι' αυτό στις ιδέες του επιμένει νά 'ναι ένας επανα-
στατής της ειρήνης, για κάποια λύτρωση βασανισμένων ψυχών.

Το τρίτο βιβλίο που τύκωσε ο «Δίφρος», αφορά το προσωπικό του δράμα, με την ακώ-
λεια της ωραίας γυναίκας του. Στην εισαγωγή

Γιώργου Π. Αναγνωστόπουλου:
«Σκηνικά Διαλόγου και Διαλογισμού»

Αθήνα '89, σελ. 32 πυκνοδοσμένες.

Ο Γ.Π.Α. είναι ένας δραματικός ποιητής και δοκιμογράφος με γερή δημιουργική φαντασία, βαθύ ρεαλισμό και πλατιούς ορίζοντες ιδεών. Η τέχνη του είναι ελευθερόστιχη και διαποτισμένη με νάματα και ουσίες διαλεχτικής φιλοσοφίας.

Παρατηρεί τα πράγματα με συναίσθηση ευθύνης μέσα στην αντιφατική τους κίνηση. Η προσεχτική του επισκόπηση στα καθέκαστα του σημερινού μας βίου, είναι τόσο ουσιαστική, που δίκαια μπορεί να καταταχτεί στους υποδειγματικά σκεπτόμενους κι αληθινούς ποιητές, που σε κερδίζουν με την αυτογνωσία και το σεμνό κι ανώτερο ήθος.

Το με τον παραπάνω τίτλο, είναι το τρίτο βιβλίο, του αγρινιώτη ανθρωπιστή συγγραφέα και νομικού που ζει στην Αθήνα. Η δυναμική και στοχαστική γραφή του, είναι ιδιότυπη. Ποιητική διαλογισμοί, πειστικοί και συναρπαστικοί, που ξεχωρίζουν για την πρωτοτυπία τους και τον προσωπικό τους τόνο. Εύλογο δημιουργικό τους κίνητρο, οι ανθρώπινες αδικίες, τα χαμένα όνειρα, τα προδομένα ιδανικά. Γνήσια και βαθύπνοη τέχνη, που εντυπωσιάζει, συγκινεί και προβληματίζει.

Ποίηση με ανθρωπιστικά αισθήματα και δυνατές εικόνες, που πρυτανεύει το φιλοσοφικό και το δραματικό στοιχείο με οδυνηρή γεύση ζωής. Σκληρή κριτική εαυτών και αλλήλων με παρρησιακό λόγο, ανατομικής ιδιοτυπίας, που μοιάζει, σε νεομορφικές διαστάσεις Εβραίου ποιητή της προκλασικής αρχαιότητας.

ΔΙΑΥΛΟΣ

Από τον εκδοτικό οίκο «Δίαυλο», Μαυρομιχάλη 60, Αθήνα, κυκλοφορούν με δ' νση κι επιμέλεια Π. Γαρίδη και άλλων ειδικών επιστημονικών συνεργατών, όλα τ' απαραίτητα βιβλία της σύγχρονης δεξιοτεχνικής και συστηματικής Πληροφορικής. Τηλ.: 3636083 και 3607382.

και σ' αυτά τα ποιήματα, κορυφώνεται ο πόνος του και γίνεται θαρρείς υπέρτατο λαϊκό μοιρολί. Ένας ύμνος του ιδανικού έρωτά του. Μια μοιρολογητική συνομιλία «εκ βαθέων» που συγκλονίζει και στο θρηνητικό της απόηχο, λέει κι ανασταίνει σα νέος Ρωμαίος την Ιουλιέτα του και σαν Αιμίλιος την Ερμιόνη του!...

Μάλιστα, στην τόσο παράταιρη για συντροφικούς βίους σκληρή κι απάνθρωπη εποχή μας, ο Ρίγας τραγουδάει και θρηνεί παραδειγματικό με τον τρόπο του, το αιώνιο ινδαλμά του, δίνοντας στη μνήμη και στη φανταστική μορφή της, όρκο παντοτινής λατρείας:

«Απάνω εδώ στη μάνα γης
 ήσουν αφέντρα της καρδιάς μου
 και μέσα από τα σπλάχνα της
 είσαι κυρά των λογισμών μου!»

Ο Νίκος Γαλάζης

Για τη Χριστίνα Καρυδογιάννη:

«Εικοστός αιώνας το Λυκόφως του Τιτάνα»,
 Ποιητικό, σελ. 80, Αθήνα '88.

Η ποιήτρια συνθέτη στο πεντάγραμμα της θυμικής της διόρασης, φθόγγους με ηχοχρώματα σπάνιας ευαισθησίας. Αδρές εικονίσεις: «Αναβλέπω τη γιγάντια μορφή σου/τερατογέννημα του χρόνου/θάμπος του νου στο πυρφόρο άρμα/ουρανοβάμονοι έφηβοι/οι επερχόμενοι κληρωτοί της ζωής». Οργιαστικές συλλήψεις σε ντισεϊκά πρότυπα. Ορατόρια βαρυσήμαντα. Καταβολές μυθικές. Ανάμεσα σε μέρους και οίστρους. Φαντασιώσεις και όνειρα. Ερευνητική εποπτεία υπαρξιακής αγωνίας. Στην Αψινθούπολη - άψινθος σε συνειδησιακή επάρκεια και ήθος, μέλπει τους οραματισμούς αχαλίνωτης φαντασίωσής. Ιχνηλατεί σε παραμέτρους, ανώτερης αποσκευής, θητείας στα γράμματα... Η ποιήτρια δονείται σε παγκόσμιο φάσμα σε περιλήψεις ζωής και καυτά προβλήματα ιστορίας, στο άφαντο και στην ελπίδα, σε ασθματική αναζήτηση. Ποίηση βαθιά ανθρώπινη, αισθαντική κι εσώτερη· σχολαστικά κατεργασμένη στην ψυχή και στην καρδιά, σε σπάνια μουσική διάστρωση και ήχο που θέλγει τον αναγνώστη. Αξιόλογη δημιουργία ιδιαίτερης σήμανσης.

Ο Γιάννης Καραβίδας

Για την Ελένη Γιαννοπούλου

-Γεωργουλάκη

«Από τη Ρίτα αθλητικές ιστορίες»

Αθήνα, εκδ. «Ν. Καιροί»

Ο όρος παιδική λογοτεχνία, αν ερμηνευτεί σωστά σημαίνει τη λογοτεχνία που γράφεται υπό τα ίδια τα παιδιά. Έτσι, αντί να λέμε παιδική λογοτεχνία που τόσο πολύ συνηθίζεται, προκειμένου να διατυπώσουμε σωστά το νόημα του όρου, θα πρέπει να λέμε λογοτεχνία για παιδιά. Αλλά κι αυτός ο όρος πάλι θεωρείται συμβατικός, αν αναλογιστούμε ότι το καλό βιβλίο αυτού του είδους διαβάζεται το ίδιο ευχάριστα κι απ' τους μεγάλους. Ποιός ενήλικας, αλήθεια, δεν θά 'νιωθε την ίδια ευχαρίστηση με τα παιδιά, διαβάζοντας τα «Ψηλά βουνά» του Ζαχαρία Παπαντωνίου;

Ασφαλώς κάθε απαιτητικός αποδέκτης, όσο κι αν αυτό το συγκεκριμένο έργο δεν ανταποκρίνεται απόλυτα στ' αναγνωστικά ενδιαφέροντα της εποχής μας.

Ένα τέτοιο βιβλίο που μπορεί να διαβαστεί με πολλή ευχαρίστηση από μικρούς και μεγάλους και μάλιστα χωρίς μονομέρεια στη θεματική του δομή ώστε ν' αγκαλιάζει κ' ένα ευρύ φάσμα του σύγχρονου επιστητού, είναι αυτό της Ελένης Γιαννοπούλου - Γεωργουλάκη με τον τίτλο: «Από τη Ρίτα αθλητικές ιστορίες».

Η συγγραφέας, κατέχοντας διπλά τη γνώση της ψυχολογίας του παιδιού και του έφηβου, ως εκπαιδευτικός, αλλά κι από διαίσθηση ως

λογοτέχνηδα, πετυχαίνει θαυμάσια τους στόχους της. Κρυμμένη πίσω απ' την προσωπικότητα μιας καλλιεργημένης μαθήτριας, της Ρίτας, όπως άλλοτε ο Ξενόπουλος πίσω απ' το ψευδώνυμο «Φαίδων» γοητεύει τη φαντασία των παιδιών, συνομιλώντας μαζί τους και ταυτόχρονα με τα λουλούδια και τα πουλιά. Προκάντων με τον φίλο της τον Πίνκο, ένα γλάρο που συμβολίζει εδώ τη χαρά της επικοινωνίας του ανθρώπου με τη φύση. Ο Πίνκο δεν είναι παρά το φτερωτό κάλεσμα της φύσης στην ίδια την ψυχή της που 'ναι ο άνθρωπος.

Το βιβλίο αυτό αποτελείται από τρεις «ιστορίες» με τους εξής τίτλους: α) Με τον άνεμο και το κύμα, β) Με τους φίλους μου στο λαϊκό αγώνα ανώμαλοι δρόμοι - «Ο γύρος της Πάρνηθας» και γ) Κιλιμάντζαρο - «Το βουνο που λάμπει»

Μέσα απ' αυτά τα κείμενα, ο αναγνώστης, σαν παιδί, σαν έφηβος, γιατί όχι και σαν ενήλικας, νιώθει να υψώνεται πάνω απ' τα ελληνικά ακρογιάλια στις κορφές της Πάρνηθας και με τα φτερά της παγκοσμιότητας, στις μακρινές κορφές του Κιλιμάντζαρο. Παράλληλα με τις κατακτήσεις του σώματος μέσα απ' την άθληση προβάλλονται κ' οι κατακτήσεις της ψυχής στις δικές της κορφές, που 'ναι η ανθρωπιά, η ευγενική άμιλλα, η κοινωνική ισότητα, η συντροφικότητα, η φιλία, η διεθνιστική αλληλεγγύη, η ειρήνη, η χαρά της ζωής.

Η ίδια η συγγραφέας, εκφράζοντας την εμπειρία που αποκόμισε τις στιγμές εκείνες που αντίκρισε τον κόσμο απ' το ύψος των 6000 μέτρων του Κιλιμάντζαρο, «του βουνο που λάμπει» όπως μεταφράζεται τ' όνομά του απ' τη γλώσσα των Ιθαγενών Σοιαχίλι, θα μας κει:

«Αγάπη ανάμεσά μας Ο κόσμος είναι ένας Λευκοί, μαύροι, κίτρινοι, όλοι αδέρφια. Νέοι, γέροι, παιδιά, γυναίκες, άντρες, ας ζήσουμε ειρηνικά πάνω σε τούτο τον πλανήτη. Τι έχουμε να μοιράσουμε τάχα; Η γη φτάνει για όλους».

Αυτό βέβαια είναι και το βαθύτερο νόημα του αθλητικού ιδεώδους, όπως και το κληρονομήσαμε απ' τους προγόνους μας

Κι αυτό θέλει η συγγραφέας αυτού του βιβλίου, να λάμπει και πάλι, μέσα απ' τις αγνές καρδιές των παιδιών μας, σ' αυτούς τους τραγικά δύσκολους καιρούς που περνάμε

Ο Τάκης Νατσούλης

Για το Δημήτρη Καρβούνη-Κακαλιδή:

«Αλάουμ και Αλληλούια»

Αθήνα '89

Αλήθειες γραμμένες με καιστικούς στίχους, Σωκράτειος ειρωνία και χλευασμός στα «Κατά συνθήκη ψεύδη» της σημερινής κοινωνίας.

Στίχοι που αγγίζουν τον οποιονδήποτε αναγνώστη, με βάρος και βάθος αυταπόδειχτο μέσα στην ειρωνία τους. Πουθενά στις διαδρομής το ξετύλιγμα δε θολώνει τα νερά ο ποιητής μας, για να φαίνονται βαθύτερα, κάτι που

ούτε τον ενδιαφέρει, κι ούτε κειραματίζεται αυθαίρετα, με ανεδαφικά κηρύγματα αόριστα και άγωνα.

Με λόγο ξάστερο, σε κατακόρυφη θα συμπλήρωσα διάσταση, ματιά ξάγρυπη και ανύσταχτη στα κακώς κείμενα, πάσχει αγιάτρευτα διαμαρτίζεται, και με ορθολογισμό τετράγωνο, εναντιώνεται σε κάθε κατείσδυση. Κι όταν χρειαστεί, βροντόφωνα μάλιστα, ισορροπεί με την περίτεχνη ανέλιξη, ως και σε κεκλιμένα επίπεδα.

Σε μια εποχή παραγμένη και ανεμμάτιστη, αλληλομισούμενη κοινωνία και καταδυναστευόμενη, αξίζει ο έπαινος στον Δημήτρη Καρβούνη.

Ο δρ. Δημήτρης Χρ. Στάμος Για τον Αναστάση Τακά «Στοχασμοί και Λόγια»

Αθήνα '89, σελ. 117. Πρόκειται για μια επιλογή από επιφυλλίδες και χρονογραφήματα που δημοσίευσε ο συγγραφέας τα τελευταία 40 χρόνια σ' εφημερίδες των Σερρών, της Αθήνας και του Σίδνεϊ-Αυστραλίας. Με λαμπρές παιδαγωγικές σκουδές στην Ελβετία και με υπερκεντηκονταετή δημοσιογραφική ενασχόληση, ο Α.Τ. είναι ειφήμως γνωστός και από τις δεκάδες των παιδαγωγικών, κοιητικών και λογοτεχνικών του έργων Πνευματώδης, σπινθηροβόλος, αλλά και παιγνιώδης, σχολιάζει με χάρη τα θέματά του τα οποία δεν είναι μόνο οι μικρές ιστορίες της εποχής μας, ή τμήματα φιλοσοφικών σκέψεων, αλλά και κομμάτια μ' αιώνιες αλήθειες που αντέχουν στο χρόνο.

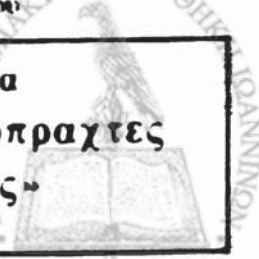
Στα κείμενά του, υπάρχει ένας πόνος ψυχής, η αγωνία ενός ανθρώπινου σήμερα, η προσδοκία ενός ονειρεμένου αύριο, μιας χιμαιρικής ευτυχίας.

Βεταράνος βιοτικών μαχών που δόθηκαν σε δίσεκτους χρόνους και σε βαριές ώρες μιας κρίσιμης εθνικής και κοινωνικής ζωής, απέδειξε ότι διέθετε τεράστια ψυχική δύναμη, για ν' απομονώσει όλες τις αντιξοότητες και να βρίσκει στιγμές δημιουργίας των επιφυλλίδων, των χρονογραφημάτων και των βιβλίων του.

Όλα αυτά, βοηθούν τον αναγνώστη, να γνωρίσει τις ψυχικές θιέλλες που πέρασε ο Α. Τακάς, όλες τις ανησυχίες που έζησε και όλες τις νοσταλγίες των καημών που υπόφερε. Ο σ. δεν μιμείται επώνιμους χρονογράφους και συγγραφείς. Μπορεί δε άφοβα να κει: «Mon vetre n' est pas grand. Mais je bois dans mon vetre».

Γιατί αυτό το ποτήρι - έστω και μικρό - το ξέρει παν εντελώς δικό του

Λάμπροι Μάλαμα
1) «Εφτά Μονόπραχτες
Κωμωδίες»

Σχόλιο για πικρές αλήθειες

Με το σφυρί

Του Άλκη Φωτεινού

«Γίνου καλύτερα σφυρί
για να μην είσαι αμόνι».

Γκαίτε

στα καμώματα

Αναφορά σε ακαταλόγιστες δαπάνες μιας πρώην υπουργού

Παραθέτουμε εδώ έναν κατάλογο με στοιχεία πρόχειρα στη μνήμη μας, για περιττές και άδικες σπατάλες και δαπάνες της κ. Μερκούρη - Ντασέν στο υπουργείο Πολιτισμού. Αυτά κατά την ταπεινή μας γνώμη, είναι ελάχιστα μέσα στην δετία της και δεν χρειάζονται σχόλια.

- Για την Αθήνα που ονόμασε «Πολιτιστική πρωτεύουσα» και σχετικές φιέστες, ξόδεψε πάνω από 2 δισεκατομ. δρχ. το 1985.
- Στα ίδια πλαίσια για το Κέντρο των Δελφών 250 εκατομ. δρχ. όπως κατάγγειλε ο κ. Πεπελάσης.
- Για να φτιάξει το θέατρο του Κουν στην Πλάκα επειδή τον είχε δάσκαλο σα θεατρίνα, διέθεσε από το ΥΠΠΟ 100 εκατομ. δρχ.
- Στο ποδοσφαιρικό σωματείο του Ολυμπιακού πρόσφερε 150 εκατομ. δρχ. σαν επιχορήγηση.
- 360.000 δρχ. χάρισε για την ίδρυση της «Ελληνικής Κοινότητας Ομοφυλοφύλων».
- Έξοδα για κηδείες «δημόσιας δαπάνης» κίναιδων πεζογράφων όπως των Κ. Ταχτσή και Γ. Ιωάννου.
- 20 εκατομ. δρχ. για μια παράσταση «Μαχαμπαράτας» στον Πήτερ Μπρουκ για να τη δούνε μόνο 600 γνωστοί και φίλοι της με προσκλήσεις.
- Σε Έλληνα μουσικοσυνθέτη για μια συναυλία 15 εκατομ. δρχ.
- Αρκετά εκατομ. δρχ. για φιλολογικά και χουντικά περιοδικά φίλων κι ευνοούμενων της, όπως στη «Λέξη», στην «Πολιορκία» και σε άλλα.
- Κάθε χρόνο, από λίγα εκατομ. δρχ. έδινε σ' ένα φατριαστικό ποιητικό συμπόσιο που γίνεται στις αρχές Ιούλη, στο Ρίο, χωρίς καμιά γενικότερη πνευματική ή κοινωνική ωφελιμότητα.
- Εκτός από τις τεράστιες ετήσιες δαπάνες στα κρατικά θέατρα (Εθνικό και ΚΘΒΕ) χρηματοδοτούσε με πάνω από 300 εκατομ. δρχ. το χρόνο και τα άχρηστα και αποτυχημένα ΔΗΠΕΘΕ (Περιφερειακά) καθώς και άλλους πρόχειρους και πρόσκαιρους θιάσους για λίγες καλοκαιρινές παραστάσεις.
- Στο Γιάννη Τσαρούχη για μια πειραματική παράσταση στην τραγωδία «Επτά επί Θήβας» του Αισχύλου το 1985, 3 1/2 εκατομ. δρχ.
- Κάμποσα εκατομ. δρχ. για μια τρελή ροκ συναυλία στο στάδιο του «Παναθηναϊκού», που στο τέλος οι χούλιγκανς αμερικάνοι μουσικάνοι, αναρχικοί, τη μετέτρεψαν σε Τέξας και σε Γόμορα.
- Στα πειράματα του σκηνοθέτη Γ. Χουβαρδά διέθεσε στην Κεντρική Σκηνή του Εθνικού για τη «Σονάτα των φαντασμάτων» του Στρίντμπεργκ σε ξήλωμα της παλιάς σκηνής και φτιάξιμο διπλής 3 εκατομ. δρχ. για 26 μόνο, και τόσο επιζήμιες παραστάσεις.
- Πολλά εκατομ. δρχ. στη Θεσ/νίκη για φιέστες «μεσογειακού πολιτισμού».
- Το καλοκαίρι του 1986, 30 εκατομ. δρχ. μόνο για δύο παραστάσεις στην Επίδαυρο, με το Σολωμό και τη Βουγιουκλάκη.
- Για ένα ποιητικό συμπόσιο στη Γλυφάδα 6 εκατομ. δρχ.
- Για ένα άλλο παρόμοιο και τάχα διεθνές στην Κέρκυρα, άλλα τόσα περίπου.
- Στο Λάκη Λαζόπουλο για μια παράσταση στο Λυκαβητό το 1987 μερικά εκατομ. δρχ. Το ίδιο και σε άλλους θιάσους.
- Αμοιβές για σκηνοθεσίες του συζύγου της κ. Ντασέν στο Εθνικό.
- Πολλά εκατομ. δρχ. για άλλες συναυλίες Ευρωπαίων φίλων της. Και ουκ έστι αριθμός από περιττές σπατάλες και ευνοιοδοτήσεις.

Εκδοτικά μπεστ-σελέρικα

Ο νεολογοτεχνικός κι εκδοτικός κόσμος σε χώρες της Δυτ. Ευρώπης, άρχισε να τα βάφει μαύρα.

Αυτές οι κοινωνίες των «μάρκετιγκ», της απερισκεπτής κι αδυσώπητης κατανά- λωσης σαβουροπροϊόντων, σιγά σιγά, αποξενώνονται από τα ενδιαφέροντα των βιβλίων, των μορφωτικών διαθέσεων, των νέων ταλέντων, της μελέτης, και της ου- σιαστικής καλλιέργειας.

Έτσι, για τους εκδότες, εκτός από τους νεοκλασικούς τους καθιερωμένους, οι νέ- οι συγγραφείς, (όπως κι εδώ) δεν έχουν καμιά ζήτηση, καμιά αξία, και κανείς δεν τους δίνει σημασία. Επικρατούν οι κερδο- σκοπίες, τα μεγάλα σκοτεινά συμφέροντα.

Αυτά, ωθούν τα νέα ταλέντα σε γεννο- κτονία.

Ποιά λοιπόν, μπορεί να είναι, η ελπίδα για δημιουργία νέου πνευματικού πολιτι- σμού του Σήμερα και του Αύριο;

Στη Γαλλία, οι εκδότες περιορίζονται σε νεοκλασικούς σαν το Σαρτρ, τον Κα- μύ, το Ζιντ, το Μαλρώ, τον Αραγκόν, τη Σιμόν ντε Μπωβουάρ, τη Γιουρσενάρ κι άλλους, απορρίπτοντας κάθε νέα λογοτε- χνική αξία.

Ο κύριος στόχος των μεγαλοεκδοτών, είναι, ποιός συγγραφέας και ποιό έργο έχει अबάντα να γίνει «μπεστ-σέλερ», να έχουν κέρδη εξασφαλισμένα και με α- προσδιόριστες προδιαγραφές.

Άλλωστε όπως γράφτηκε και στο «Βή- μα» στις 10.9.89, «οι Γάλλοι εκδότες δεί- χνουν περισσότερο ενδιαφέρον να προω- θούν Γάλλους συγγραφείς, με την ελπίδα ότι αυτοί θα κερδίσουν κάποιο από τα λογοτεχνικά γαλλικά βραβεία - Γκονκούρ, Μεντισί, Φεμινά - οπότε θα έχουν εξα- σφαλισμένη την εμπορική επιτυχία».

Ας μας πουν και στην πατρίδα μας, οι σχεδόν μόνιμοι ελλανόδοκοι, των τάχα «κρατικών» βραβείων λογοτεχνίας του ΥΠΠΟ, ποιό από τα βραβευμένα βιβλία των φίλων κι ευνοούμενων τους, έγινε «μπεστ-σέλερ», σύμφωνα για παράδειγμα, με το μπεστ-σελέρικο» βραβείο που επι- διώκουν οι Γάλλοι και άλλοι Ευρωπαίοι εκδότες;

Αλλ' εδώ, σ' αυτά, έχουμε συνηθίσει στο... «άνθρακες ο θησαυρός»(!)

Εχθροί του Βιβλίου και της μελέτης

Εχθροί του βιβλίου στην Ελλάδα, είναι πρώτα η Πολιτεία, το εκάστοτε κουβέρνο. Αυτό, με τη φαύλη του ποιότητα και την ψυχική του αθλιότητα, ταυτίζεται απόλυτα και υποστηρίζει μόνο το πρόχειρο, το πειραματικό και το κακό θέατρο, στον τομέα της κουλτούρας. Η πολιτική του, με τη θεατρινίστικη υποκρισία είναι σχε- δόν, πάντα, ένα, τέντζερις με καπάκι, «Τάλε κοιάλε». Εκατοντάδες εκατομμύρια δίνει κάθε χρόνο, πολλές φορές και σε αδόκιμα κι ανεκδιήγητα θεατρικά κατα- σκευάσματα και σε άχρηστες, ανώφελες παραστάσεις.

Για τα καλά βιβλία όμως τίποτα, για τα μορφωτικά και χρήσιμα μελετήματα, αέρα κοπανιστό.

Μόνιμοι όμως εχθροί του βιβλίου και της μελέτης, δεν είναι μόνο οι γραϊκύλοι και οι μανδαρίνοι του κουβέρνου. Τέτοι- οι, κατάντησαν και το 80% περίπου των καθηγητών και δασκάλων, που αποκο- ντριώνονται στα γιωταχί τους, στο τεμπε- λιό τους, στο χαρτοκαίγνιο, στο «ζεμα- νφουτισμό» τους.

Γι' αυτό και η παιδεία πάει στράφι, πάει σε πισωδρόμηση κι αποτελμάτωση, σε καχυδερμική αδράνεια κι αποχτήνωση. Αλλά, εχθροί του βιβλίου, στην πολυκα- θη τούτη χώρα, είναι ακόμα και η μεγα- λύτερη μερίδα των ίδιων των συγγρα- φέων. Πολλοί απ' αυτούς, δε μελετάν ου- τε τα στοιχειώδη χρειαζούμενά τους, για τη δουλειά τους, για τις εξελίξεις, για την τέχνη τους. Ζούνε ναρκισσευόμενοι και αεροβατούντες, έξω από την πραγμα- τικότητα. Οι περισσότεροι, ιδίως από τους νεώτερους, αγνοούν ακόμα και τους κανόνες στο κάθε είδος της συγγραφικής τέχνης. Δεν αγοράζουν βιβλία, δεν ενδια- φέρονται να μάθουν κάτι από τα έργα δόκιμων και φτασμένων συναδέλφων τους. Αρκετοί, δεν έχουν γλωσσική κατάρτιση, συναίσθηση ευθύνης για μια γλώσσα σύγ- χρονης, ομόθυμης κι ενιαίας γραφής.

Όταν γίνονται εκθέσεις βιβλίων, προ- πάντων η μεγάλη του Σεπτέμβρη στο Πε- δίο του Άρεως και η άλλη του Λευκού Πύργου στη Θεσ νίκη, οι συγγραφείς που θα περάσουν από ζήλο, έγνοια, περιέργεια και μεράκι στο βιβλίο, μετριοούνται στα 10 δάχτυλα.

Βέβαια για την κλειονότητα της νεο- λαιας από 14 ως τα 24 που είναι εχθρική

προς το βιβλίο και τη μελέτη, δε μιλάμε καθόλου. Αυτή, «τουφέκισε» από χρόνια! Γι' αυτή, ντρεπόμαστε, κι ανησυχούμε για το μέλλον της πατρίδας!...

Πώς λοιπόν να πάει μπροστά, ο λαός, το πνεύμα, ο γνήσιος εθνικός πολιτισμός, προς το 1992 και το 2000 με τέτοια καταντήματα; Αλίμονο! Πού είσαι κατακαημένη Γκόρκυ πού 'λεγες:

«Όταν διαβάζω μ' αρέσει πολύ, ησυχάζω. Το διάβασμα είναι μια μεγάλη ευχαρίστηση για τον πολιτισμένο άνθρωπο. Κι εκτιμώ το βιβλίο τ' αγαπώ πολύ!».

Ψευτομοντέρνα και φυσική γραφή

Ο Τσαρούχης (που πέρα απόποιες αδυναμίες του) είχε πλατιά μόρφωση κι ευρωπαϊκή καλλιέργεια στις τέχνες και στα γράμματα, είχε πει για την αφηρημένη και παράλογη γραφή:

«Με έκπληξή μου είδα ότι ο μοντερνισμός στο Παρίσι ήταν υπόθεση ενός περιορισμένου κύκλου και πως πολλά πράγματα είχαν μείνει ακλόνητα στη θέση τους, κι επιπλέον —τι φρίκη— ήταν πολύ ωραία! Ανήκω σ' εκείνους που κρίνουν αυστηρά τη μοντέρνα τέχνη και το τιμμένο μας δίνει μοντέρνα τέχνη. Και αναρωτιέμαι αν είναι βλαβερή, ή μάταιη, η μοντέρνα τέχνη... Είμαστε ένας λαός κατά το ήμισυ ξυπόλητοι, ανόητοι κι αγράμματοι, που έχουμε μανία να τα κρίνουμε όλα αφ' υψηλού. Απομακρυνθήκαμε πολύ από την ανάγκη του ανθρώπου να είναι σαφής και θετικός. Πέσαμε στο κουλτουριάρικο όλοι...».

Τι θά 'λεγαν οι ψευτομοντέρνοι, οι αλαλούμηδες φατριαστικοί κριτικοί και κερδοσκοπικοί κύκλοι, εκδοτών και ευνοικοπροκρατών, που συχνά κάνουν βούκινα κάποια ονόματα βιβλιογράφων της μόδας, με την τάχα «μοντέρνα γραφή» στις ψυροφαντασμένες κουλτουριάρικες και ξιπασμένες ελιτίστικες κλικοπαρέες της πλατείας Κολωνακίου;

() πολιτισμός μας λοιπόν είναι άρρωστος! Αν ήταν υγιής, κάτι θά 'χε πιο καθαίο, απηχητικό κι ωφέλιμο να πει ο κάθε ποιητής.

Στην τέχνη το απλό, το αβίαστο, το κατανοητό, το ανεπιτήδευτο έχει μεγάλη χάρη. Ας μη παραβιάζουμε ποτέ την ίδια μας τη φύση. Ο Μπελίνσκι έλεγε:

«Η φύση είναι το αιώνιο πρότυπο της τέχνης..

Ψηφοφορικές ποιητικές ερωτο - επινοήσεις

Καμαρώστε και γελάτε με το παρακατιόν ποιητικό ψηφοδέλτιο, που μας έστειλαν από τη «Φωνή του Πειραιώς» τον Ιούνιο '89, μέσα στη βράση και στην ένταση του προηγούμενου προεκλογικού αγώνα, που όμως δεν έχασε την επικαιρότητά του.

Είναι μια δημοσιευμένη πρόταση, για ένα ερωτικό ψηφοδέλτιο, που ένας διάκονος του στίχου και καλός Σαμαρείτης του «μικρού θεού», παρότρυνε τους Πειραιώτες ψηφοφόρους να ρίξουν ένα ψηφοδέλτιο στις κάλπες, σαν το παρακάτω. Άξιος ο μισθός του (!) Χαρείτε λοιπόν την τσιληπουρδίστικη αυτή επινοήση:

*Πήρα το εκλογικό μου βιβλιάριο
κι έτρεξα, γεμάτος χαρά, να ψηφίσω τον έρωτα*

*Μα όταν έφθασα στο εκλογικό κέντρο
είδα πως δεν υπήρχαν ερωτικά ψηφοδέλτια.*

Άρπαξα τότε ένα λευκό και ενώπιον όλων έγραψα:

*Ένας ερωτευμένος που μάταια πίστεψε
πως θα κατέβαινε στις εκλογές του χίλια
εννιακόσια ογδόντα εννιά
η Αγάπη».*

Στέλιος Γεράνης

Εχ ρε ιπτάμενο μιμη-μεράκι ερωτομάνι πώς μας ετρέλανες τ' αγιοτολάχικο ψωρόλαγνο τζιμάνι κι έγραψε τέτοιονε φετφά για ψήφο σεξ φιρμάνι, να μπει στην κάλπη του έρωτα... γέρανος και γεράνι (!)

Διαβάστε τώρα από την ίδια εφημερίδα κι ένα σχόλιο του φωτισμένου κι εκλεκτού σε ύφος και σε ήθος Πειραιώτη λογοτέχνη και καθηγητή Κώστα Θεοφάνους με τίτλο Ολιβερό φαινόμενο:

Μας ξεφύτρωσε τώρα, ορμόμενο και αυτό από τη θεωρία περί σήψεως, ένα καινούριο μανιτάρι που μας προτείνει: «Ψήφο στον έρωτα!» Έλα Παναγία μου! Άλλο πάλι τούτο! Μόλις το διάβασα, σκέφτηκα ότι πρέπει, τώρα στα γεράματα, να πάω να κάνω γενικό σερβείγ, αναπαλαίωση που λένε... στα εργαλεία μου. Οι οπαδοί του «ερωτικού ψηφοδελτίου» δικαιολογούν τη στάση τους αυτή λέγοντας: «Είμαστε ρομαντικοί». Να λοιπόν που ο ρομαντισμός στην εκφυλισμένη του μορφή του Αχιλλέα Παράσχου επιστρατεύεται για να συγκυλύψει μια παθη-

τική στάση στα δράματα. Τη στιγμή που επίκειται η πιο κρίσιμη μεταπολεμική πολιτική αναμέτρηση, τη στιγμή που και τα μωρά παιδιά είναι πολιτικοποιημένα, οι άνθρωποι «των γραμμάτων και των τεχνών» εμφανίζονται απολιτικοί. Διότι λευκή ψήφος σημαίνει απολιτικοποίηση, σημαίνει μη συμμετοχή στα κοινά. Πώς λοιπόν αποφασίζουν οι «ρομαντικοί» μας να παίξουν το παιχνίδι της δεξιάς, ρίχνοντας ψήφο υπέρ... του «έρωτα»; Μα είναι υπεύθυνη πολιτική θέση αυτή για πολίτες μιας κάποιας ηλικίας; Ή μήπως είναι ένας ανεύθυνος ιδεολογικός αμοραλισμός;...».

Τα φτερινά νόμπελ

Το νόμπελ της Λογοτεχνίας, εφέτος δόθηκε στον ευνοούμενο της ισπανικής βασιλικής Αυλής, συγγραφέα Κ. Χ. Θέλα...

Το νόμπελ Ειρήνης στον Δαλάι Λάμα, θρησκευτικό και πολιτικό ηγέτη του Θιβέτ... που πήγε άμεσα στις ΗΠΑ, για να ευχαριστήσει τους μεσολαβητές αδελφοποιτούς του... και να ψυχοθεραπεύσει τους μυστικιστές οπαδούς του.

Οι Σκανδιναβοί τον βράβεισαν μ' εντολή του πρωταναγνώστη της Ουάσιγκτον, για τις υπηρεσίες του, «στην υκονόμηση της εθνικής ενότητας του κινέζικου λαού...». Και του το ανάγει ένας υπουργός του, όταν ο Θιβετιανός θεός τέλειωσε μια προσευχή... για να μη του διακόψει το διαλογισμό του (!) Κι ο τεμενατζής του υπουργός, αντ' αυτού, δήλωσε:

«Για μας τους Θιβετιανούς, το νόμπελ, αποτελεί επιβράβευση του επίμονου αγώνα του Δαλάι Λάμα, για τα δικαιώματα του λαού του...».

Κρίμα! Κι ελπίζαμε πως εφέτος το βραβείο Ειρήνης του Νόμπελ, θα τό 'παιρνε ο «ειρηνόφιλος» των 6... δικός μας νέος Λάμας της Εκάλης (!)

Και τα δύο φτερινά νόμπελ, αντιληφθήκατε λοιπόν με πόσο απολιτικά, υπερκομματικά και αχρωμάτιστα κριτήρια, απονεμήθηκαν (!)

Βέβαια, όπως στρώνεις κοιμάσαι. Καθένας με τα έργα του... ο μυλωνάς στ' αυλάκι... Κι ο Λάμας και οι γιάνκηδες, τ' όμοιο βιολί βιολάκι (!).

Το «μεγαλόψυχο» ΥΠΠΟ

Πού τα βρήκε το «φτωχολίκιο» αλλά τόσο γενναιοδωρο υπουργείο πολιτισμού τα 12 εκατομμ. που έδωσε δώρο στο ζεύγος Καρέζη - Καζάκου, για να ξαναφτιάξουν το πρόσφατα καμένο θέατρο «Αθήναιο» που έχουν σχεδόν ισόβια με μικρό ενοίκιο από το Μ.Τ.Σ.; όταν καθυστερεί από φουκαράδες λογοτέχνες την αγορά βιβλίων του έτους 1987;

Και τι επιτέλους θα γινόταν, αν από τα 80 θέατρα που έχει η Αθήνα, θα είχαμε για τη

χειμερινή περίοδο 79;

Τα βιβλία που έχει εγκρίνει η Επιτροπή για το '87, δεν είναι ούτε 5 εκατομμ. δρχ. Πώς λοιπόν και πού για το ευνοούμενο ζεύγος, βρέθηκαν κι επιδείχθηκαν τόσα χρήματα σαν μεγαλοψυχία;

Αλλ' ως φαίνεται, έχει κατάλοιπα το μερκούρειο ακαταλόγιστο καθεστώς στο ταλαίπωρο ΥΠΠΟ... ακόμα!

Κρίμα και ντροπή για τα χρωστημέικα των συγγραφέων. Θα λέγαμε αίσχος για τα ευνοιοθεατρικά που τα κονεί και τα γαλαντομεί η θεατροπολιτική του σουσού.

Ένα Φεστιβάλ

Σε μια τουριστική πόλη της Β. Ιταλίας, τη Μπαρμπε Τέρμε, διοργανώθηκε για 4 κατά σειρά χρόνο ένα Φεστιβάλ κωμωδιών, που προβλήθηκαν σ' αυτό, 70 έργα του είδους. Απ' αυτά, τα 24 παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά. Το Φεστιβάλ ήταν αφιερωμένο στο μεγάλο Τσάρλι Τσάπλιν, για τα 100 χρόνια από τη γέννησή του.

Απόλες τις ευρωπαϊκές χώρες, η Ελλάδα ήταν ακούσα. Κι ενώ είχαν σταλεί αλληπαλλήλες προτάσεις και προσκλήσεις για ένα παρών, έστω και με μια κωμωδία, εντούτοις κανείς δεν ανταποκρίθηκε. Περί άλλων τυρβάζουν οι θεατρικά «ιθύνοντες». «Σαρανταεννιά ραμιοί, πενήντα καπετανάτα». «Αγρόν αγόρασαν...». Έχουν βέβαια τον τελευταίο καιρό ανάλογα, στερέψει και οι γνήσιοι κωμωδιογράφοι! Κι ο δ/ντής του Φεστιβάλ Φράνκο Κάουλι παρατήρησε:

«Μας κάνει εντύπωση, πως μια χώρα σαν την Ελλάδα με πνεύμα και χιούμορ, να μην ανταποκρίνεται σε μια διοργάνωση γέλιου και χαράς.»

Εμείς amico italiano, δεν είμαστε μόνο για γέλια. Αλλά, το πιότερο... για κλάματα (!)

Εύνοιες

Ο συγγραφέας και δ/ντής της ΕΤ 2 κ. Θανάσης Βαλτινός, άξιος μπορεί, χαλάλι του και το διευθυντικό της τουβούλας. Θυμίζουμε όμως απλά, πως, ανάμεσα στ' άλλα του προσόντα... είχε λάβει και βραβείο εύνοιας από το αμερικάνικο περιβόητο Ίδρυμα Φορντ επί χουντοκρατίας.

Αλλ' αυτό ίσως ήταν πρόταση της κ. Καίτης Μυριβίλη, ή του παρασκηνιακού κ. Σαβοιδη.

Όπως και να 'ναι πάντως, είναι μεγάλη αβάνα να 'χεις και τέτοια περιγαμνή από υπεράτλαντες αφέντες... Βάνεις και τη σκούφια στραβά, κι όλα τα γράφεις και... στον κλήδονα...

Ἄτυχες σκηνοθετικές απόπειρες

Σάλος έγινε στην Επίδαυρο, το περασμένο καλοκαίρι, με το γιούχα που έριξαν θεατές και κριτικοί στον Γεωργιανό σκηνοθέτη Ρ. Στούρουα, που έξυπνα και για εντυπωσιακούς και προσωπικού συμφέροντος λόγους, τον έφερε πάλι φέτος το ζεύγος Καρέζη - Καζάκου.

Ο Στ. σκηνοθέτησε τον «Οιδίποδα Τύραννο». Βέβαια το ζεύγος των θεατρίνων, προσπάθησε να επιδείξει σκηνοθετικές καινοτομίες. Αλλ' ο Στούρουα που δε σκαμπάζει καθόλου ελληνικά, πώς ήταν δυνατό νά 'χει χωνέψει την αρχαιοελληνική θεατρική παράδοση;

Γι' αυτό, ήταν παρακινδυνεμένο, ν' αφομοιώσει τους ήρωες του Σοφοκλή, ή μπαίνοντας στο πετσί τους, να τους προσδιορίσει και να τους ζωντανέψει πειστικά σε μοντέρνα διάσταση και κίνηση που σκόπευε.

Ήταν επόμενο, για την καινοφανή του προσπάθεια, στο να καταφέρει, νέα σκηνοθετική μορφή και πνοή, να παραμορφώσει την κλασική τραγωδία και να προκαλέσει εύλογα γιούχα και θυμηδία.

Όμως, για τις φτηνές και τολμηρές αυτές απόπειρες, ευθύνη φέρει το φιλικό του ζεύγος.

Αυτές τις πρωτοβουλίες και ανατομίες, θέλησαν μάλλον να τις παρουσιάσουν γι' άλλους, ευνόητους λόγους.

Και μιάς και χάλασε η σούπα με τα πολλά μπαχαρικά... λέτε να την ξαναζεστάνουν πάλι με Στούρουα του χρόνου;

Καθόλου απίθανο, κι ας τους έψαλλαν οι κριτικοί τον αναβαλλόμενο (!)

Το θράσος στις μέρες μας είναι τόσο προκλητικό, από πολιτικούς και καλλιτέχνες, που δεν έχει όρια...

«Το στραβό το ξύλο

κ' η φωτιά δεν το καίει».

Βιαστικοί αφορισμοί...

Κάποιοι ελιτίστικοι αντιρρησίες και αμφισβητίες αξιών και μορφών... επιδειξίες στα περί διαγραμμάτων, που συγκροτούν την αιθεροβάμονη αρχικουλτουριάρα 'Εταιρία Συγγραφέων στην Αθήνα, ευκαιρίας δοθείσης τον περασμένο Ιούνιο, έτρεξαν πρώτοι, σαν εραστές της «ελευθερίας» και διαμαρτυρήθηκαν στην κενή γνώμη, για τα «χιλιάδες» σφαγμένα κινεζόπουλα της πλατείας Τιενανμέν.

«Περίτρανη» η συμβολή τους (!) Κι όχι μόνο στα κατά φαντασίαν χαβδώματα μπροστά στο άγαλμα της αμερικάνικης «ελευθερίας» που είχαν στήσει εκεί οι θερμόαιμοι ανατολίτες φοιτητές... αλλά και στις εδώ υποκλίσεις τύπου βουδιστών και ισλαμιστών που γλείφουνε το χώμα (!) Δεν τους έμεινε σπόνδυλος για σπόνδυλος, προσευχόμενοι... για να πάνε οι «κατασφαγμένοι» στον παράδεισο (!)

«*Η Εταιρία Συγγραφέων, τιμώντας τα θύματα της ένοπλης αγριότητας, υποκλίνεται μπροστά στην εκατόμβη...*» δήλωναν, ανάμεσα σ' άλλα υπέρμαχα λόγια συμπόνοιας.

Τι σου 'ναι τελospάντων αυτοί οι ψευτοκαθιερωμένοι και κατέχοντες κρατικά πόστα στο κακόμοιρο άστρ! Βιάστηκαν για τον αφορισμό τους.

Ανυπόμονα βλέπετε προφεσοράκια, κατεστημένου και «καλής κοινωνίας» (!) Μη χάς' η Βενετιά βελόνι (!)

Ας λει' εσείς. Τέτοιες θέσεις και αφορισμοί στην απανατολίτικη βία και βαρβαρότητα... τους ανοίγουν σιγά σιγά την πόρτα της ακαδημίας και όλες τις ευνοιοκρατικές θύρες. Όταν βέβαια είναι της χρείας... χωρίς να τις κρουταλήσουν.

Έδωσαν λοιπόν οι εταιριούχοι μοντέρνοι κουλτουρατζήδες εξετάσεις... και πήραν άριστα (!)

Εξαεριζόμενοι δε, βούιζαν κρότον οργάνων, μη σκεπτόμενοι και το πώς, «*στων κρεμασμένων τα σπίτια δε μιλάνε για σκοινιά*».

Ο Κ. Μαϊστράλης και η ΠΕΛ

Ακέριος και τίμιος πνευματικός άνθρωπος, με ύφος και ήθος στη σημαντική ποιητική του κατάθεση ο Κ. Μαϊστράλης. Ένας εκλεκτός ποιητής που προέρχεται από την τάξη των ανωτ. αξ/κών του στρατού. Το Ε.Π. τον θεωρεί από τους πιο ειλικρινείς του φίλους. Η δημοκρατική, φιλειρηνική, και ανθρωπιστική του προσωπικότητα, τον κάνει να διακονεί την τέχνη με σεμνότητα, συνέπεια κι αποτελεσματικότητα. Είναι γνωστός και υποδειγματικός στους κόλπους του λογοτεχνικού μας κόσμου. Τιμάει την Πανελλήνια Ένωση Λογοτεχνών σαν πρόεδρος της. Όταν γράψαμε ένα σχόλιο στο 71 τεύχος της Επιθεώρησής μας με τίτλο «*Δαφνοστεφανώματα*», που σχολιάζαμε πικάντικα και με αγαθή πρόθεση έναν άλλον Σύλλογο Λογοτεχνών για κάποιες «βραβεύσεις» με τα ίδια αρχικά γράμματα, δεν εννοούσαμε την Π.Ε.Λ. αλλά, τον ΠΕΛ που νομίζουμε ότι δεν έχει καμιά σχέση με το σωματείο λογοτεχνών που προεδρεύει ο φίλος Κ. Μαϊστράλης.

Ακουλουρίαστος και μυθοποιημένος

αγιατολ.αχ...

Συμπαθείστε μας κι εδώ, ένα τάδε έφη ο κ. Βασιλικός, στο «Έθνος» (11.9.89): «Σε μένα, ο Ανδρέας, είχε εξηγηθεί στα ίσια, ότι:

«Λέν τον ενδιέφερε η κουλούρα... Οι γίγες του εκμεταλλεύτηκαν αυτή τη διάθεση (γράφει αδιαθεσία και ζεμανφουτισμό) και το παράρριξαν στη λαϊκιστική... (Εδώ, ο νεοαριστοκράτης από το πολύ «τ' αγγέλισμα» ρίχνει στο «πηγάδι» τον έρμον το λαό και υπερσπιζόμενος το γυναικείο «φύλο» καταλήγει: «Ήμουν μαρτυρικός, κι εξακολουθώ να είμαι.

Υπερασπίζεται βλέπετε ο «μεγαλόφυλος» και την «δικημένη» κ. Μάγκυ Τσαντ... Κύριε φύλαττε από τρελές και υκολογιστικές αντιφάσεις

Αν είναι όμως αλήθεια ότι, ο γενικά ακουλουρίαστος κ. κρώνη ηγεμόνας δήλωσε έτσι, στον αναπληρωτή γενικό της τότε ΕΡΤ... εμείς, δεν κομίζαμε γλαύκα γι' αυτό. Άλλωστε, το υπουργείο πολιτισμού, το 'χε 8 χρόνια τελματωμένο με τη φίλη του κ. Μελίνα, χωρίς ποτέ να την αναδομήσει, όπως τις άλλες υπουργικές...

Ήθελε όμως τουλάχιστο για τα μάτια του κόσμου, να έχει σχέση με τον πολιτισμό, δηλαδή με τον ίδιο τον άνθρωπο, το γνήσιο Έλληνα, και τις κάποιες πολιτιστικές του ανησυχίες, κι εκδηλώσεις, που είναι η μόνη τόνωση της ηθικής του δύναμης, η μόνη παρηγοριά, τέρψη κι ελπίδα στη ζωή του.

Αλλά, πώς να γίνουν αυτά για τον καχημένο το λαό, όταν αδιάκορα του παίζουν κακό και παράλογο θέατρο...

Μια επικριτική για ΔΗΠΕΘΕ

Ο έγκυρος κριτικός του θεάτρου κ. Θόδωρος Κρητικός, έγραψε στην «Ελευθεροτυπία» για την παράσταση του «Πλούτου» του Αριστοφάνη που δόθηκε από το ΔΗΠΕΘΕ Γιαννινών το καλοκαίρι, μ' επιλογή και σκηνοθεσία του κ. Ν. Παρέλη, τα παρακάτω:

«Τα κείμενα δεν εξελίσσονται τόσο εννοιακά, γιατί έλειψε από την παράσταση μια ισχυρή κεντρική ερμηνευτική γραμμή, ικανή να συγχωνεύσει τα εμπλεκόμενα παράπονα στοιχεία της. Ο Νίκος Παρέλης, σκελετιστά, δεν έχει σκηνοθετική άποψη για τον Αριστοφάνη. Κι έτσι καταλήγει να ανακατεύει δεκάδες άσχετες μεταξύ τους ιδέες, που τελικά δεν δίνουν σε ενιαίο σύνολο.

Η μετάφραση του Μιχάλη Χοιρωμούζη, πρώτα απ' όλα, αποτελεί υλικό εξαιρετικά δύσχηστο, καθώς κάνει κάποια ανοικονομήματα ανοήματα προς την ηθογραφία, που μπορούν να παρασύρουν τους ερμηνευτές σε λάθος δρόμους. Όταν όμως πάρει και τις ανακατέψει το κωνσταντινοπολίτικο ιδίωμα του διαλόγου της με σύγχρονα εκθεωρησιακά καλαμπούρια, όταν ντίσει το θέατρο με βενετσιάνικες κάπες και μασκές του 18ου αιώνα, ενώ ταυτοχρόνως κλαισιώνει την Πενία με τον Πειναλέοντα και την Ανεργίτσα του Μπουσταντζόγλου, κι όταν πακετάρει το σύνολο σε ρεμβαστική έως μελαγχολική μουσική, είναι φυσικό να καταλήγει σε μια κουρελού που θ' αφήσει τους θεατές αμήχανους.

Ο μοναδικός σταθερός ερμηνευτικός άξονας της παράστασης ήταν οι επίμονες αναφορές της στην Κομνένια ντελ Άρτε. Αλλά βέβαια, οι ζεκάφωτες, τοίματες και τα μηχανικά κηδέματα κάποιων ηθοποιών δύσκολα οδηγούν στην ουσία του λαϊκού θεάτρου της Αναγέννησης. Και ακόμη δυσκολότερα στοιχειοθετούν ερμηνευτική άποψη για τον Αριστοφάνη».

Αντιφάσεις κι αχαριστίες βεντέτου

Ο συγγραφέας κ. Β. Βασιλικός, φάνηκε εξαερισμένος σχετικά την τελευταία δετία. Αλλά και οικονομημένος σαν έξυπνος μανδραρινίστικος παράγοντας της ΕΤ 1.

Στον καιρό του «βάρε κι άρπαξε», όταν είχε μισθούς παραμισθούς και ψευτοσίριαλ... τότε δηλαδή που ελέω Συγκροτήματος Λαμπράκη είχε γίνει υποδερβέναγας στην «τηλετύφλωση», έκανε την κάπια, τον αγά με παρακληρωμένη βούβα (!)...

Πρόσφατα όμως, καθώς αλλάζουν οι καιροί, για να καλοφανεί ο μαγκιόρος και στη νέα κατάσταση, έριξε στο «Έθνος» για τον πρώην αφέντη του, μια δικαίωση για τον εαυτό του:

«Μου άρεσε πολύ, η πρώτη τετραετία του Ανδρέα (για τις κόνυμες του κόστου που κατείχε, γιατί να μη του είχε άρεσει; Στη δεύτερη όμως τετραετία, νομίζω ότι αδιαφόρησε για τα κοινά. Ήθελε περισσότερο να λύσει τα προσωπικά του προβλήματα».

Αυτά είπε με ήπιο τρόπο ο λαλίστατος, ο χαϊδεμένος βεντέτος, για τα 4-5 χρόνια του μελαχά του... Τότε που είχε μπόλικο «σοσιαλιστικό» φαί, για τους αντιφατικούς και καιροσκοπούς χλαπα-χλούπες (!) Τότε, που καταβρόχθιζαν κεινασμένοι και λαίμαργοι σαν γαργαντούδες, με τρανές κουτάλες! Και σαν εκαραλίγδωσαν... τράβηξαν για Ρώμες και Παρίσια.

Σήμερα, που του Αντρέ Τσελεμεντέ, φτώχυναν οι καλιές παχυλές μασές, ο κ. Βασιλικός ξαναδηλώνει ξετσιπωτά στο «Έθνος» (10.9.89): «Θέλω ν' απαλλαγώ τώρα από το φερμονιάρ της σιαπής, που είχα επιβάλει στον εαυτό μου 8 χρόνια, εν ονόματι του σοσιαλισμού».

Αυτό είναι το αδίσταχτο και προκλητικό θράσος των αχαριστων καιροσκοπών, με το κριτήριο του παχέως εντέρου, που θε να «πουλάνε φίκια για μεταξωτές κοφάλες»... Κι επιβεβαιώνουν στο ακέραιο, την τσάμικη παροιμία: «τρώω το κότα... έζω και το κόρτα».

Χομπιερίνες θεατρίνες

Ζούμε σ' έναν κόσμο τρελό κι ανισόρροπο. Τα υπερβολικά κι άπληστα υλιστικά και μόνο αγαθά, τον ευνουρίζουν διανοητικά και τον αποκτηνώνουν. Πάμε προς το χειρότερο! Φρένο και θεραπεία δε φαίνεται στον ορίζοντα. Μονάχα μαύρα σύννεφα σκοτεινών μεταφυσικών καταστάσεων, ανάκατα με θρησκόληψιες, φλόμωσαν τελευταία και τα μυαλουδάκια, απ' ορισμένες θεατρίνες. Και να τρεις, απ' αυτές: Η Μαρία Αλιφέρη, η Μάρθα Καραγιάννη και η Σοφία Αλιμπέρη, τό 'χουνε ρίξει οι καημενούλες στα παρακνευματικά, τα πνευματιστικά, τις μετεμψυχώσεις και λοιπά μυστικιστικά και γελοία σκοτεινά και μυστηριώδη «χόμπυ»... για να ηδονίζονται σ' έναν κόσμο μαγγανιστικό, μαγικό, κι εξώπραγματικό.

Με την πειθώ των αριθμών

Η πυθαγόρεια λογική σε γεγονότα, από διάφορες επίσημες στατιστικές.

- Στον εμφύλιο, είχαμε 48.000 νεκρούς εκατέρωθεν, 15.000 καταδικασμένους σε θάνατο που οι μισοί εκτελέστηκαν και εκατοντάδες χιλιάδες τραυματίες.
- Εφέτος θάφτηκαν στις χωματερές 300.000 τόνοι βιομηχανικής ντομάτας.
- Οι φάκελοι των αγωνιστών που κάηκαν με τη Συμφωνία της Συμφιλίωσης ήταν περίπου 16 1/2 εκατομμύρια. Όμως στην πραγματικότητα, υπήρχαν 30 εκατομμύρια φάκελοι, στον κατά 2/3 λιγότερο πληθυσμό μας.
- Το 60% του δασικού πλούτου της Αττικής το φάγαν οι φωτιές. Πριν υπήρχαν 570.000 στρέμματα δάση, σε συνολική έκταση 2.100.000 στρεμμάτων.
- Το φετεινό δημόσιο έλλειμμα, βρίσκεται στα δύομιση τρισεκατομμύρια. Τα χρέη των προβληματικών σε 1 τρισεκατομμύριο.
- Ο ένας στους 4 Έλληνες είναι αναλφάβητος. Στις γυναίκες το ποσοστό είναι μεγαλύτερο.
- Τα χρέη των ΗΠΑΠ στα τρόλεϊ, ανέρχονται σε 23 δις δρχ.
- Από το 1986 ως τώρα στην περιφέρεια Γιαννίνων, έγιναν 2.610 θρησκευτικοί γάμοι και πολιτικοί μόνο 153.
- Πολυεθνικές εταιρίες που έχουν έδρα την Ολλανδία, προγραμματίζουν μεγάλες αγορές ακινήτων μετά το 1992 στην Ελλάδα. Μέσα στο 1988 μόνο, αγοράστηκαν ακίνητα στη χώρα μας απ' αυτές τις εταιρίες αξίας 900 εκατομ. δολάρια. Ενώ, Γερμανοί, Αυστριακοί, και Σουηδοί, ήδη έχουν αγοράσει πολλά παράλια της Πελοποννήσου και πολλών νησιών.
- Στην Ελλάδα, της άγνοιας και της σύγχυσης, της πρόληψης και δεισιδαιμονίας, λιμνάζουν σήμερα τους αφελείς πάνω από 3.000 κομπογιαννίτες, μάγοι κι αστρολόγοι κι άλλοι ντόπιοι γκουρούδες με μαύρες μαγείες και άλλες απάτες.
- Από το 1985 ως το 1989 τον Ιούνη, ξοδεύτηκαν συνολικά 179 εκατομ. δρχ. δια μέσου του υπουργείου Προεδρίας για τις παρακολουθήσεις και τους κοριούς τηλεφώνων.
- Εφέτος, θάφτηκαν στις χωματερές 228.000 τόνοι οπωροκηπευτικά.
- Η περιβόητη «αγορά του αιώνα» κόστισε στους Έλληνες φορολογούμενους 223 δισεκατομ. δρχ. Κι αναλυτικά: 1) Από την υπερτιμολόγηση στ' αεροπλάνα «μιράζ» 74,8 δις. δρχ. 2) Από την παρόμοια των F16, 17,8 δις. δρχ. 3) Από την αναπροσαρμογή των «μιράζ» ανάμεσα στο 1983-85, 3,1 δις. δρχ. 4) Από τη βασική ζημιά της αυτής υπερτιμολόγησης 53,9 δις. δρχ. 5) Από την επιλογή εμπορικής συμφωνίας στην αγορά των F16, αντί της διακρατικής μέσω FMS 25,8 δις. δρχ. 6) Από την απόλεια αντισταθμιστικών οφελών 38 δις. δρχ. 7) Από την αγορά των πυραύλων «Magic II» 10 δις. δρχ.
- Στην Ελλάδα, το 59% των νέων καπνίζουν· καθώς και το 39% των κοριτσιών. Απ' αυτές τις συνέπειες κι από άλλες παρεμφερείς καταχρήσεις, σκοτώνονται κάθε χρόνο στη χώρα μας 7.500 άνθρωποι.
- Οι δαπάνες των κομμάτων και των υποψηφίων για διαφημίσεις το πρώτο εξάμηνο το 1989, έφτασε τα 505 εκατομ. δρχ.

- Οι εκλογές, στις 18-6-89 και στις 5-11-89 κόστισαν στο κράτος 9 δις δρχ.
- Μέσα στο 1988 οι ξένοι με τις πολυεθνικές τους εταιρίες, αγόρασαν 12 κλάδους ελληνικής βιομηχανίας. Και οι επιχειρήσεις των ξένων εταιριών είχαν άνοδο των κερδών 652,5%.
- Το 1984, το έλλειμμα στο δημόσιο τομέα στη χώρα μας ήταν 585,2 δις δρχ. ως το 1988 έφτασε στο 1 τρισεκατ. 218,1 δις δρχ. χωρίς να συμπεριλαμβάνονται σ' αυτά, τα ελλείμματα των προβληματικών επιχειρήσεων.
- Το ελληνικό δημόσιο χρωστάει στον ΟΤΕ 2,9 δις δρχ.
- Το 1981, η αγοραστική δύναμη ενός εκατοντάδραχμου (100 δρχ.) ήταν 21,80. Το 1988 έπεσε στην ευτελή και θλιβερή αξία των 6,50 δρχ. από τον τρέχοντα πληθωρισμό.
- Στις 100 γυναίκες στη χώρα μας από 19 μέχρι 45 χρονών, έχουμε μόνο 17 γεννήσεις. Ενώ πριν 10 χρόνια είχαμε 23 παιδιά. Έτσι σε 3 10ετίες θα έχουμε μειωμένο πληθυσμό κατά 500.000.
- Η Ελλάδα κατέχει σε παγκόσμια κλίμακα το ρεκόρ σε νεκρούς και τραυματίες από τροχαία ατυχήματα. Σκοτώνονται περίπου 2.000 ετησίως και τραυματίζονται 30.000.
- Σε 40 δις δρχ. ανέρχονται οι ζημιές από τις πυρκαϊές στα δάση μας κάθε χρόνο.
- Ο μέσος όρος ζωής στη χώρα μας, βρίσκεται στα 75 περίπου χρόνια για τους άντρες και στα 78 για τις γυναίκες.
- Οι 50 ειδικοί Σύμβουλοι, σαν μετακλητοί υπάλληλοι στο υπουργείο Εθν. Οικονομίας, στοιχίζουν στο λαό την περασμένη 8 ετία, πάνω από 10 εκατομ. δρχ. το μήνα.
- Από την αυτοκινητοκατοχή στις χώρες της ΕΟΚ, το μεγαλύτερο αριθμό έχει η Δυτ. Γερμανία: ανά 100 κατοίκους αντιστοιχούν 42 αυτοκίνητα. Το μικρότερο ποσοστό κατέχει η Ελλάδα: ανά 100 κατοίκους 12 αυτοκίνητα.
- Στις Ην. Πολιτείες της Αμερικής, υπάρχουν σήμερα 4 εκατομ. άστεγοι. Και από τα 7 εκατομ. άνεργοι σ' αυτή τη χώρα τα 2/3 δεν έπαιρναν κανένα επίδομα το 1988.
- Στον τρίτο κόσμο πεθαίνουν κάθε χρόνο 7 εκατομ. παιδιά, από αστειές και κείνες και 4 εκατομ. χάνουν τη ζωή τους ετησίως από διάρροιες.
- Μετά από 10 χρόνια θα υποφέρουν σε βαριά κατάσταση από Έητς, 26.000.000 άνθρωποι σ' όλο τον πλανήτη. Και 6.000.000 θα πεθάνουν γύρω στο 2.000 χρόνια, από αυτή τη μάλιστα. Ενώ, ως αυτή τη χρονολογία, ο ένας στους 3 Ευρωπαίους θα πάσχει από καρκίνο.
- Κάθε μισή ώρα, πεθαίνει κι ένα άτομο στον κόσμο από το έητς. Ως το 2.000 χρόνια ο αριθμός των φορέων έητς στη Ρωσία θ' ανεβεί στα 15 εκατομ. και σε περισσότερους από 200.000 έητς-ιανοίς αρρώστους.
- Αφότου εμφανίστηκε το κρακ (το σκληρότερο ναρκωτικό) στη Νέα Υόρκη, η εγκληματικότητα, αυξήθηκε κατά 80%.
- Στη Δυτική Γερμανία οι άνεργοι, ανέρχονται σήμερα σε 4.000.000.
- Οι άπληστοι δελφινοκτόνοι, σκοτώνουν κάθε χρόνο σε θάλασσες και ωκεανούς του πλανήτη, 250.000 δελφίνια, για εκμετάλλευση. Ενώ στην Αρχαία Ελλάδα που το δελφίνι το θεωρούσαν ιερό, οι φονιάδες του τιμωρούνταν με θάνατο.
- Η Κυβέρνηση του κ. Μπους, εκτίμησε ότι, το 95% των ναρκωτικών που καταναλώνονται στις ΗΠΑ προέρχονται από άλλες χώρες. Ενώ, από τα διακινούμενα σε παγκόσμια κλίμακα ναρκωτικά, οι Αμερικανοί χρήστες καταναλώνουν το 65%.
- Ο αριθμός των πλουσιότερων ανθρώπων της γης ανέρχεται σε 157. Από τους Κροίσις αυτούς, οι 58 είναι Αμερικανοί, οι 54 Ευρωπαίοι, οι 11 Ιάπωνες, και οι 22 από Αυστραλία και άλλες χώρες του κόσμου.

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Λόγια που καίνε

του Στέλιου Κεντρή

Ο Συγγραφέας έχει χρέος να γράφει την αλήθεια. Δηλαδή, δεν πρέπει να την αρνείται, ούτε να την παραλείπει, κι ούτε να τη μασκαρεύει. Η αλήθεια είναι χρήσιμη, όταν μετατρέπεται σε ενέργεια.

Η Λογική του Έρωτα Παραβιάσεις και παρανομίες

Η κανονική ερωτική ζωή των ανθρώπων (όταν ο μέσος όρος ζωής έφθασε σήμερα στα 75 και πάνω) διαρκεί 40, το πολύ 45 χρόνια. Και αφού φυσικά δεν παραβιάζουμε τους νόμους της φύσης. Έχουν κι αυτοί βλέπετε το μεγαλείο τους! Όποιος δεν πειθαρχεί και δεν έχει επίγνωση αυτών των νόμων, πληρώνει ακριβά, με την υγεία του, την παραβίασή τους.

Πλήρωσε ο «μεσαιωνικός» ηγεμόνας που λέει κι ο Κολλάτος αυτά τ' απενενοημένα διαβήματα βγάζοντας «μπιελάρ» την καρδιά του... Αλλά, πληρώσαμε και πληρώνουμε εμείς ακόμα τα γα...κά τους.

Ο έρωτας στις γυναίκες αρχίζει και παίρνει από τα 50 την κατιούσα (εκτός βέβαια εξαιρέσεων· μιλάμε για τον κανόνα). Και στους άντρες από τα 55, η ερωτική διάθεση, μειώνεται χρόνο με το χρόνο· κι ως τα 60, χάνει σχεδόν το 50% της φυσιολογικής ερωτικής φωτιάς του υλικού του. Στα δε 65, σχεδόν σταματάει και πια δεν έχουν τόση σημασία οι τυχόν κατοπινές ξεθυμασμένες σαρκικές ηδονές... όσο κι αν πασκίζει η επιστήμη, με τεχνικά μέσα να τις βελτιώσει. Λε θα σταθούμε σε σπάνια παραδείγματα, επικαλούμενοι Καυκάσιους μαθουσάλες, κάποιες δυναμικής φυσικής ζωής, τύπου μουράτ Σιραλί, που παντρεύτηκε μ' ερωτικές προϋποθέσεις και στα 120... και πέθανε στα 170 χρόνια του. Ούτε στην καταπληχτική ιδιοσυγκρασία του Γσάρλι Γσάπλιν, ή του Πικάσο κ.ά. Εμείς αναφερόμαστε στους σεξοκανόνες των Ελλήνων, της δικής μας κοινωνίας.

Γι' αυτό ένας έμπειρος και λογικός κριτής, δεν μπορεί να βρίσκει νομίζουμε στήριγμα λογικής, να δικαιολογήσει τις ε-

πίμονες κι αρρωστημένες στα εβδομήντα χρόνια ακολασίες, σε μιαν άταχτη κι ακαταλόγιστη «ερωτική» ζωή με παλλακίδες και «σκυλάδικα», κοιλιόδουλες και χρηματόδουλες αφοσιώσεις και κραιπάλες, μοναδικές πιά έγνοιες. Όλα στη ζωή εξαρτιούνται, παράγονται, γεννιούνται από τα αίτιά τους. Κάθε πράμα έχει την αιτία του. Είμαστε ντετερμινιστές (αιτιοκράτες). Ποιός λογικός κριτής βρίσκει δικιολογία, σ' έναν έκλυτο βίο αρχιδημόσιου άντρα, να παραβιάζει σόνι και καλά τη φύση του, σαλιαρίζοντας σε γεροντική ηλικία, με γυναίκες = ηφαίστεια, πάνω στα δυναμικά τους νιάτα; Και να παίρνει τέτοιον κατήφορο διαφθοράς, διαλύοντας οικογένεια και μάλιστα όταν κυβερνάει ένα λαό με κάποιες ηθικές παραδόσεις; Εξ' άλλου κατά ποιιά λογική, να πληρώνει αυτός ο λαός κάποια τεράστια έξοδα καρδιοπάθειας που προκλήθηκε από την αδυσώπητη απληστία ενός γέρου εξουσιαστή του; Γιατί επέμεινε με τις παραπάνω παρανοϊκές συνήθειες να νυχτοξημερώνει με ανίκανες δυνάμεις σ' ερωτικές φοιλές;...

Μια παροιμία λέει: «Λαγός σκορδάρι στούμπιζε, μεζέ του κεφαλιού του».

Και ποιός ο λόγος, με ξένα κόλυβα να κάνει πλούσιες τις λεγόμενες, μ' όλο το σόι τους; και τους συγγενείς των συγγενών τους; Και να του επισκευάζουν με το ζόρι οι χειρουργοί τα όργανά του;

Δεν ξέρω αν εσάς, χωράει η λογική σας, τέτοιες παραβιάσεις και παρανομίες. Προσπαθώ ο ταπεινός ν' απλοποιώ τα σύνθετα· και να μου συμπαθάτε τέτοιες σκέψεις, κρίσεις κι αναλύσεις. Νομίζουμε ότι, οι πρωτοκλασάτοι «αθύνοντες» δεν έχουν το δικαίωμα να ξανοίγονται σε ασύδωτη προσωπική ζωή και σκανδαλιστικό προκλητικό κι ανήθικο ιδιωτικό βίο. Θά 'πρεπε οι τέτοιοι, νά 'ναι μαχαργιάδες και ιμάμηδες σε εμιράτα και σουλτανάτα, με χαρέμια, μαύρο χρυσό και σούπερ ζε-

μανφουτισμό, σε χώρες ρωμαϊκών οργίων και μεσαιωνικών αυτοκρατορικών ηθών, μιας θεοπάλαβης κι αχαρακτήριστης λιγώζωσης πολυγαμίας.

Εκτός και ο υποτιθέμενος γέρος, λαχαιώνει να 'ναι κανάς υπερφυσικός, πρίαπας, που πρέπει να φύγει και να καταλήξει στο νησί της Ταϊτής, με τ' απόλυτα ελεύθερα ήθη... για να μη βρούμε όλοι εδώ τον κακό μελά μας από δαύτονε... στο χορό των πηδημάτων(!)... Στο χορό μ' όλες τις ζούλες και μη κείτε είν' παρόλες οι τσοδοούλες σεξο-σκόλες ντοπαρίσματα και... φόλες!!!

Αθηναϊκή βαβυλωνία

Γέμισε η κακόμοιρη Αθήνα στις μέρες μας, με τις διάφορες φυλές του κόσμου. Και μη μου κείτε κοσμοπολίτισσα. Έγινε ίσως σα νέα Βαβυλώνα που φθείρει αγαλινά βουερά και πονεμένα και κατατρώνει παράκαιρα τον κόσμο της. Δεν την πλαισιώνουν μόνο από χρόνια μεσανατολίτες κι αραπάδες, διεθνείς μαφιόζοι, χασισέμποροι, και κάθε φυλής τυχοδιώκτες. Δούλες Φιλιππινέζες γενικών καθηκόντων... σαματέμποροι, Τούρκοι φυγάδες, Γιουγκοσλάβοι λωποδύτες, Πέρσες και Ιρακινοί ηρωίνο-έμποροι, λατινοαμερικάνοι κλέφτες, κάθε λογής αδίσταχοι μασκαράδες. Αλλά, και τελευταία, Πολωνοί εμιγκρέδες, αλητιράδες και φονιάδες, σαν τον Καλίτσκι που 'σφαξε σαν κατσίκι στις 2.8.89 τον Κουλουρίδη μες στο μαγαζί του, στην καρδιά της Αθήνας!...

Όποιος μορφής έγκλημα κι αν κάνουν αυτοί οι λεηλάτες στα γηγενή μας ήθη, οι ελληνικοί νόμοι, τους χαϊδεύουν στο έπακρο, και τους τρέφει κιόλας, ο έρμος φορολογούμενος λαός μας.

Πρόσφατα, αποκαλίφτηκε και μιας άλλης ντροπής μαφιόζικη προαγωγή μοντέρνων ηθών, που εφάρμοζαν δυο νέες κι όμορφες Πολωνέζες στην Κυψέλη.

Είχαν ανοίξει μαγαζί, δήθεν αισθητικής περιποίησης αντρών για μασάζ και τό 'χανε μπορδέλο... και οι βίζιτες σ' αναλογίες γούστων, πήγαιναν σύννεφο!!!

Ω, κατακαημένη μας παλιά ρομαντική Αθήνα, πώς σε κατάντησαν «τα σκυλιά με τα λουκάνικα...». Και πώς σε δοξάζουν σα νέα Βαβυλώνα, οι κλέφτες, οι πόρνες, οι διεθνείς αλήτες κ' οι κάθε λογής φονιάδες!...

«Ουαί εις την πόλιν ταύτην».

Κλάψτε!...

Κλάψτε τους λαούς που πισωδρομούν και μεταβάλλονται σε όχλους.

Κλάψτε τους ανθρώπους που με τόσες άγνοιες κι ακαιδευσίες είναι ξένοι για την επιστήμη, την αλήθεια, τη φύση, τη ζωή, το δημιουργικό μεγαλείο του σύγχρονου κόσμου.

Κλάψτε τους ψευτοηγέτες που σαρώνουν και υποτιμούν τις πιο τρανές αξίες του πολιτισμού μας.

Κλάψτε τους νέους των ναρκωτικών, των ντίσκο, της γυμνασίας, της αναρχίας, της αλητείας, της τεμπελιάς.

Κλάψτε τις θρησκοληψίες, τις εικονολατρίες, τις ειδωλολατρίες, κι όλες τις μεταφυσικές δοξασίες.

Κλάψτε τους άξεστους κι ασυνείδητους ψηφοφόρους, που όταν έρχεται η ώρα της κάλπης, πάνε και κάνουν επιλογή κλεφταράδων δημαγωγών, τυχοδιωκτών και απατεώνων, με κριτήριο όχι του νου, της λογικής, του δίκιου των πολλών και του γενικού κοινωνικού συμφέροντος, παρά με κρίση του ατομικισμού και της κοιλιάς τους.

Κλάψτε, κλάψτε! Είναι καιρός για σαρδώνιους κλαυσίγελους.

Κλάψτε κι αυτούς που είναι «εν μέσω αγαθών νεκροί» όπως θά 'λεγε ο Ησαΐας.

«Είθε οι οφθαλμοί μου να ήσαν πηγές δακρύων, δια να κλαίω ημέρα και νύκτα τους πεφονευμένους του λαού μου!» (Ιερεμίας).

Γράμμα ενός σύγχρονου μονάρχη από αφρικάνικη χώρα κάφρων προς Αμερικανο επιτηδείο μανατζερ

Αντί ενός παρόμοιου που χάθηκε

Αγαπητέ μου Τζορτζ,

Τα 4 τελευταία χρόνια, έγινα απόλυτος σοσιαλ-δυνάστης.

Γι' αυτό σε χρειάζομαι για ειδικό μανατζερ της ζούλας. Θέλω να σε κάνω τραπεζίτη. Μου χρειάζεται μια τράπεζα να συγκεντρώσω όλο το χρήμα των κάφρων υπηκόων μου που επισπράττουν οι δημόσιες επιχειρήσεις. Και εκεί-δή θέλω έναν τύπο σαν εσένα, για να το κουμαντάρω... πρέπει να έρθεις στο βασίλειό μου, πατρίδα των πατέρων σου, κι ας είσαι κοινωνικά διωκόμενος στη δεύτερη πατρίδα σου. Εδώ στην Άφρিকা, θα βρω τρόπο να σε κάνω τρα-

πεζίτη ή μεγιστάνα. Κι εσύ θα μου δίνεις όσα σου ζητώ. Δε θέλω να μείνω ένας μικρός μονάρχης. Θέλω να προαχθώ σε αυτοκράτορα. Να φθεις και μη φοβηθείς κανέναν. Εδώ «το κράτος είμαι εγώ». Όποιος δημοσιεύει οτιδήποτε για τις γυναικοδουλειές μου... θα τον αγοράζεις με εκατομμύρια και θα τον αλλοτριώνεις να τον κλείνεις. Πρέπει να τó 'χεις μάθει καλά το ρήμα: κλέβω, κλέβεις, κλέβει, κλέβουμε, κλέβουμε, να μην κλέβουν. Και πού 'σαι. Θα κλέβεις ελεύθερα εσύ. Αλλά τα περισσότερα για μένα. Διότι έχω έξοδα. Έχω ορφανά κορίτσια στο παλάτι μου και πρέπει να τα προικίσω και γιούς τεμπέληδες που θέλω να τους κάνω πολιτικούς, ν' αφήσω τη δυναστεία μου πίσω, να συνεχίζουν εδώ, το προπαντός, «σοσιαλιστικό» μου έργο.

Θέλω χρήμα, χρήμα, χρήμα. Η τράπεζά μας που εγώ δε θα φαίνομαι, θα γεννήσει κι άλλες θυγατρικές έξω. Να τα κάνουμε και σ' αυτές λίρες και δολάρια. Και έννοια σου, έχω να σου πασάρω για διεκπεραιώσεις, τοποθετήσεις και αγορές, πολλούς εχέμυθους φίλους του στενού μου περιβάλλοντος... και τις ωραιότερες γκόμενες. Εγώ θέλω να τα ζήσω τα στερνά μου, σαν τον Αγά Χαν και τον Ίμπν Σαούντ.

Γιατί, έχω καλομάθει σ' όλη τη ζωή μου. Θα σε χορτάσω και σένα χρήμα και γυναίκες. Πρέπει να δώσω αποζημιώσεις. Να βγάλω διαζύγιο. Να κάνω κι ένα γάμο ακόμα, όσο μου μένει καιρός με όλα τα μοναρχ-ειδικά έθιμα, μ' ένα κορίτσι ορφανό που έχει λαϊκό αισθητήριο... κι ας μου τη λένε παλλακίδα. Αυτή, μου κάνει όλα τα γούστα μου. Δε θέλω παντρεμένες να ξοφλάνε στην παστάδα μ' ένα «ζουζουνάκι μου» κι ένα κρύο, φιλί ξεθυμασμένο. Η αλλαγή εμένα μου 'γινε καθημερινός ισόβιος καημός, κέφι και πραχτική της ώρας, κι ας λέει ο Διογένης «...πάσα γυνή ομοία».

Θα παντρευτώ παρθένα, γιατί, ο απαντός μου παραχόρτασε 55 χρόνια θηλυκά «αφάν καντέ» της Αφρικής της Αμερικής και της Ευρώπης... Και όπου νά 'ναι, σ' ένα δυό χρόνια θ' αποκοιμηθεί μακαρίως, ανάμεσα στις δυό του ζούφιες πατατούλες. Γι' αυτό, θέλω χρήμα, χρήμα Τζωρτζ, σπείσε, να σε κάνω εσένα τραπεζίτη, να κλέψεις με την ψυχή σου και για μένα. Θα κλέψεις, νά 'χουμε λεφτά να χορτάσουμε, να δοξαστούμε. Και δεν έχεις τίποτα να φοβηθείς. Όποιος κι αν έρθει μετά, στο μοναρχικό μου πόστο, θα κουκουλώσει και θα παραγράψει την όποια δήθεν παρανομία μας. Άλλωστε, μου χρωστάνε κουκούλωμα, γιατί κι εγώ, ναι κι εγώ, τους έχω κουκουλώσει τις δικές τους απαγές και ρεμούλες. Όβερ. Σε περιμένω.

Δικός σου για πάντα. Ο μονάρχης του βασιλείου των κάφρων της Αφρικής.

Και για την αντιγραφή
Στέλιος Κεντρής

Λόγος δικαιοσύνης και αδικίας

Τό 'χουμε ξαναγράψει. Η εκούσια αφαιρεση ζωής από άνθρωπο σε συνάνθρωπο, το σκόπιμο το ηθελημένο έγκλημα, δεν καταστέλεται χωρίς παραδειγματικά αντίποινα.

Ήξεραν ασφαλώς καλύτερα από μας, οι αρχαίοι μας φιλόσοφοι, τι θα πει τιμωρία και απονομή δικαιοσύνης.

Όμως, δυστυχώς τα τελευταία χρόνια στην κοινωνία μας γίνονται κάθε μέρα όλο και πιο ωμότερα και ειδεχθέστερα τα πάσης μορφής εγκλήματα. Η ανθρώπινη ζωή δεν υπολογίζεται για τίποτα. Ο σεβασμός προς αυτή, απορρέει από την ουσιαστική και ανθρωπιστική μόρφωση.

Μα εδώ, η παραμόρφωση, η ημιμάθεια και η αμάθεια, θα έπρεπε να υπαγορεύουν οπωσδήποτε την αντίποινη τιμωρία στον εγκληματία.

Η ατιμωρησία, η χαλάρωση και η υπερβολική επιείκεια των νόμων, οδηγεί στην αναρχία και στην εύκολη ηθική παρανομία. Ο ενσυνείδητος φονιάς, όταν δεν τιμωρείται με φόνο, αποθρασύνεται και καταλήγει πάλι σε κακό, ασυδοσία και κτηνωδία.

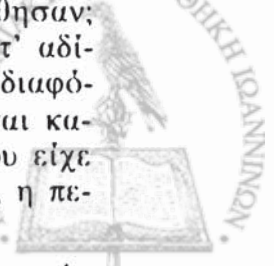
Όσο τα θύματα, δε θα βρίσκουν προστασία και θύτες κι αυτουργοί, θα νιώθουν την ατιμωρησία, τόσο θα υποθάλπεται πάντα η εγκληματική ακολασία.

Η κατάργηση της θανατικής ποινής, θα χρειαζότανε μόνο τότε, όταν οι άνθρωποι είχαν ολοκληρωμένη παιδεία, χρηστή αγωγή, και ήταν άξιοι και ισότιμοι πολίτες, ικανοί να μη μπορούν να βλάψουν το συνάνθρωπό τους.

«Ο υγιής και ειλικρινός λόγος, ορίζει τα νόμιμα όρια, ανάμεσα στην αδικία και στη δικαιοσύνη» (Ισοκράτης προς Νικόκλεα).

Τζουμπέδες και χαραμήδες

Το ελληνικό κουβέρνο, μισθοδοτεί σήμερα 500.000 δημοσίους υπαλλήλους και χωρίς να τους απασχολεί ουσιαστικά όλο, χωρίς ν' αποδίδουν το πρέπον. Το τι χρειάζονται και πώς προσελήφθησαν; Μην το ρωτάτε. Το ξέρετε. Από τ' αδισταχτα όργια της ψηφοθηρίας των διαφόρων προεκλογικών κυβερνήσεων και καταστάσεων. Ως το 1981, η Νου-δου είχε διορίσει δεκάδες χιλιάδες. Έπειτα, η πε-

ρίοδος του ανδρείσμου, έφτασε τους διορισμούς το τελευταίο εξάμηνο προ των εκλογών του Ιούνη στις 96.000. Κάθε βέβαια διορισμός και δεκάδες ψήφοι. Και η ταχτική του παλιού Τζουμπέ σ' όλο της το μεγαλείο(!). Οι κατά καιρούς εξουσιαστές, για το μελαχά της κουτάλας γίνονται και Τζουμπέδες. Έτσι, σαν διάδοχοι της εξουσίας, ούτε ο ένας θίγει τους προηγούμενους, ούτε ο άλλος τους επόμενους.

Κανείς όμως δε σύγκρινε ποτέ, πόσους υπαλλήλους στον κρατικό μηχανισμό απασχολούν άλλα κουβέρνα, ανάλογα με τον πληθυσμό τους.

Για παράδειγμα: Η Δυτ. Γερμανία που έχει 60 εκατομ. κατοίκους, δεν έχει πάνω από 250.000 δημοσίους υπαλλήλους. Κι εμείς 9 1 2 εκατομμύρια 500.000. Όλοι για τη «Θυρίδα». Ζήτη οι χαραμοφάδες(!)...

Ελληνικός Σουρεαλισμός

Οι σημερινοί σουρεαλιστές Έλληνες κι ελληνίσκοι, είναι παράγωγα σουρεαλιστικής χώρας - κοινωνίας, πάνω από το πραγματικό και το χειροπιαστό.

Συχνά, αποδειχνουν ότι, δεν καταλαβαίνουν πως, το κλέψιμο γενικά (και πόσο μάλλον του δημοσίου χρήματος) είναι άτιμη κι εγκληματική πράξη. Έτσι, αντί να καταδικάζουν τέτοιες πράξεις και τους κλέφτες... τους ζητωκραυγάζουν, τους επιβραβεύουν, ορκίζονται στ' όνομά τους, τους κάνουν ινδάλματα, θεούς... Και ζήτη οι τραγελαφικές αντινομίες τους, και το παράλογο θέατρό τους!!!

Πώς έπειτα, να μην είχε δίκιο, ο αρχηγός του γαλλικού σουρεαλισμού Αντρέ Μπρεττόν, όταν έλεγε ότι:

«Οι Έλληνες δε χρειάζονται ξενόφερτο, εισαγόμενο σουρεαλισμό, σαν αισθητικό κίνημα, γιατί, η Ελλάδα είναι χώρα σουρεαλιστική και δεν έχει ανάγκη από τεχνητό σουρεαλισμό, αφού τον διαθέτει μόνη της σε φυσική κατάσταση».

Πονηρά ψευδώνυμα

Εμείς στο Αντάρτικο, στην Εθνική Αντίσταση, αλλάζαμε ονόματα σκόπιμα, για να μη μας μαθαίνουν οι καταχτητές και τα τσανάκια τους και εκδικούνται τους συγγενείς και τα σπίτια μας. Τότε δικαιο-

λογημένα βγάσαμε και καθιερώναμε ψευδώνυμα, γιατί τα υπαγόρευαν οι ανάγκες της πατρίδας, του είμιου αγώνα και ο σκοπός της λευτεριάς.

Στην περασμένη όμως σουλτανάτικη τετραετία, που όλα ήταν ελεύθερα εδώ και βρίσκονται σε υπόδικη διαδικασία... τι τ' ήθελαν τα ψευδώνυμα ορισμένοι, όπως π.χ. ο «Αριστείδης», ο «Μπάρμπας» ή «Ρώσος» κ.ά.;

Κρίμα που δεν ήξεραν οι όποιοι ψευτονοματούχοι, το του Ισοκράτη αξίωμα:

«Να προτιμάς τη δίκαιη φτώχεια, από τον άδικο πλουτισμό».

Αλλά, «τα έξυπνα πουλιά, από τη μύτη πιάνονται(!)».

Η απάτη των «πολιτικών ευθυνών»

Τι σημαίνουν οι συχνές αναφορές για τις «ευθύνες» των αστών πολιτικών, που τις πιπιλίζουν σαν καραμέλες; Τις πολιτικές ευθύνες, τις ρίχνουν έναν παρά, δηλ. στο «ζεμανφού» και κοροϊδεύουν. Όταν εμπίπτουν σε ποινικές ευθύνες, κι αυτοί τις αποφεύγουν, «σαν οι διαβόλοι το λιβάνι», γιατί έχουνε κατά καιρούς ψηφίσει νόμους και τις αποφεύγουν... θα πρέπει να πάψουν να μας μιλούνε για πολιτικές ευθύνες, που από τον άμοιρο λαό, αντί να καταδικάζονται, να τιμωρούνται, τις σκεπάζει το συστηματικό κι αδισταχτο ψέμα κι επιβραβεύονται κιόλας.

Είχαμε κάποτε βαρεθεί ν' ακούμε τον Γ. Παπανδρέου να λέει για τους αντιπάλους του, «θα τους καταλογίσουμε ευθύνες». Ιδού τώρα και ο γιός του. Είπε ότι, «έχει ένα μέρος πολιτικής ευθύνης» για τα σκάνδαλα. Αλλά, δεν τον «αγγίζουν».

Κι άλλοι πολλοί επικαλούνται «ευθύνες». Προκλητικές μπουρδολογίες(!). Καπηλίες ή κακοποιήσεις εννοιών και λέξεων. Αντιφάσεις και τρελές υπεκφυγές. Ποιός ποτέ τιμωρήθηκε για «πολιτικές ευθύνες», έστω κι αν τις παραδέχτηκε; Αυτές δεν είναι παρά, αγέρας κοπανιστός(!). Γιατί εννοούν να κοροϊδεύουν αδιάκοπα το λαό και οι «ευθύνες» να γίνονται βουνό; Ως τότε θα τους ακούμε να προσποιούνται και να εξαπατούν; Οι πολιτικές ευθύνες ηγετών, χωρίς ποινικές ευθύνες, δεν υπολογίζονται και θα πρέπει να τιμωρούνται, για όποιες ηθικές και οικονομικές παρανομίες.

Εξελιχτικοί και χρονικοί ορισμοί

Για τους έγκυρους πολιτικούς παρατηρητές δε χωράει αμφιβολία ότι, οι Αμερικάνοι που ελέγχουν την κατάσταση στη χώρα μας, κρατάνε πάντα ένα κυβερνητικό σχήμα των αστικών κομμάτων δυό τετραετίες το πολύ, με την ίδια πάντα πολιτική, για τα στρατιωτικο-οικονομικά συμφέροντά τους.

Οι ευνοούμενες και δανειοδοτούμενες εδώ κυβερνήσεις, αφού είναι απόλυτα οικονομικά εξαρτημένες, η αντοχή τους από το νόμο φθοράς της εξουσίας, είναι μέχρι την οχταετία. Δεν πάει παραπέρα. Τόσο κράτησαν και τον Καραμανλή (1956-1964). Τόσο και τους συνταγ/ρχες (1967-1974). Τόσο και ξανά τον Καραμανλή - Ράλλη (1974-1981). Τόσο και τον Παπανδρέου (1981-1989).

Εκτός από κάποιες άλλες μικρές και πρόσκαιρες κυβερνητικές παρεμβάσεις, αυτή είναι η αλήθεια κι ας επιβραβεύουν οι κρετινικές μάζες τις δημαγωγίες τις καταχρήσεις, τις σπατάλες και τις ασωτείες. Έρχεται μια ώρα κι όλα τα δόλια αποκαλύπτονται κι όλα τα κρυφά «φανερά γενίσκονται» κι εξεφτελίζονται και πεθαίνουν. Είχε δίκιο ο Σαίξπηρ όταν έλεγε ότι: «Ο θάνατος για να επιταχύνει το έργο του μεταχειρίζεται σαν βοηθό του, την ασωτεία».

Φονιάδες μόδας και χαδία δικαιοσύνης

Η Ραβανού η φόνισσα, αποδείχτηκε: η προσωποποίηση των φρόνιμων τρελών και τέλειων εγκλημάτων, ενός θεότρελου κι εγκληματικού μέρους της κοινωνίας μας. Το φονικό της ένστιχτο, σχεδίασε όχι μόνο το μπαλντά, παρά και την τελετουργία των κεριών της υποβολής, και της απόπλισης δίχως άμυνα των δυο αθηναίων γυναικών, για να τις εξασπαστεί ανώδυνα, με μαγικό γούστο και χωρίς αντίδραση στις αιώνιες μονές!!!

Πάει βλέπετε ταχύτερα με τη μέθεξη της μαγγανείας, ο τυφλός κι ελεεινός κοσμάκης στην «ουράνια βασιλεία» των υπνοτιστικών χαπι-έντικων μωθημάτων. Μη παριζενεύεστε. Οι κρετινοί του όχλου τρέφονται σύγκαιρα, σε ευρεία κλίμακα με τις κομπογιαννίτικες δοξασιές και τις

καφετζούδικες προφητείες: αφού ο κοσμάκης τις τελευταίες δεκαετίες στερείται προκομένη παιδεία, αφύπνιση, ανθρωπιά φώτα επιστημονικά και ηθικά, στο μυαλό και στην ψυχή του. Επόμενο είναι λοιπόν, να τρέφει ο λαός από το υστέρημά του, της Ραβανού λίγα χρονάκια στις γυναικείες φυλακές, να μάθει εκεί και άλλους τρόπους φονικούς, ώσπου να ξαναβγεί, αφού μετάνιωσε (όπως ο φονιάς ο Μπέσκος και τόσοι άλλοι), για να «καθαρίσει» κι άλλα θύματα, μεσαιωνικής μόδας, και πάσης εφευρετικής δεισιδαιμονίας(!).

Έτοιμοι φονιάδες, πάντοτε χαϊδεύονται από νερόβραστες και τάχα μεγαλόψυχες (γράφει λασπαδιάρικες) και άδικες νομοθεσίες.

Καμαρώστε π.χ. κι έναν διαβόητο Μπέσκο. Τον καταδίκασαν δις σε θάνατο μετά 25 χρόνων... και τον διασκεδάζουν.

Πρώτη καταδίκη για: «Στραγγαλισμούς δύο γυναικών, για δεκατέσσερις απόπειρες ανθρωποκτονιών, για επτά βιασμούς, για απόπειρες βιασμών, για επτά ληστείες των θυμάτων του και για άλλα αδικήματα».

Ο Μπέσκος είχε συλληφθεί στις 7 Οκτώβρη του '83, ύστερα από μπλόκο της Αστυνομίας στο ύψος του τροχονόμου στην Κηφισιά. (Ο τελευταίος βιασμός είχε γίνει στην Εκάλη).

Για τη σύλληψή του χρησιμοποιήθηκε ως «δόλωμα» η αστυνομική Ταξένη Ταμπάκη. Πέρασαν 6 χρόνια από τη σύλληψή του και 4 χρόνια από την πρωτόδικη δίκη του, κι όμως ο Σπ. Μπέσκος που είχε χαρακτηριστεί πιο επικίνδυνος κι από το δράκο της Θεσσαλονίκης Κυριάκο Παπαχρόνη, ακόμα δεν έχει δίκαστεί τελειδίκα...».

Πώς να μη λέμε «ζήτω η ελληνική δικαιοσύνη»(!).

Θέσεις αλληλεγγύης

Ο φίλος μου ο φρυδάριος ή «θεός» της πολιτείας, τρώγοντας λαχανόπιτα (αδυναμία του) στο «Λεωνίδα» της Βαρυμπόμπης που πάει συχνά τις λιακάδες και για κανό χειροκρότημα, δήλωσε ότι: «Έναν πρωθυπουργό, δεν πρέπει να τον πάνε στο δικαστήριο αλλά, ο λαός να τονε στέλνει σπίτι του».

Βρε μισαλά, κομπουριάτικη αλληλεγγύ-

γύη! Μα τον άι-Νεκτάρη, δεν τη χώνεψα ούτε με κόκα, ούτε με πέτσι(!) Ίδατε λοιπόν, τι κάνουν οι πρόσφατες κολακειές του πρώην, για τον ίδιο: Δηλαδή με το πνεύμα: λες καλά για μένα, λέω καλύτερα για σένα. Εκεί το πάμε δυστυχώς, μου δίνεις, σου δίνω... και «Κόρακας κοράκου δε βγάζει μάτι».

Πάντως αυτή η αξίωση του φίλου μου φριδά, δε στέκει σαν παραινεση και υποθήκη, όση αλληλεγγύη κι αν έχει. Αμ πως, δηλαδή, κάθε πρωθυπουργός ευκαιρίας, δικαιούται να παρανομεί σε όλα, να παραβαίνει τους συνταγματικούς νόμους, να κάνει ό,τι του καρνίζει ο λουλάς... κι ο λαός καθημαγμένος από ευθίνες του ίδιου, να του λέει: Μπράβο και ζήτω, καλά μου κάνεις, ό,τι μου κάνεις, ξανακάνε μου, ό,τι κι όπως ποθείς; και το σόι σου όλο. Στο τέλος, «σφάζε με κιόλας αγάμ ν' αγιάσω». Σου οφείλω χάρητες. Σ' ευχαριστώ πολύ; και σύρε μετά δόξης και όαφνών στο σκίτι σου!!

Βρέ, βρε, φώτιση θεόκεμπτου πνεύματος του κοιφού μας «θεού»(!). Μη μας βασκαθεί. Γιατί αν τον ξαναϊδούμε πρόεδρο δημοκρατίας... εξ ιδίων δεν πρέπει να κρίνει τα αλλότρια. Εκτός, κι αυτή η δήλωσή του, δόθηκε μεταξύ λαχανοτυρόπιτας και αχλαδιού(!). Ας μη λησμονεί, κι ότι, χαρακτήρισε την Ελλάδα μας «τρελοκομείο»; κι αφού δεν είχε άδικο, αναρωτήθηκε το πώς και το γιατί, κατάντησε τέτοια η Ελλαδίτσα μας:...

Κι όταν στις μέρες μας γκρεμίζονται τόσο εύκολα: εξουσίες, καθεστώτα, θρόνοι, θεοί και είδωλα, εμείς θα λατρεύουμε σα μαζόχες αμαρτωλά, μυθοποιημένα πρόσωπα και ψεύτικους θεούς;

Τέλος, ο «σοφός» θεός, δεν πρέπει να ξεχνάει ότι, όταν ανάβουν κι οργίζονται και εκρύνονται τα λαϊκά ηφαιστεια, δεν πάνε σκίτι τους, ούτε οι Λουδοβίκοι, ούτε οι τσάροι, ούτε οι Μουσολίνηδες, ούτε οι Μεντερέδες...

Αοιδοί και αηδοί σ' αχρηστία στη Βουλή

Η αντιπνευματική και αντιμορφωτική πολιτική στη χώρα μας, η πολιτική των κοϊφίων τενεκεδ-ονομάτων, της Κατινίτσας, του Ντέταρι, του άσπρου = μαύρου, της παλαβής κι αμοραλιστικής θρα-

σύτατης επιμονής, μετά την εκέλαση των ηθοποιών βουλευτών στη Βουλή των Ελλήνων και την κατάχτηση της πολιτικής κουνίστρας... Μας ξενιάζει ολότελα; και μας κάνει να βάζουμε στραβά το καπέλο... και ο μήνας έχει εννιά(!). Ένα το σίνθημα, όλοι οι αοιδοί και οι αηδοί στη Βουλή.

Τώρα έχουν σειρά οι τραγουδίστριες να γίνουν κι αυτές βουλευτίνες... Και στις άλλες εκλογές, σειρά οι Τσιτσιολίνες και οι τραβεστίνες(!).

Είναι το «σέρβις» της μόδας βλέπετε, για τις βλακέντιες μάζες, που δεν επιδίδονται σε τίποτ' άλλο, από το βίντεο, την τσόντα και το ξενομανιάρικο τραγούδι(!).

Και καλά το Μύκη τονε ξέρετε; έχει θητεία στη Βουλή. Αμ εκείνη η κ. Φαραντούρη-Χυτήρη τι σας λέει: Είναι γνωστό κ' υπονοούμενο το πώς τις ανάδειξε, κάποιες τέτοιες τραγουδίστριες, ο διάσημος συνθέτης.

Τι θα κει όμως αυτή στη Βουλή; Και η φωνή της για κανα μοιρολόι, ή και ρεμπέτικο, στον κατακαημένο γεροζούρα τον Εμίρη, δεν είναι κεφαλίσια, αλλά βραχνή και με το ζόρι βγαίνει. Μπράβο κυρία Χυτήρη.

Φτιαχτά «μεγάλα» ονόματα, χωρίς προσόντα για ξεγελάσματα των αφελών.

Ε, ρε Μύκη, να όψεσαι. Και καλά με τους ηθοποιούς συγγενεύουν οι αστοί πολιτικοί, αλλά με τις ντίβες τι θα μάθουν; Τις μπλα μπλα ρετσιτατίβες;

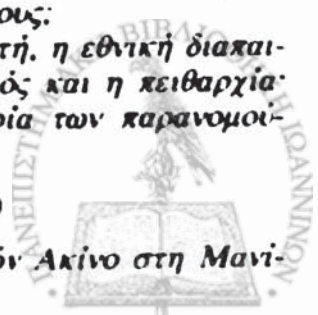

Διαλογικά ερωταπαντήματα Από τα ΓΙΑΤΙ και τα ΛΙΟΤΙ Του Γιακουμή και του Νότη

— Ποιά έμπραχτα ιδεώδη λείπουν σήμερα από την ελληνική κοινωνία που αλλοτριώνεται και διαφθείρεται από τα ξένα ήθη; και φθείρεται και σακίζει από τ' αφίστικα κι ακαταλόγιστα υλιστικά αγαθά και την απληστία τους;

— Λείπουν: η σωστή, η εθνική διακρίδαγωγήση, ο σεβασμός και η κειθαρχία; και η σκληρή τιμωρία των παρανομοιωντων.

— Γιατί, η Κορασόν Ακίνο στη Μανί-

λα των Φιλιππίνων, ζήτησε από το Μάρκο πριν πεθάνει στη Χονολουλού... να επιστρέψει πίσω στον κακόμοιρο φιλιππινέζικο λαό. όλα τα κλεμμένα χρήματά του... Κι εδώ ακόμα δεν εξήτησε κανείς επιστροφή στο χρήμα του λαού από τους κατά καιρούς επίσημους αετονύχηδες του δημόσιου κουρβανά;

Διότι, εδώ, όποιος αρπάζει... κανείς δεν επιστρέφει τίποτε. Ζήτησαν ο κλέψας του κλέψαντος, τω κλέψαντι και ζητούν και παίρνουν και ηθικές αμοιβές και ζητωκραυγές, και παράσημα και στο τέλος τους στήνουνε κι αγάλματα(!).

Τι είπαν οι «ιθύνοντες» εμπειρογνώμονες του αεροπορικού δυστυχήματος που έγινε στη Σάμο, με τα 34 θύματα τις αρχές Αυγούστου:

«Κακή στιγμή - Καλός πιλότος».

Μα... αυτό δεν είναι απαράδεχτες δικιολογίες, παρανοϊκές αντιφάσεις και προφάσεις εν αμαρτίαις... Αφού γνώριζαν τα μανιακά ερωτικά σάλτα του πιλότου, γιατί δεν τον έριχναν σε διαθεσιμότητα;

Διότι, στο ρωμέικο, τα πιότερα πράματα, τα οδηγεί μια τυφλή σκοπιμότητα... Κι αλίμονο από τους αθώους, που πάνε για τον αγύριστο!...

Γιατί βιάζονται γενικά εδώ στη «μπάτε σκύλοι αλέστε» χώρα μας οι πολυεθνικές και άλλες ξένες εταιρίες και διάφοροι μεγαλοκαρχαρίες, ν' αγοράζουν, εκτός από τα πιο έξοχα παραλιακά μας μέρη, αλλά και τα πιο κεντρικά των μεγαλουπόλεων οικοπέδα και αρχαία κλασικά μας κτίρια;

Διότι θέλουν να στήνουν «άψε-σβήσε» τα εκμεταλλευτικά τους μεγαθήρια. Και διότι έρχεται ολοταχώς το 1992 και... «όποιος πρόλαβε, τον Κύριον είδε»!

Πέφτουνε παγανιές κι ακρίδες οι τρομεροί οι Γιάπωνες και από την Άπω Ανατολή κι από την Ευρώπη, κι από την Αμερική... και σιγά σιγά γίνονται κυρίαρχοι οικονομικοί, κι αγοράζουν αβέρτα και αναδείχνονται με το χρήμα τους λίαν αρπαχτικοί.

Άλλωστε, η ΕΟΚ τό 'χει σαν αρχή, μπροστά στους μεγιστάνες, οι μικροί, να κάνουν τουμπεκί!...

Γιατί δεν έμαθαν οι νεότεροι Έλληνες ότι το 1944-45 κρατήσαμε τη Θράκη δική μας, (όπως ομολογεί και ο Τσώρτσιλ και ο Ήντεν σε απομνημονεύματά τους) χάρη στην εκτίμηση και την επιμονή του Στάλιν; Αλλά και τα Δωδεκάνησα που πήραμε στις 29.3.46 μ' επίμονη θέση και παρέμβαση του Μολότωφ.

Διότι, δε συμφέρει η ιστορική αλήθεια τα πολιτικά κατεστημένα στη χώρα μας; κι ούτε πολλές φορές τα πρόσωπα και τα πράματα να λέγονται με το αληθινό τους όνομα. Η Αλήθεια φλογίζει και φωτίζει. Γιατί μπορεί όπως λέει ο Αριστοτέλης, φίλος να είναι ο Πλάτων, αλλά, πω φίλτατη η αλήθεια!».

- Τι είπε η κ. Μελίνα Ντασέν προεκλογικά, σε λόγο της στη Σαλονίκη;

Είπε βαρύγδουπα λόγια: «Σύντροφοι και συντρόφισσες, Όλοι είμαστε εδώ. Το Πασόκ είναι αιδώ. Κι εγώ είμαι αιδώ, με βλέπετε. Κι εσείς είστε αιδώ. Σας βλέπω. Όσους δεν είναι αιδώ, δεν τους βλέπω» κι ούτε θέλω να τους βλέπω. Εγώ είμαι καλά. Γιατρεύτηκα στο πολυτελέστερο εβραϊκό νοσοκομείο της Νιού Γιόρκ...

Τι άλλο είπε στο σπουδαίο αυτό λόγο της;

— Τίποτα. Α, ναι. Παραλίγο να τους πει κι εκείνο που είχε πει ο «λεβέντης»: «Εγώ είμαι υγιής, αλλά, το κόμμα είναι άρρωστο».

— Γιατί, στις ελευθεροασύδωτες κοινωνίες, όταν βγάζεις πιστόλι πάνω σ' ερωτική κραιπάλη και στα 65 χρόνια σου αλά Γκιωνάκη (μ' έξη φορές αναβολή στο κακούργημα) κάνεις και την Κοζανιτά διάσημη, να κινητοποιείται η αστυνομία και να μη τη βρίσκει... γιατί κάθε αναβολή να πετυχαίνεται προς το συμφέρο του κατηγορούμενου;

Διότι, αυτό σημαίνει στη χώρα μας βαρβάρη «δικαιοσύνη» όταν μάλιστα έχεις και λυκουρέζικες συνηγορίες... γιατί να μη γίνεσαι και διάσημος; Μην κοιτάς εκείνους που δουλεύουν γνωστικά κι αθόρυβα για το κοινό καλό και τον πολιτισμό και παραμένουν άγνωστοι και στο περιθώριο. Αυτές είναι οι αδικίες και οι αντινομίες στις σύπιες αστικές κοινωνίες.

— Γιατί 8 χρόνια ο τέως υπερυπουργός κ. Άκης Τένας είναι ο Άκης στην πολιτική κουνίστρα) κρατούσε δέσμιο ένα διαμέρισμα στο Ίδρυμα του Προϋποσού-Ευρυτανίας και πάντα κλειστό, για να πάει μια φορά το χρόνο για κινήσι σ' εκείνα τα ζαωγόνα δάση, να παίρνει το φρέσκο αέρα του... ενώ οι καθηγητές και οι καθηγήτριες του οικοτροφείου, δεν είχαν πού να μείνουν μες στους βαριούς χειμώνες;

— Διότι, ήτανε πολύ χαϊδιάρης, κολλητός και χαντζαντζάρης του «μεγάλου» μας.

— Γιατί, ο κ. Α. Πακ, όταν ρωτήθηκε από τον κ. Λοιμιάση στο πορτρέτο της προεκλογικής βραδιάς, (τέλη Οκτώβρη), για το ποιούς πολιτικούς ηγέτες της σύγχρονης Ελλάδας εκτίμησε και θαιμάζει περισσότερο, ή διδάχτηκε από αυτούς; και η απάντησή του ήταν: τον Ελ. Βενιζέλο, τον Γ. Παπανδρέου, τον Κ. Καραμανλή και τον Κ. Στεφανόπουλο;

— Διότι, μ' αυτούς τους δασκάλους της πολιτικής έμαθε γράμματα και για να βγάλει ο καθένας τα συμπεράσματα της ιδεολογίας του... Έτσι, «μ' όποιον δάσκαλο πηγαίνεις/τέτοια γράμματα μαθαίνεις».

— Γιατί, η διανοητική αποκοντριάση ραμίων ψηφοφόρων, φτάνει συχνά σε παροξισμούς... και προσπαθεί να δικιολογεί τ' αδικιολόγητα:...

— Διότι, το κριτήριο βρίσκεται σχεδόν πάντα, στον αφαλό και στη γαστέρα του(!) Κ' ίσως έχει και κανα δίκιο κι ο περιβόητος Νιόντος... με τους «γιφτους»...

— Γιατί, ο κ. Α. Σερζής, από τους καλύτερους και σοβαρότερους εκφωνητές της ΕΤ1, σε μια συνέντευξή του ένα βράδυ του Νοέμβρη, ντράπηκε πολύ για τον εαυτό του και για λογαριασμό μιας συνεντευξιαζόμενης κυρίας;

— Διότι, συνεντευξιάστηκε αυτή την ασυνάρτητη θεατροκυρία ελγινειοπαθούσα, που του 'λεγε: «Ο κύριος Έλγιν ήταν κλέφτης...». Κι εκείνος τη διόρθωνε ντροπιασμένος ότι: «οι πεθαμένοι δεν λέγονται κύριοι...».

— Πόσα χρήματα κλήθηκε να επιστρέψει στο κριτικό ο κ. Τόμπρας ο αρχικριτικός που τ' άχε εισπράζει σα δερβέναγας του ΟΤΕ χωρίς να τα δικαιούται, ανεξέλεγκτα, πέρα από τους κανονικούς μισθούς του;

— Ε, δεν ήταν και πολλά συγκριτικά με άλλωνών... 10 εκατομμύρια δρχ. ήτανε μόνο. Αυτά δε σημαίνουν παρά, μικροπαισίματα(!) Μιάς και γλιτώσαμε από τους καρχαρίες... τους κοριοούς θα υπολογίσουμε, όπως ο καημένος ο Μπέρτολντ Μπρέχτ:...

— Γιατί, όταν δολοφονήθηκε ο Παύλος Ντακογιάννης στις αρχές Οκτώβρη, ο τότε υπουργός κ. Σαμαράς δήλωσε «συντετριμμένος» ότι: «Η δημοκρατία δεν τρομοκρατείται»;

— Διότι, αν είμαστε εμείς θα του προσθέταμε: Όταν η δημοκρατία ξεπέφτει σε αναρχία, είναι ανίκανη ν' αυτοπροστατείται...

— Περίε το έγκυρο βρετανικό Περιοδικό «Εκονομιστ» που δε χρειάζεται αντισχόλιο;

— Ισού: «Τους σημερινούς Έλληνες ψηφοφόρους, ακόμα και ο Τάνταλος, θα μπορούσε να τους λυπηθεί... Στην ελληνική πολιτική ζωή, δεν μετράει τι έχεις κάνει, αλλά το ποιός είσαι...».

Οιφολογία του συρμού

Αναρωτιέται κανείς, τι έπαθαν τελευταία οι άνθρωποι παντού στην Ευρώπη, να βλέπουν στους αιθέρες με τη νοσηρή φαντασία τους, οπτασίες και ούφο... Τάχα, πέφτουν εξωγήινα πάνω από τα κεφάλια τους, Τρομάρα τους(!). Μπούχτισαν φαίνεται από υλικά αγαθά, και τα μυαλά τους αποκοντριάθηκαν και αδρανοποιούνται, υπολειτουργούν και πολλά μυαλά παθαίνουν καθιζήσεις και καταρροές. Οι γνώσεις τους μένουν στο ναδίρ. Και είναι επόμενο ν' ασχολούνται μαζί με τ' άλλα μεταφυσικά και οπτασιακά... και με την οιφολογία του συρμού.

Μάγοι, αστρολόγοι, κομπογιαννίτες, χαρτορίχτρες, καφετζούδες, κι όλα τα σόδομα της εκμετάλλευσης και του σκοταδισμού... Τό 'ριξαν τώρα με τ' αδύνατα ψυχοδιανοητικά πλάσματα, στις ονειρικές ψευδαισθήσεις εξωγήινων φαντασμάτων και τε-

ράτων!). Όσοι πιστεύουν τέτοια, είναι αξιολύπητοι και μοιάζουν τους θρησκόληπτους των δικών μας κοινωνιών, που βλέπουν αγίους στον ύπνο τους, ή ακούνε παραισθησιακές φωνές θεών και διαβόλων και από τους φόβους των, φτιάχνουν εκκλησιές και μοναστήρια ή τα κάνουν τα έχια τους τάματα και συναχτήρια... για να τους φυλάνε από εξωγήινα τέρατα... τα τάγματα των χερουβείμ και σεραφεείμ(!).

Μεταβολές αρνήσεις και συγκρίσεις

Όλα τα πράγματα, βάδισαν κι εξελίχθηκαν πάντα στη ζωή, με το «ουδέν κалόν αμιγές κακόν» και τανάπαλι, μέσα σε διαλεκτικά όρια και νόμους αντιθέσεων. Γι' αυτό, όσοι δεν παραδέχονται αυτή την αμείλιχτη κίνηση και μεταβολή των πραγμάτων και των φαινομένων, είναι ανίκανοι να συλλάβουν και να κρίνουν τις κατά καιρούς ιστορικοκοινωνικές αναγκαιότητες. Με το δίκιο λοιπόν, να κρίνονται άδικοι και παράλογοι, αφού αρνούνται και αμφισβητούν και αφορίζουν τις δημιουργικές αξίες του παρελθόντος που υπηρέτησαν την εποχή τους· και άνοιξαν δρόμους και ορίζοντες, και λεωφόρους προόδου.

Τα σημερινά αφοριστικά, είν' επιπόλαια, τρελά κι ασυγχώρητα αναθέματα και αποσκορακίσματα των περεστρόϊκων στη Ρωσία, Πολωνία, Ουγγαρία κ.λπ., ενάντια στο 40χρονο Σοσιαλισμό και σε ηγέτες, που ανάλογα με τις δυνατότητές τους, τους υπηρέτησαν και τους βοήθησαν.

Αμφιβάλουμε, αν στο μέλλον τα συγχωρήσει ποτέ αυτά, η φιλοσοφημένη και τετράγωνη λογική και ιστορική συνείδηση των γενεών.

Οι αμελέτητοι αμφισβητίες και οι αρνητές κάθε αξίας του παρελθόντος στον ανατολικό κόσμο, νομίζουμε ότι, απώλεσαν και γνώση και μνήμη. Δεν είναι σε θέση ν' αναλογιστούνε, το πώς και αν, η συλλογική και πειθαρχημένη εργασία και παιδεία, σ' επαναστατικό κι αναγεννητικό καθεστώς, καθοδηγήθηκε σωστά.

Τράβηξε μπροστά με εφρείς και ρεαλιστές ηγέτες. Παρά τις όποιες θυσίες, παρεκλήσεις, λάθη και καθυστερήσεις. Παρά τα όποια αίτια αρνητικών και ανταγωνιστικών αντιδράσεων; Και όμως, δη-

μιούργησαν ένα πλατύ πεδίο, συγχρωτισμών και αλληλομιμήσεων, στους δυο κόσμους, κι επέφεραν μετά το Β. Π. Πόλεμο, μian αξιέπαινη ισορροπία, ανοίγοντας αισιόδοξες προοπτικές συνεργασίας, για ένα ειρηνικότερο και δικαιοότερο μέλλον των λαών.

Μήπως δεν ήταν ο Σοσιαλισμός, που χόρτασε ψωμί κι αδερφοσύνη, δουλειά, παιδεία και δικαιοσύνη εκατοντάδες εκατομμύρια ψυχές; Δεν ήταν αυτός πρώτος που έστειλε άνθρωπο στο Διάστημα; Δεν ήταν αυτός που πρώτος δημιούργησε τα πολυκαταστήματα «Τσουμ και Γκουμ και Χάλι» σε κρατικές συλλογικές επιχειρήσεις; και τα μιμήθηκε μετά κι ο Καπιταλισμός σε ιδιωτικές εκμεταλλεύσεις;

Μήπως δεν ήταν ο Σοσιαλισμός που πρώτος εφάρμοσε την κρατικοποίηση της δημόσιας υγείας, τους αγροτικούς Συνεταιρισμούς και τις άλλες διάφορες εθνικοποιήσεις που αντέγραψε κι ο Καπιταλισμός, σε όποιους τομείς τον συνέφερε;

Μήπως δεν ήταν ο Σοσιαλισμός, που ανακάλυψε την επιστημονική οργάνωση της κοινωνίας, την απελευθέρωση της εργασίας από τη σκλαβιά του κεφαλαίου, πολλά τεχνολογικά επιτεύγματα, όπως το επίτευγμα της μαθηματικής ακριβείας, τους τρομερούς πολυκέφαλους κώνους κ.ά.;

Γιατί λοιπόν απορρίπτουν και διαγράφουν με μια μονοκοντυλιά, αυτό το πλεονεχτικότερο κοινωνικό σύστημα της μαζικής και συναινετικής δύναμης και προόδου των λαών;

Μήπως θα πρέπει με τον Καπιταλισμό, ν' αδρανοποιηθούν οι άνθρωποι, να πισωδρομήσουν; Να μη μορφώνονται και να μη διαμορφώνουν παραγωγική συνείδηση; Να μην αγαπιούνται, να παίρνουν ναρκωτικά, να τεμπελιάζουν, να κλέβουν, ν' αλητεύουν, ν' αυτοκτονούν, να δολοφονούνται, να πεθαίνουν παράκαιρα;

Αν είναι αυτός ο κύριος διασπαστικός και διαλυτικός σκοπός του Καπιταλισμού, που εν ονόματι των «ατομικών ελευθεριών» πετυχαίνει τον τελευταίο καιρό και χάρη σε ομόφρονες φίλους και σύμμαχους ηγέτες του γλυκού νερού, που αποδύονται σε ανατροπές και ισοπεδώσεις των πάντων σε χώρες της Αν. Ευρώπης, με το πρόσχημα της καπιλευτικής, κούφιας και διαστρεβλωτικής έννοιας της ελευθερίας, χαλάλι και ξανά χαλάλι του!

Πόσο δίκιο είχε ο Μαρξ όταν έλεγε ότι: Ένας λαός είναι μια δυνατότητα, που ένας καλός ηγέτης, τον οδηγεί και πάει 50 χρόνια μπροστά. Αλλά, κι ένας κακός, τον φέρνει άλλα τόσα και περισσότερο πίσω.

Η «περεστρόικα» που έγινε «ραστρόικα»

Ο παλινωδιακός, αντιφατικός, επικόλαιος και νεοφώτιστος ηγέτης της σημερινής Ρωσίας, καλοθελητής και υπηρέτης αλλοτρίων δυτικών συμφερόντων... το περασμένο καλοκαίρι για μήνες «εκοίησε την νήσσαν» καλοπερνώντας στη «ντάτσα» του στο Σότσι, στην Κριμαία. Αφού απώλεσε την αίσθηση της ιστορικής αλλά ως ένα βαθμό και της σημερινής πραγματικότητας, επιβάλλοντας την «περεστρόικα», που σημαίνει ανασυγκρότηση, τη μετέβαλε ύπουλα και πονηρά σε «ραστρόικα» που θα πει: διασκορπισμός, διάλυση.

Τώρα: Ας περιορίσει αν μπορεί, τις κοινωνικές και εγκληματικές αναστατώσεις και τις οξύτερες οικονομικές κρίσεις στην αλλοτριωμένη πιά μητρόπολη του Σοσιαλισμού. Ας χαρεί τη γενική μείωση της παραγωγικότητας, στο ήμισυ από πέρσι, τις απεργιακές κινητοποιήσεις και τις τρομαχτικές ελλείψεις βασικών καταναλωτικών αγαθών... Τώρα, τον πιάνει ίλιγγος. Τού 'ρχεται η σκοίφια γύρα... και τρέχει και συνάπτει ελεεινές συμφωνίες (ως και στη Φιλανδία) και υποτιμάει σε θλιβερό κλίμακα το ρούβλι! Τρέχει και δε σώνει και κουβαλάει στη Ρωσία χιλιάδες ξένες ιδιωτικές επιχειρήσεις, κι εταιρίες, μικτές και πολυεθνικές κι άλλες διάφορες πατερναλιστικές, με την προθυμία του άνευ όρων «γιές» σε όλα. Πρόσφατα, υπόγραψε και συμφωνία με νόμο, για ελεύθερα καπιταλιστικά τηλεοπτικά κανάλια, και για το 1990 μάλιστα με 5.000 αμερικάνικες ταινίες, για να διαπαιδαγωγούνε πιά τα ρωσόπουλα οι γιάνγκηδες και -οι γκάγκστερς.

Είναι να μη λυπάστε αυτόν το νέο ναρκισσιστή αυθέντη, που σιγά σιγά τα παραδίνει όλα άνευ όρων, στο αντίπαλο στρατόπεδο, μη υπολογίζοντας την ισορροπία των δύο κόσμων; Και δεν είναι μόνο που έκανε μόνιμο ταμπού αφορισμών και λάσπης τον Στάλιν... είναι, πού, όπως πάει κι αυτός και οι συνεργάτες

του, που αρνούνται και τον Λένιν... θα τονε σηκώσουν κι από το Μαυσωλείο του, κι ας τρίζουμε τα κόκκαλά του!

Τι άλλο θα μπορούν να πούνε οι «ραστρόϊκανοί» από το ότι, για όλα φταίει ο Λένιν (1924) και ο Στάλιν (1956); Εδώ, τα τελευταία χρόνια έφεραν σε τέτοιο θλιβερό κατόντημα τις όμορφες και περήφανες Ρωσίδες, να πουλάν τη σάρκα τους και την τιμή τους για ένα δολάριο, για ένα βρωμερό μπλουτζίνι ή καλτσόνι...

Ας τονε καμαρώνουν λοιπόν το «Γκόρμπι» τους οι φλογεροί «ραστρόϊκανοί» απανταχού της γης(!).

Η Γ.Α.Α. και ο θυμός της φυγής

Η ζωή στην Ανατολ. Γερμανία, μέχρι πρότινος, κοιλούσε ήρεμη. Ο λαός της είχε στο μεγαλύτερο μέρος του ενωτική σύμπνοια και θέληση για παραπέρα προκοπή κι ευημερία. Φαινότανε τουλάχιστο μια κειθαρχημένη κοινωνία. Δούλεψε βαριά, με θυσίες για την ανάπτυξη της Γ.Α.Α. από το 1946 και δάθε. Έβλεπε μ'εξώφθαλμες παρατηρητικές επισκοπήσεις, μια νοικοκυρεμένη χώρα. Στο πρόσωπο της Δρέσδης, της Λειψίας, του Αν. Βερολίνου και άλλων πόλεων, χαιρόσσευα τη νέα όψη των πραγμάτων. Άνθιζε πάντα η κάθε συλλογική παραγωγική τους ενδοχώρα. Θαύμαζες την εξελιχτική τους πορεία. Άλλωστε, η πρόοδος ενός λαού, αντικαθρεφτίζεται και από τις αθλητικές επιδόσεις. Διότι, όλα τα μεταπολεμικά χρόνια, τα πιότερα μετάλλια, σε παγκόσμιους και πανευρωπαϊκούς αγώνες, τα κέρδιζε τα έκαθλα η Γ.Α.Α. Κάθε σπίτι είχε κι από δυο-τρια αυτοκίνητα που μαρτυρούσαν τη βιομηχανική τους πρόοδο. Υπήρχε ίση μεταχείριση.

Όσοι μπήκανε τα ζιζάνια... Τάχα σ' όνομα της ελευθερίας και της δημοκρατίας. Άσχετα αν οι δυο αυτές μεγάλες αξίες, είναι στις κακώς εννοούμενες... Με τα δέλεαρ των δολαρίων και τον πρόστυχο ρόλο των μαγνάρων, με τα σχέδια του αρχισατανικού εγκέφαλου της Ονάσιγκτον Μπρεζίνσκι... και με εκτελεστικό όργανο τον «Γκόρμπι»... έβαλαν τις τορπίλες τους, κι έστησαν τις παγίδες τους, για ν' ανατρέψουν τέτοιο καθεστώς, που ήτανε καρφί και στα μάτια του κ. Κωλ. Ένα καθεστώς, κατά τις φημολογίες, είχε και το πιο εκπαινετό βιοτικό επίπεδο τα τελευταία χρόνια, απόλες σχεδόν τις χώρες του υπαρκτού Σοσιαλισμού στην Ευρώπη.

Όταν κέρασα πριν 10 χρόνια στο Βερολίνο, οι δυτικο-γερμανοί, έμπαιναν κι έτρωγαν φτηνά και χορταστικά και ξαναγύριζαν στο Δυτικό. Μα ύστερ' από τη «ραστρόικα» στη Ρωσία, Πολωνία και Ουγγαρία, ο Μπους με τον Μπρεζίνσκι, έστειλαν τον υπουργό τους Μπέγκερ στη Μόσχα, για να κατέβει πάση θυσία ο

Γκόρμπι ο φίλος τους, να μεσολαβήσει επίμονα στο συνετό ηγέτη Χόνεκερ, για να γκρεμιστούν το «τείχος» του Βερολίνου. Κι ο νενέκος Ξους ο Γκόρμπι δεν τα κατάφερε σε πρώτο πλάνο. Στη συνέχεια όμως, κι όταν οι 50 χιλ. Τούρκοι, επέστρεψαν στα σπίτια τους και στα νοικοκυριά τους στη Νότια Βουλγαρία, το γεγονός αυτό, το θεώρησαν μεγάλη ήττα γιατί, δεν μπόρεσαν να διαλύσουν με τη φυγή των εκβουλγαρισμένων Τούρκων το καθεστώς της φίλης γειτονικής χώρας. Έτσι, κατάστρωσαν άλλο σχέδιο, και μέσω πληρωμένων Ούγγρων... ξεσήκωσαν και στην Αν. Γερμανία την πάντα εύκολη στον παρασυρμό, για περιπέτειες και για αλητική κι ασύδωτη ζωή νεολαία. Άφησαν λοιπόν τη δική τους κατάσταση, τις ανάλογες ανέσεις κι ευκολίες, το σίγουρο μέλλον τους κι έφυγαν κατά χιλιάδες για την «Εδέμ» της Δυτ. Γερμανίας (μικρό καχέκτυπο της ζωής των ΗΠΑ). Εκεί θα «καλοπεράσουν», θα μείνουν κι άνεργοι, θ' αλητέψουν καλύτερα, κι ας υποφέρουν. Για χάρη της παρεξηγημένης ελευθερίας, θα γίνουν κλέφτες, χασικλήδες, αναρχικοί· η πιότερη ηρωϊνή και το σκληρό το κρακ του θανάτου, θα τους οδηγήσει πιο πρόωρα και ασφαλέστερα στον ψευδαισθητικό ονειρικό παράδεισο(!). Αυτοί οι νέοι που θα μετανιώσουν πικρά, γιατί μιλάνε για δημοκρατία, όταν δεν σέβονται τη δημοκρατική πλειοψηφία που έχει το κυβερνητικό κόμμα του Κρεντς στη χώρα τους, έναντι των άλλων 5 κομμάτων; Τι σοί πίστη έχουν σε δημοκρατία, που δεν έκατσαν στον τόπο τους ν' αγωνιστούνε για τις αλλαγές και τις μεταρρυθμίσεις... και βρίσκουν εύκολες της φυγής και της εμικρέδικτης φυγομαχίας τις λύσεις; Αυτό το καθεστώς δεν ξόδεψε μέχρι χτες να τους σπουδάσει, ή να τους κάνει ειδικευμένους εργάτες ή τεχνίτες;

Το τείχος λοιπόν το ρίξατε και με τη βοήθεια του Γκόρμπι... Τώρα, η πατρίδα σας γερμανόπουλα, τι θα πρέπει να σας τιμωρήσει και να σας διαγράψει, σαν αποπαίδια; Γιατί, την προσβάλατε και την αρνηθήκατε, για να δοκιμάσετε τη ζούγκλα του «ελεύθερου κόσμου»; Αν είναι έτσι, χάρισμά σας!!!

Αντιφάσεις και ανισορροπίες

Ο Έντβαρντ Σεβερτνάντζε σε ομιλία του στη Νέα Υόρκη, στο Σύνδεσμο Εξωτερικής Πολιτικής των ΗΠΑ, τις αρχές Οκτώβρη, είπε ανάμεσα σ' άλλα και τα παρακάτω:

«Υπήρξε κάποια εποχή που ο συγκεντρωτισμός ήταν αναγκαίος για αντικειμενικούς λόγους.

Θυμηθείτε την επέμβαση και τον αποκλεισμό που επιβλήθηκε στη χώρα μου. Θυμηθείτε τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν μόλις σε λίγους μήνες μεταφέραμε τις βιομηχανίες μας πέρα από τα Ουράλια και σε λίγα χρόνια ξαναχτί-

σαμε τη χώρα από τα ερείπια. Χωρίς αυτή τη συγκεντρωτική θέληση, η χώρα θα είχε κυριευθεί από την πολεμική μηχανή των ναζί και δεν θα είχε μπορέσει να σώσει τον παγκόσμιο πολιτισμό σ' εκείνη τη μάχη.

Χωρίς εκείνη τη θέληση, η χώρα μας δεν θα είχε ίσως επιβιώσει μετά τον πόλεμο, μπροστά στον ατομικό εκβιασμό και αργότερα την πολεμική απειλή».

Ποιά ήταν λοιπόν τότε η ηγεσία του Συγκεντρωτισμού στην ΕΣΣΔ; Δεν ήταν η σταλινική... τότε που έγινε και το περιβόητο Κραχ το 1929 στις Ην. Πολιτείες; Τότε, που 100.000 Αμερικάνοι πολίτες έκαναν αιτήσεις να μεταναστεύσουν για να ζήσουν και να εργαστούν στη Σοβ. Ένωση; Άρα δικιολογεί απόλυτα ο υπουργός του Γκόρμπι το σταλινισμό, σα να λέει έμεσα ζήτω ο Στάλιν. Τότε, γιατί κι αυτός κι ο προϊστάμενός του τον αφορίζουν σε άλλες δηλώσεις τους και μαζί διαγράφουν, καταλασπώνουν και ισοπεδώνουν όλες τις αξίες του παρελθόντος στην πατρίδα τους, μη σεβόμενοι ούτε το νικητή του Β' Π. Πολέμου;

Τι απαράδεχτες και τρελές αντιφάσεις κι αντινομίες κι από τους δύο;

Αλλά, ιδού τι δήλωσε πρόσφατα κι ο ευνοούμενος του ίδιου του Γκορμπασόφ, Αντρέι Ζαχάρωφ γι' αυτόν: «... Η μόνη αλλαγή που συντελέστηκε, με την περεστρόικα είναι η άνοδος του στην εξουσία. Η δημοτικότητά του έχει πέσει κατακόρυφα. Πολλοί τον αντιμάχονται, αλλά κανείς δεν μπορεί να φανταστεί τον πιθανό αντικαταστάτη του. Η προσωπική μου εκτίμηση, απέναντί του, έχει μειωθεί αισθητά τον τελευταίο καιρό...».

Ο καλοθελητής του Γκόρμπι διάσημος φυσικός που αρχικά τον εξυμνούσε... τώρα, φτύνει εκεί που έγλειφε(;). Τρελάθηκε ο κόσμος!!!

Φονικό αμόκ

Εκεί που τώρα γίνονται τρομαχτικά εγκλήματα είναι και η Μόσχα. Ακούστε ένα πρωτοφανές:

Ένας νέος 22 χρονών σκότωσε 15 κορίτσια για να τα βιάσει... και παράμενε ασύλληπτος για πολύν καιρό. Όταν όμως σκότωσε και τους δυό γονείς του... τότε συνελήφθη και πέρασε από δίκη. Καταδικάστηκε σε θάνατο... Μα ξεσηκώθηκαν οι νέοι αντιδραστικοί και ραστροϊκανοί κύκλοι, οι κάπηλοι των δήθεν ανθρώπινων δικαιωμάτων, οι λαπάδες του «ανθρωπισμού» και της κατάργησης της θανατικής ποινής, οι αλήτες του αναρχισμού και των τάχα «ατομικών ελευθεριών» (για να πάνε τα εγκλήματα νίλα...) και τονε γλίτωσαν διαμαρτυρόμενοι υπέρ της ζωής του φονιά και όχι υπέρ της ψυχής των 17 θυμάτων... (που ίσως δεν τα γέννησαν εκείνα μάνες)!

Ζήτω λοιπόν και ξαναζήτω περεστρόικα (γράφε ραστροϊκά) πετυχημένη έμπνευση του

αρχιεγέφαλου της Ουάσιγκτον Μπρεζίνσκι... και νίκη του «ελεύθερου κόσμου»(!).

Αμαρτίες ηγετών... και ξεπεσμός γειτόνων

Οι Αμερικάνοι με το Βατικανό τους, το σπινοζισμό και το μαρξισμό τους, που εξαχρείωσαν και την κακομοίρα την ιταλική κοινωνία... έχουν 2-3 χρόνια που λεηλατούν κι ακοινοθετούν συστηματικά τώρα και τη γιουγκοσλαβική κοινωνία. Ανίκυνη κι ακαίσια και καριερίστικη, η ηγεσία που διαδέχτηκε τον αμαρτωλό τον Τίτο, πέφτει από το κακό στο χειρότερο, και παρακαίει ανάμεσα σε προσχήματα «σοσιαλισμού», και σε τιφλή υποταγή και υπηρεσίες που προσφέρει στον καπιταλισμό. Τα τελευταία μάλιστα χρόνια «γην και ύδωρ». Έγιναν αλλοτριωτές της εθνικής τους ανεξαρτησίας, χώνοντας ως τα μοίρια, τους νέους «προστάτες» του Ράμπο... εκεί που οι καρτιζάνοι έχισαν ποταμηδών το αίμα τους στα 1944... για να οικοδομήσουν μετά την απελευθέρωσή τους, μια πραγματικά δίκαιη και ισότιμη σοσιαλιστική ζωή.

Πόσο λοιπόν απατήθηκαν οι χιτρά! Και οι καλιές και οι σημερινές, βέβηλες πολιτικές ηγεσίες: Μαθαίνουμε πως ζουν κλεισιοκάρωχα σε βίλες και παλάτια, με υπερκολυτέλειες, καταθέσεις στο εξωτερικό κ.λπ.

Οργίασαν τον τελευταίο καιρό, με το ανίπαρχτο «μακεδονικό» που τους υπαγορεύουν οι αφέντες τους δανειοδότες.

Τώρα, κι όλοι τους να γίνουν κλέφτες και κορτοφοιάδες στις γειτονικές τους χώρες, τίποτα πια δεν τους σώζει.

«Του κόρακα τ' αυγά
δε βγάζουν περιστέρια»

Κι όποιος στον κατήφορο κυλάει
τίποτα δεν τον σταματάει.

Μπουσικές εκκλήσεις και διαλογισμοί

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ κ. Μπους, προειδοποίησε τον Φιντέλ Κάστρο, ότι, δε θα νομιμοποιήσει τις σχέσεις μαζί του, «αν δεν παραχωρήσει περισσότερες ελευθερίες στο λαό του». Τον κάλεσε «ν' ακολουθήσει το παράδειγμα των Ρώσων, των Πολωνών και των Ούγγρων...».

Όπα, κι αράξαμε(!). Γιατί βρε Φιντέλ δεν τον ακούς ούτε εσύ, ούτε ο «ανθρωπάκος» ο Ντανιέλ Ορτέγκα (έτσι τον αποκάλεσε πρόσφατα) τον αγιόψυχο το Τζωρτζ, μαζί και το υπερκυβερνητικό του ντουέτο Κίσινγκερ - Μπρεζίνσκι;

Δεν ξέρεις ότι εν ονόματι της «ελευθερίας» γίνονται όλα τα θαύματα και οι λυτρωτικές ειθανασίες των ναρκομανών κοινώς πρεζάκηδων (σκληρών και μαλακών) που πάνε γοργά και αβασάνιστα σε ονειρικούς παράδεισους της βασιλείας των ουρανών; Εσύ αμετανόητε «σταλινική» σκληροκάριδε, τιμωρέ, που εξαπόστειλες ακόμα και τους καλιούς συντρόφους σου (νέους ναρκοτέμπορους) σε τόπους χλοερούς... δεν έχεις το θεό σου. Αν εσύ πιστεύεις ότι, για τη λαοσωτήρια τριανδρία της ηγεσίας των ΗΠΑ, ελευθερία σημαίνει: ηθική εξαχρείωση, εγκληματική αναρχία πνευματική απίσχναση και οικονομική δουλεία σε βάρος των πολλών και των αδύναμων, από τους λίγους και ισχυρούς... τότε χαλάλι σου η κόντρα. Ωσαννά και μπράβο! Κι ας λεν αυτοί πως: δια τας αβίσσους των κριμάτων σου... και δια την σπασμουτρική αναχαίτιση των 17 επιδρομών στον Κόλπο των χοίρων, η νέμεση σε περιμένει στο κατράμι της κόλασης. Κι ας μάλλιασε η γλώσσα κι εμάς και του φίλου του Μπους «Γκόρμπι», πως η παντριά μας ήταν εύκολη... μα η Κούβα... στάθηκε αγέρωχη νύμφη ανύμφευτη!...

Κηδεμονιών το ανάγνωσμα

Τα εκλογικά συστήματα που εφαρμόζονται κάθε φορά σε προεδρικές και βουλευτικές εκλογές στη χώρα μας, έχουν οπωσδήποτε την έγκριση των αφεντάδων μας, Αμερικάνων. Και τα κλειοψηφικά, και τα ενισχυμένα αναλογικά, και όλα τα κλεψοαναχρονιστικά Πάντοτε ρεθμίζονται, να ευνοούνται τα δικομματικά συμφέροντα, κι όχι τα λαϊκά με την αλή αναλογική και τη γνήσια εκπροσώπηση την κοινοβουλευτική.

Σχετικά με την κηδεμονία, δεν ήταν μόνο ο Νίξον, που εξίβριζε χυδαία την Ελλάδα μας, στο Γιώργο Παπανδρέα το 1965 στην Ουάσιγκτον. Ούτε ο σταθμάρχης της CIA Κάμπελ, που είχε με ύφος βοναπάρτικο κέρβερου ηγεμόνα στον Ανδρέα, επιταχτικά «Πηγαίνετε να πείτε στον πατέρα σας, πως στην Ελλάδα, μας περνάει, κάνουμε ό,τι θέλουμε και δεν σταματάμε προ ουδενός». Ήταν κι ο Τάσκα που κουμαντάριζε με την Αυλή εκλογικά συστήματα και εξελέξεις πριν από το πραξικόπημα του '67. Ήτανε πρόσφατα και ο Κήλι, υπερντολοδόχος, αόρατος για τους καλλούς.

Είναι σχετική υποκρισία, όταν μιλάμε για «εθνική ανεξαρτησία» όταν σαν εξαρτημένη χώρα δανειοδοτούμενη, έχουμε πλήρη ξενική κηδεμονία.

Όλα τ' άλλα είναι λόγια για μύλους και κουρεία, για παραλαπίδες σε Βουλές και καφενεία. Ας μη προσπαθούμε να κρύβουμε τους κηδεμόνες και τις κηδεμονίες.

Όλες οι άλλες προσποιήσεις κι από ανευθυνούκειθνα χείλη είναι θεωρίες και φιλολογίες που «επινοούνται για —να καλύπτουν ή— να εξηρούν τα ανεξήγητα». Όπως θα 'λεγε κι ο Αϊνστάιν.

Πνευματικά και Καλλιτεχνικά γεγονότα

Κώστας Μπίρκας

Το Σεπτέμβρη στην Αθήνα, πέθανε ο παλαιμάχος αγωνιστής και αντιστασιακός συγγραφέας Κώστας Μπίρκας σε προχωρημένη ηλικία. Καταγόταν από την Αβδέλλα Γρεβενών. Είχε σπουδάσει φιλολογία, κι από το 1927 μπήκε στο προοδευτικό κίνημα της χώρας. Ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία, την έρευνα και κυρίως τη συγγραφή πολλών ιστορικών βιβλίων από τον τομέα της Εθνικής Αντίστασης του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ· και άλλα με πολιτικές και κριτικές μαρξιστικές μελέτες. Είκοσι ολόκληρα χρόνια ο Μπίρκας τα πέρασε σε φυλακές κι εξορίες.

Ευτύχησε που μαθήτεψε και κοντά στο μεγάλο Δ. Γληνό στην Ακροναυπλία. Το πρώτο του έργο με τίτλο «Γιατί πολεμήσαμε» το τύπωσε το 1956. Στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, όπου ταξίδεψε, συνεργάστηκε με περιοδικά κι εφημερίδες κι έδωσε πολλές ομιλίες. Ο αγαπητός και σεβαστός φίλος του λαού αφοσιώθηκε σ' όλη τη ζωή του για την υπόθεση του Σοσιαλισμού. Έμεινε ασυντρόφευτος, ορφανός, με τα 15 βιβλία του και το πιάνο του παρηγοριά... και πέθανε σ' έναν οικο ευγηρίας, όπου τον κήδεψαν λίγοι φίλοι και παλιοί συναγωνιστές του. Έτσι θα θυμούμαστε πάντα τη στέρια και βουνήσια ευάντοχη κρίση του, την ηθική και αγέροχη αγωνιστική μορφή του.

Μάγια-Μαρία Ρούσου

Σε ηλικία 52 χρονών έφυγε από τη ζωή και η ποιήτρια και μεταφράστρια (από τα ισπανικά) Μάγια Μαρία Ρούσου. Είχε γεννηθεί στην Κέρκυρα· και είχε αξιόλογη καλλιέργεια και μόρφωση.

Η Ρούσου ήταν μια υπερευαίσθητη κι ευγενική ύπαρξη, σχεδόν σαν μια μορφή αιθέρια, που δεν ήταν δυνατό ν' αντέξει τη σκληρή ζωή της Αθήνας, αλλά, παράλληλα και μια ιδιαίρυσσα ουτοπική και πλατωνική, παθολογική κατάσταση, με την προδοσία του πρώτου της έρωτα που της άφησε (με μια κορούλα), αγιάτρευτη πληγή κι αξεπέραστο ενδόμυχο πόνο.

Την είχε κυριεμένη ένας νοσηρός ρομαντισμός, που στέρωνε μια υποδειγματική τιμιότητα, μια ενάρετη γοητεία και περηφάνια, έξω από κάθε ρεαλιστική προσαρμογή. Ίσως κάποιος, από τα παραπάνω αίτια, της προκάλεσαν

πλήξη και στενοχώρια βαριά με σαράκι μιας σπάνιας αρρώστιας που βύζαινε ύπουλα και κάθε ικμάδα αισιοδοξίας.

Γι' αυτό και στην ποιητική της προσφορά στις λίγες συλλογές της, κυριαρχεί το στοιχείο ενός μοναδικού συζυγικού και ιδεώδη αισθησιακού βίου, τα πρώτα χρόνια, μιας ζηλευτής και χαριτωμένης νιότης!

Η Μάγια Ρούσου, με τον ηθικό της χαρακτήρα και την αφοσίωσή της στα Γράμματα, είχε κερδίσει την εκτίμηση του συναδελφικού της κόσμου. Στις μεταφράσεις Ισπανών συγγραφέων είχε μεγαλύτερη επίδοση από τη μονότονη και πικρότονη αισθησιακή και αισθηματική της ποίηση.

Λ. Μάλαμας

Ρουμανική εκδήλωση

Η Πρεσβεία της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας Ρουμανίας με τον φιλέλληνα κι ευγενικό της πρέσβυ κ. Νικολάε Εκουμπέσκου, και η Πνευματική Εστία Ελληνορουμανικής φιλίας, οργάνωσαν στις 4 Οκτώβρη γιορτή στην έδρα της Πνευματικής Εστίας, Σταδίου 41 στην Αθήνα.

Η εκδήλωση είχε σα σκοπό, την παρουσίαση του Περιοδικού στην ελληνική γλώσσα με τίτλο «Η Γραφική Ρουμανία» αφιερωμένη στη ρουμανική λουτρολογία· που συμμετείχε και ο Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού «Καρπάτς» της Ρουμανίας. Μίλησε ο Θ. Κατριβάνος και ο δ/ντής του Περιοδικού κ. Ποπ Σιμιόν. Μοιράστηκαν στους καλεσμένους δώρα, τουριστικά έντυπα κι ενημερωτικά δελτία, που αναφέρουν το εξαιρετικά ευχάριστο γεγονός ότι, το ρουμανικό κράτος, έχει πρόσφατα εξοφλήσει όλα τα εξωτερικά του χρέη... και είναι η μόνη χώρα στην Ευρώπη (μετά την Αλβανία) σήμερα, που όχι μόνο δε χρωστάει σε κανένα, αλλά έχει και να εισπράξει από διάφορα κράτη (από πιστώσεις της) πάνω από 2,5 δισεκατ. δολάρια.

Ακολούθησε δεξίωση. Παραβρέθηκαν πολλοί πνευματικοί άνθρωποι συγγραφείς, καλλιτέχνες, επιστήμονες και αρκετοί φίλοι της Ρουμανίας.

● Στα μέσα του Σεπτέμβρη, η Φιλοσ. Σχολή του Πανεπιστημίου Γιαννίνων με το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου, οργάνωσαν διήμερο συμπόσιο για το έργο του ποιητή Τάσου Λειβαδίτη.

Τιμή στον Πάικο Νικολαΐδη

Στην Κοντοβάζαινα-Αρκαδίας, έγινε στις 13 με 15 Αυγούστου, στο Πνευματικό της Κέντρο τιμητική γιορτή για τον 85χρονο κοιητή και μεταφραστή Πάικο Νικολαΐδη-Ασιλάνη που χάρισε και το τεράστιο μεταφραστικό έργο των αρχαίων μας Βάρδων και φιλόσοφων μαζί με τα χειρόγραφα του στη βιβλιοθήκη της γενέτειράς του.

Για τις εξαιρετικές και γλαφυρές μεταγλωτίσεις του Πάικου, έργο μνημειακό, ολάκερης ζωής, μίλησαν οι λογοτέχνες και κριτικοί Νίκος Γαλάζης και Λάμπρος Μάλαμας και τα στελέχη της Αδελφότητας του χωριού του στην Αθήνα κ.κ. Γ. Πρωτοκαπός και Κ. Βλαχούλης.

Η όλη τιμητική εκδήλωση έγινε με τη φροντίδα και τη συμβολή του ιδιότυπου κοντοβαζαινίτη λαογράφου Κίτσου Κόκκαλη, του φιλότεχνου Σπύρου Μητρόπουλου και της Αδελφότητας

● Στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ποίησης που είχε προκηρύξει το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Σταυρούπολης Ν. Θεσνίκης με τη Λογοτεχνική του Ομάδα και είχαν υποβληθεί 580 ποιήματα, ανάμεσα στα πρώτα 10 που διακρίθηκαν, ήταν και δύο της φίλης κοιήτριας Νίκης Κακαβά-Γαριόδη. Τη συγχαίρουμε

● Η φιλόλογος και λογοτέχνιδα που υπηρετεί στο Α' Γυμνάσιο Κηφισιάς κ. Ελένη Γιαννοπούλου-Γεωργουλάκη, με το μαθητικό της θίασο, ανάπτυξε όλο το καλοκαίρι που πέρασε, αξιόκαινη ερασιτεχνική θεατρική δραστηριότητα. Ανέβασε σε διάφορες σκηνές στην Αττική, την «Φιγένεια εν Ταύροις» του Ειρηκίδη, σε μετάφραση Θρ. Σταύρου και σκηνοθεσία της ίδιας. Για φέτος η κ. Γιαννοπούλου ετοιμάζει με τον ίδιο ζήλο και τη μαθητώρα νεολαία της, να δώσει παραστάσεις με τις «Τρωάδες» του Ειρηκίδη. Γι' αυτή την ευσυνείδητη κι ακοίραστη θεατρική αγωγή που προσφέρει εθελοντικά, είθε να τη μιμηθούν κι άλλοι συνάδελφοί της.

● Στις 27 Οκτώβρη, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου της Αθήνας, η κοιήτρια και πεζογράφος κ. Χρυσούλα Βαρβέρη-Βάρρα που κυθιέρωσε τις «Λογοτεχνικές ημερίδες» οργάνωσαν πανηγυρική γιορταστική εκδήλωση, με θέματα 1) «Το ηρωικό έπος του 1940 και η σημασία της εθνικής συμφιλίωσης» και 2) «Η συμβολή των λογοτεχνικών εντύπων στην ιδέα της εθνικής συμφιλίωσης».

Την Έκθεση των 40 Περιοδικών επιμελήθηκε η κ. Βαρβέρη. Μίλησαν οι κοιήτριες Έλκη Σπηλιωτοπούλου, Κ. Τσαλίκη, Ε. Μισραχή, Π. Μανιάτη· οι κοιητές Κώστας Μαϊστράλης, Μι-

χάλης Καρκοτίνης, Γιώργος Πετρόπουλος κ.ά. Ακολούθησε δεξίωση και μουσικό πρόγραμμα με τη Μαίρη Γρίβα και τα κλαρίνα της.

Λυκίοφορτί: Α. Μάλαμα
Εισαίτο έργο με τίτλο

«Κορφολογήματα
πειρας και ζωής»

Αναγγελίες βιβλίων

Ποίηση

Τάκη Κολιαβα-Μουλιστακη: «Σφήκες και Μέλισσες», Αθήνα '89

Πέτρου Πεντελικού: «Μικρή ραψωδία και ρέκβιεμ για το χωριό μου», Αθήνα Μνήμη '89

Κώστα Αγγελιδόη: «Υπερχειλίση κρατήρων» Θεσνίκη '88

Πάνου Τσοίκα: «Ποιήματα» Αργυρόκατρο '88

Αντώνη Γιαννοπούλου: «Κρυφές Ομολογίες», Αθήνα '88

Βασιλικής Κυριοπούλου: «Εγώ, η γυναίκα», Αθήνα '89

Ζώη Μπενάρδου: «Σπίθες οργής και φωτιάς», Αθήνα '85

Αμαλίας Παρασκευοπούλου: «Εικαστική Οκτάηχος στην κοίηση του Κουτσοχέρα», Ευρωπ. Κέντρο Τέχνης '89

Ιβόννης Αρνοκαϊφου-Κερεστεντζή: «Η οίψη του κόκκινου», Αθήνα '88

Πεζογραφία

Αναστάση Γ. Τακά: «Στοχασμοί και λόγια», Αθήνα '89

Βασιλή Κατσαβού: «Όνειρα στην κόλαση» (μυθιστόρημα), Αθήνα '89

Λημήτρη Τσατσούλη: «Η αμυχή της Ηρώς», Αθήνα '89

Πίτσας Σωτηράκου: «Ελαφάκια κουντουνάκια», (παραμύθια του λαού μας), «Σύγχρονη εποχή», Αθήνα '89

Τζέννης Λιαμαντή Πακαϊωάννου: «Πορεία στη Μεγάλη Ελλάδα-Σικελία», Αθήνα '89

Βάνας Λαμπράκη: «Κι άλλες χαρές θα 'ρθουν», Αθήνα '89

Χρίστου Αδαμόπουλου: «Ο κοιητής Μιχαήλ Δ. Στασινόπουλος - Η σαφήνεια και η ασάφεια στη Νεοελληνική κοιηση», Αθήνα '89

Πηνελόπης Ρίγγα: «Η Αντιστασιακή μου ιστορία» Γ' έκδ. Αθήνα '84, σελ. 62.